

భక్తి యోగం

పూజలు ఎందుకు చేయాలి?

ఉచిత గురుకుల విద్య ప్రాండేషన్
www.freegurukul.org

సదాశివ సమారంభం

గురు దిక్షితాముహ్రి

గురు వెన్కటేశ్వర మహార్షి

గురు శుక మహార్షి

గురు నారద మహార్షి

గురు వాస్తవికీ మహార్షి

గురు కృష్ణ

శంకరాచార్య మధ్యమం

గురు దివిదాస్

గురు కశీర్ దాస్

గురు తైతిశ్వర మహా ప్రథము

గురు నాన్కీ

గురు రామచంద్ర స్వామి

గురు వీరబ్రహ్మండ్ర స్వామి

యోగి మేమన

అస్క్రూదాచార్య పర్యంతాం

గురు రమణ మహార్షి

గురు యోగానంద

గురు శక్తివేదాంత ప్రథమాద

గురు మాయాశ స్వామి

గురు విద్యాల్కాశాసంగిరి

గురు రంగ్రేష్మల పరమామార్య

పందే గురుపరంపరాం..

“ఉచిత గురుకుల విద్య పొండేషన్” ద్వారా విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందించే సేవా కార్యక్రమంలో బాగంగా ఈ పుస్తకాన్ని మోహన్ పజ్లకేషన్స్ వెబ్ సైట్ నుంచి సేకరించి అందిస్తున్నాము. ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియజేసుకుంటున్నాము.

సాయి రామ్ వారి సేవల విస్తరణలో బాగంగా ఈ పొండేషన్ స్థాపించబడినది. ఈ స్వచ్ఛంద సంస్కరణ ద్వారానే అన్ని సేవలు అందించబడును. ఇటువంటి పుస్తకాలు మీరు వ్రాసినట్టయితే లేక సేకరిస్తే మాకు తెలియజేయండి. మేము ప్రతి విద్యార్థికి ఉచితంగా అందేలా చేస్తాము, తద్వారా ఉన్నత విలువలు, నైపుణ్యాలు కలిగిన విద్యార్థులను మన దేశానికి అందించవచ్చు. మాతో కలిసి నవ భారత నిర్మాణ కార్యక్రమంలో పనిజేయటకు, భాగస్వామ్యం ఆగుటకు ఆసక్తి ఉంటే సంప్రభించగలరు.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, బిగుమతి(డాయోడీస్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) మోహన్ పజ్లకేషన్స్ వారి వెబ్ సైట్: www.mohanpublications.com
- 2) ఉచిత గురుకుల విద్య పొండేషన్ వెబ్ సైట్ : www.freegurukul.org
- 3) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్ : <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) మొబైల్ ఐఎఫ్: Free Gurukul

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన,ధర్మ ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో మోహన్ పజ్లకేషన్స్ వారి సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఇది లాభార్థన దృష్టిలేని ఉచిత సేవ. ఈ సేవలో అంతర్జాలంలోని(ఇంటర్నెట్) లైసెన్సు / కాపీరైట్ అభ్యంతరాలు లేనివి అనుకోన్న పుస్తకాలను ద్రష్టించటం జరిగినది. అనుకోకుండా ఏవైనా ఆభ్యంతరకరమైనవి ఉన్నచో మాకు తెలుప మనవి, వాటిని తొలగించగలము అని మనవి చేసుకొంటున్నాము.

Website: www.freegurukul.org

Mobile App: Free Gurukul

email: support@freegurukul.org

Facebook: www.facebook.com/freegurukul

Helpline/Whatsapp: 9042020123

“మన లక్ష్యం: విలువలు, నైపుణ్యాలతో కూడిన విద్య అనేబి ఉచితంగా + సులభంగా + ఆకర్షణీయంగా + నాణ్యతతో కూడి అందరికి అందించబడాలి”

ఉచిత గురుకుల విద్య పొండేషన్ – Free Gurukul Education Foundation

సర్వం పరమాత్మ ప్రాద సమర్పణమస్తు

ಮೋಹನ್ ಪ್ರಾಕ್ತಿಕೆಸ್ನ್ ವಾರಿ ವೆಬ್ ಸೈಟ್:
<http://www.mohanpublications.com/>

The screenshot shows the Mohan Publications website interface. At the top, there is a navigation bar with links for Home, About, Book List, E-Books (which is highlighted with a red box), E-Novels, and Order Now. The main content area displays several book covers, including one for a children's book titled 'NAMES BOOK' and another for a distribution book about chess ('ಕರ್ತವ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಚದರಂಗ'). Below this, there are four categories: Just Released Books, Distribution Books, Premium E-Books, and Free E-Books. A purple sidebar on the left lists various book categories. On the right, there is a section for 'Free E-Books Category' with six sub-categories: DEVOTIONAL & SPIRITUAL BOOKS, PUJAS & VRATHAS, SAHASRANAMA BOOKS, JYOTISHAM & VAASTU, PURANAS & VEDAS, and AYURVEDA & HOMEOPATH.

Mohan Publications - E Books

www.mohanpublications.com/ebooks_category.php

mohan
PUBLICATIONS

eBook

Share Now

WWW.ಮೋಹನ್ ಪ್ರಾಕ್ತಿಕೆಸ್ನ್.com

Home About Book List E-Books E-Novels Order Now

Just Released Books Distribution Books Premium E-Books Free E-Books

Books Catalogue

ಶ್ರಣಿ ಕಥೆ - ಪೂಜೆ
ಶ್ರೀಕೃಂತ್ - ಸುಪ್ರಭಾತಮುಲು ಸಹಸ್ರನಾಮಾಲು
ಶ್ರೀ ಸಾಯಂ ದತ್ತ ಗ್ರಂಥಮುಲು
ಜ್ಯೋತಿಷಾಲು
ವಾಸ್ತುಲು
ಮಂತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರಾಲು
ಗ್ರಂಥಾಲು - ಅರಾದನಲು
ಘಾಯಿ ಗ್ರಂಥಾಲು

Free E-Books Category

DEVOTIONAL & SPIRITUAL BOOKS	PUJAS & VRATHAS	SAHASRANAMA BOOKS
JYOTISHAM & VAASTU	PURANAS & VEDAS	AYURVEDA & HOMEOPATH

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దూసాలలోతల్లు ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శేషమైంది! దాని తరువాతిది లోకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అనుదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ పూడ్చలలో నిలిచి బోకూడదు. లోకమంతబీని ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. స్వాందవ వేదాంతం ఎన్నదూ ఈ దేశం దాచి బోలేదని చెప్పేవారు, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్లిన సన్మాసిని నేనే అని చెప్పేవారు, తమ జ్ఞాతివరిత నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచేతుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొఱధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు, అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జిపించి, లోకిక జ్ఞానాన్ని సంఘనిర్మాజ విజ్ఞానాన్ని విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు, కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజుం పుష్టుల రాసుల్ని వికసించజేసే మంచులాగా నిశ్చట్టంగా ఇరగవలని ఉంది. భారతదేశం నిరాచంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమాత్మిక ధర్మాలను బోధించదానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికి భారతదేశంలో కొన్ని సంస్కలను నెలకొల్చాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్టులు, జవసంపన్ములు, బుఱువర్తనలు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇవ్వారక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్కార భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లోంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్టం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహాస్వత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికి కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తాంది. అనేక శతాబ్దీలూగా ప్రజలకు క్షద్రసిద్ధాంతాలు నేర్చడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దీల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయట్టాంతులై, పతుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్నానరూపులమనే మాటను వినదానికినా వారెన్నదూ నోచుకోలేదు. “సీచాతిసిచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పింది. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. *

సహార్సాధక ఉచిత తెలుగు
E - గ్రంథములకు
వీక్షించండి...

WWW. MOHAN
PUBLICATIONS.COM

=====

ఆధ్యాత్మిక, జీవీతిష్ట, వాస్తు, వైద్య,

మంత్రశాస్త్రాల గ్రంథములకు

మోహన్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్,

కోటగుమ్మం,

అజంతాపోటీల్ ఎదుట,

రాజమండ్రి - 533 101.

తూర్పుగోదావరిజిల్లా

ఆంధ్రప్రదేశ్ - భిండియా.

MOHANPUBLICATIONS.COM

పూజలు ఎందుకుచేయాలి...!?

బ్రి. వసంత

ప్రకాశకులు:

మోహన్ పీపుల్ ప్రైవేట్

ఆజంతా హాస్టల్ ఎదురుగా
కొండగుమ్మం, రాజమండ్రి - 533 101
కాపీరైట్ 20121 వెల : 56-00

పూజలు ఎందుకు చేయాలి ?

First Edition :
జాన్ - 2008
Re-Print
2011

© ప్రకాశకులవి,

బై. వసంత

ప్రకాశకులు
మొబైన్ పీటిడెస్
కోట గుమ్మం - రాజమండ్రి - 533 101
ఫోన్ : 246 2565 (0883)

మా ఇతర ప్రచురణలు :
ఏ దేవునికి
ఏపుష్టిలతో పూజించాలి? 27రూ.
ఏ దేవునికి ఏప్రసాదం
నైవేద్యం పెట్టాలి? 27రూ.
ఏ దేవునికి ఏవిధముగా
దీపారాధనచేయాలి? 27రూ.
ఏ దేవునికి ఎన్న
ప్రదక్షిణలుచేయాలి ? 27రూ.

పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?

3

పూజలు ఎందుకు చేయాలి...!?

పూజల పరమార్థం ఏమిటి?

సాధారణంగా చాలామంది ప్రతిరోజు దేవుడికి దీపం పెట్టడం, పూజ
చేయడం చేస్తునే వుంటారు. అసలు పూజచేయడం అంటే ఏమిటి? దేవుడి
ఎదురుగా దీపం పెట్టి ముక్కుముసుకు కూర్చోవడం కాదు. పర్యాధినాలు,
పండగలప్పుడే కాకుండా నిత్యం చేసే పూజకు కూడా ఒక క్రమపద్ధతి అంటూ
ఉంది. ఆ పూజా విధానం ఏమిటి, ఏ క్రమంలో పూజ చేయాలి. అలా
చేయడంలోని అంతర్భాసమేమిటి అనే ఏషయాలు తెలుసుకుండాం.

పూజగదిలోకి పూజచేసే వ్యక్తి ఎలావెళ్లాలి అన్నది మొదలుపెట్టి, పూజా
నంతరం చేసే ప్రశామం ఎలా చెయ్యాలి అన్న వాటన్నింట్లో చాలా గుఢార్థం
నిబిడికృతమై వుంది. పూజ చేయడానికి ఆసనంలో నిశ్చలమైన మనస్సుతో
కూర్చోవడం, ఆశమనం, రకరకాల ఉపచారాలు అన్ని అర్థగర్భితాలే. వీటిలో
దేంట్లోనూ ఉపయోగపడనివిలేవు. అర్థరహితం కావు. పూజావిధుల విశీష్టతను
తెలుసుకొని పూజ చేస్తే ఆ పూజలోని ఆనందం కూడా హౌచ్చగా వుంటుంది.
పూజచేసే వ్యక్తిలో భక్తిప్రద్దతలు, దేవుడి యందు ఏకాగ్రత బలపడతాయి.
కాబట్టి పూజను పూజగానే చేయాలి. నియమబద్ధంగా, భక్తి ప్రపత్తులతో,
అర్థనహితంగా పూజాక్రమాన్ని పాటించాలి.

పూజ చేసే వ్యక్తి మొట్టమొదట పాటించవలసింది స్నానం చేసి శుభ్రమైన
వస్త్రాలను ధరించాలి. శ్రీలు అయితే ముఖానికి కుంకుమ, కాళ్ళకు పసుపు
రాసుకోవాలి. మగవారైతే నుదుట విభూతి, కుంకుమ పెట్టుకోవాలి.
పూజగదిలోకి ప్రవేశించిన వెంటనే దేవుడికి నమస్కారం చేయాలి. పూజ
చేయడానికి తూర్పు లేక ఉత్తరముఖంగా కూర్చోవాలి. అలాగే ఉత్తరం
కుబేరస్థానం. దిక్కుచి ఎప్పుడూ ఉత్తరాన్ని చూపిస్తూ ఉంటుంది. అలాగే

మన మనస్సుకూడా సదా భగవంతుడి వైపే చూస్తుండాలి. అందుకే ఉత్తర దిక్కుకు కూర్చోవాలంటారు. ఒక్క పూజ చేసేప్పుడే కాకుండా ఏ రకమైన పసులు చేయడానికైనా తూర్పు, ఉత్తరంగానే తిరిగి చేయాలంటారు.

ఆచమనం : దైవాన్ని పూజించడానికి ముందు ఆచమనం చేస్తారు. మానసికంగా పవిత్రులైననప్పుడే ఎవరైనా దేవుడిని పూజించడానికి అర్థు లొతారు. మనస్సును శుద్ధి చేయడమే ఆచమనంలోని ప్రధానాశయం. అంతే కాకుండా దేవుడి పూజ చేయకుండా ఏవిధమైన పాసీయలు తాగరు. అందుకే పూజ చేసేప్పుడు మొదట ఆచమనం చేస్తూ నీళ్ళు శబ్దం రాకుండా నోటిలోకి తీసుకొంటే దివ్యాఘంగా కూడా పనిచేస్తుంది.

స్ఫుర్తివచనం : శుభం పలకడం, చేయబోయే పసులు సఫలం చెందటానికి, అందరికి శుభం కలగాలని చేసే ప్రారణ.

సంకల్పం : మనిషికి సంకల్పం అనేది ప్రధానం. అది ఒక మహత్తరశక్తిగా పనిచేస్తుంది. సంకల్పంలో సంవత్సరం, ఆయనం, మాసం, పక్షం, తిథి, వారం ఆస్తిచెప్పకుంటారు. ఏపని చేయడానికైనా సంకల్పం ముఖ్యం. అలాగే ఆ రోజు చేయబోయే పసులన్నీ స్కర్మమంగా జరిగి అందరికి శుభం జరగాలనే ఉద్దేశంతో దేవుడిని ప్రార్థిస్తారు. పొద్దుటే మంచి వాక్యాలు పలికితే ఆ రోజు మొత్తం శుభప్రదంగా వుంటుంది.

కలశస్తాపన : పూజలోఇది ప్రధాన క్రియ. ఏ దేవుడిని పూజించినా కలశాన్ని ఏర్పాటుచేస్తారు. ఒక చెంబుతో గానీ, గ్లాసుతోగానీ నీళ్ళు తీసుకొని దానికి గంధం రాసి, కుంకుమ పెట్టి, నీళ్ళల్లో అక్షింతలువేసి, తమలపాకు, పుష్ప వేసి అన్ని నదుల పేర్లు చదువుతూ ఆయాదేవతలను ఆహ్వానిస్తూ దాన్ని పూజిస్తారు. కలశం దేవతకు ప్రతిరూపం. ఇంట్లో విగ్రహాలు లేకపోతే అప్పుడు కలశమే దేవతకు ప్రతీక అవుతుంది. కలశ పూజ చేసి ఆ నీటిని పూజాద్రవ్యాల మీద, దేవుడి మీద, పూజ చేసేవారు జల్లుకుంటారు. అలా చేస్తే ప్రతిరోజు అన్ని పవిత్రమైన నదుల్లో స్నానం చేసినంత పుణ్యం వస్తుంది.

ప్రాణప్రతిష్ఠ : ఏ దేవుడికి పూజచేసినా ప్రాణప్రతిష్ఠ అనేది తప్పనిసరిగా చేయాలి. ప్రాణప్రతిష్ఠ అంటే తమలపాకు గానీ, పుష్పగానీ తీసుకొని దేవుడి

మీద ఉంచుతారు. ఇలా చేయడం ఎందుకంటే ఎదురుగా ఉన్న విగ్రహంలోకి తన దివ్యాత్మను పంపించడం. అప్పుడు అతని ఆత్మలో దివ్యచేతన వస్తుంది. అంటే చిన్నయురూపదేవతను శాస్త్రోక్తంగా విగ్రహంలో స్థాపించడమే ప్రాణ ప్రతిష్ఠ ఉద్దేశం.

ధ్యానం : కళ్ళుమూసుకుని మనం పూజించే దేవతల రూపాలను మనస్సులో తలచుకొని దేవుడిపై పుష్పను పెట్టాలి. ఇలాచేయడంవల్ల మనస్సు వేరే విషయాల మీదకు మళ్ళుకుండా దేవుడి మీద నిమగ్నమవుతుంది. ప్రతిరోజు క్రమం తప్పకుండా ఇలా దైవధ్యానం చేయడం వల్ల ఏకాగ్రత అనేది అలవడుతుంది. దృఢచిత్తంతో ఏ పనిచేయడానికైనా ధైర్యంగా సంసిద్ధులవడానికి అవకాశం ఏ వ్యర్థులతుంది.

షోడశోపచారపూజ : షోడశోపచారపూజ అంటే దేవుడికి అన్ని ఉపచారాలుచేసి అలంకరించడం ఆసనం, పాద్యం, అర్పణం, ఆచమనియం, పంచామృత స్నానం, శుద్ధీకస్నానం, వస్త్రం, యజ్ఞోపవీతం, గంధం, అక్షింతలు, పుష్పం, ఆభరణం ఇలా అన్ని సమర్పించి దేవుడిని ప్రసన్నం చేసుకోవడం. మనం చేసుకొనే నిత్యకృత్యాల్లాగే మనింట్లో పెట్టుకొని పూజించే దేవుళ్ళకు కూడా అన్ని సమకూర్చలి. ఇలా చేస్తే అన్ని విధాల మేలు జరుగుతుంది. అంతేకాక ప్రతిరోజు గంధం, అక్షింతలు, పుష్పలను తాకడం వల్ల అనేక శారీరక రుగ్మతల బారిన పడకుండా వుండవచ్చు.

ధూపం-దీపం : షోడశోపచార పూజ చేశాక దేవుడికి అగరుబత్తి వెలిగించి ధూపం, దీపం చూపించాలి. ప్రతిరోజు అగరుబత్తిలు వెలిగించినప్పుడు వచ్చే వాసన, పొగల్ల శ్వాసకోశవ్యాధులు రావు. పరిసరాల్లో వుండే క్రిమికీటకాలు నశిస్తాయి.

నైవేద్యం : ఇంట్లో చేసుకొనే పదార్థాలను దేవుడికి, నైవేద్యం పెట్టాలి. లేకపోతే కొంచెం పాలు తీసుకొని దాంట్లో చక్కెర వేసి అయినా దేవుడికి నైవేద్యం పెట్టాలి. అనంతరం వాటిని ఆహారంగా తీసుకుంటే ఆరోగ్యానికి మంచిది.

తాంబూలం: తమలపాకులో వక్కపెట్టి దేవుడికి తాంబూలం సమర్పించాలి. రాత్రి తాంబూలాన్ని తీసుకొని భోజనానంతరం వాటిని తింటే తిన్న ఆహారం త్వరగా జీర్ణమవుతుంది. దంతాలకు బలం చేకూరుతుంది. శరీరంలో వుండే

వాతం తగ్గుతుంది. తమలపాకు రసం మింగడంతో కఫం, శ్లేష్మం తగ్గుతాయి.

నీరాజనం : హోరతికర్మారం వెలిగించి నీరాజనం సమర్పించాలి. తదనంతరం దాన్ని కళ్ళకు హృదయానికి హత్తుకోవాలి. హోరతి కర్మారం పొగను పీల్చడంతో శ్వాసగ్రంథులు శుభ్రపడతాయి. ఇంట్లోకి క్రిమికీటకాలు రావు. హోరతికర్మారం మంటలు చూడటంవల్ల కళ్ళకు మంచిది.

ఆత్మప్రదక్షిణ, సాష్టాంగ నమస్కారం : అక్షింతలు, పుష్పులు తీసుకొని లేచి నిలబడి ప్రదక్షిణచేసి దేవుడి మీద వేయాలి. తర్వాత సాష్టాంగ నమస్కారం చేయాలి. అంటే దేవుడి ముందర అన్ని అవయవాలు నేలను తాకేట్లుగా బోర్లాపడుకుని సాష్టాంగ నమస్కారం చేయాలి. ఇలా చేయడంవల్ల అన్ని అవయవాలకు వ్యాయామం చేకూరుతుంది.

ఇలా ప్రతిరోజు పూజచేసే దైవానుగ్రహం కలగడమే కాకుండా శారీరకంగానూ, మానసికంగాను చాలా ఉత్సాహం వస్తుంది. రోజుగా కాపచోయినా కనీసం వారంలో కొన్నిరోజులైనా చేస్తే మంచిది. తమ ఇష్టదైవాలకు ఇష్టమైన రోజుల్లోనేనా పూజాక్రమాన్ని అంతా స్కర్మంగా చేస్తే అన్ని విధాలుగానూ శ్రేయస్తరం.

ప్రతి పూజకు ఓ ప్రయోజనం !

ప్రతిరోజు తమ ఇష్టదైవాన్ని పూజించే అలవాటు చాలామందికి ఉంది. ప్రతిరోజు కాకున్నా, కనీసం వారానికి ఒకసారయినా దేవుణ్ణి పూజించడం సంప్రదాయం. శనివారంనాడో, గురువారంనాడో ఈ రకమైన పూజలు చేస్తుంటారు. వీటికి ఉపకరించే అనేక పూజాద్రవ్యాల్ని పరిశీలిస్తే వాటిలో అనేక జౌపు గుణాలున్నాయని తెలుస్తుంది. సాధారణంగా చేసే పూజల్లో దీపారాధన చేస్తారు. ఈ సందర్భంగా పూజకోసం పసుపు, కుంకుమ, గంధం, కర్మారం, సాంబ్రాణి, అగర్జబత్తీలను ఉపయోగిస్తారు. ఈకంప్యాటర్ యుగంలో ఈ పూజా పునస్కారాలేమిటని కొట్టిపడేసేవారున్నారు. కాని అవి అనేక రకాలుగా మనకు ఉపకరిస్తున్నాయి. అవేమిటో తెలుసుకుండాం.

దీపం : దేవుని పూజించడానికి ముందుగా దీపారాధన చేస్తారు. ఈ దీపానికి ఆవునెయ్యాని కాని, నువ్వులనూనెను కాని ఉపయోగిస్తారు. ఆవు నెయ్యతో వెలిగించిన దీపం నుంచి వచ్చే పొగ, వాసన శ్వాసకోశ వ్యాధులకు,

నేత్రాలకూ చాలామంచిది. అలాగే ఆవు నెయ్యని ఆహారంలో వాడటం వల్ల మంచి రుచిగా ఉండటమేకాక ఆయురారోగ్య ప్రదాయినిగా ఉపయోగపడుతుంది. ఆవునెయ్య లేత పసుపురంగులో ఉంటుంది. అందులో ‘కారొటీను’ అనే పదార్థం ఉండటమే దానికి కారణం. ఇది విటమిన్ ‘ఎ’కి పూర్వరూపం. నేతిని ఎక్కువసార్లు వెచ్చచెయ్యకూడదు. దాంట్లో వుండే విటమిన్ ‘ఎ’ శాతం తగ్గపోతుంది. అన్నం తినేపుడు మొదటి ముద్దలో నెయ్య వేసుకొని తినడం చాలామంచి అలవాటు. నెయ్య ఆయుర్వ్యాయాన్ని పెంచుతుందంటారు. కండ పుష్టిని ఇస్తుంది. కడుపునొప్పిని నివారించి అజీర్జ్ఞాన్ని తగ్గిస్తుంది. శరీరంలో అధికంగాఉండే శితలాన్ని తగ్గిస్తుంది. శరీరానికి కాంతిని, తేజస్సును ఇస్తుంది.

నువ్వుల నూనెతో దీపం వెలిగించినపుడు దీని నుండి వెలువదే పొగ వాతావరణాన్ని పుద్ది చేస్తుంది. ఈ ధూమాన్ని పీల్చడం ఆరోగ్యానికి మంచిది. నువ్వులనూనె దీపాలను చూడడం కళ్ళకు చాలామంచిది. దృష్టిదోషం తగ్గుతుంది. నువ్వులనూనెను ఆహారంలో వేసుకొని తింటే శరీరంలోని కొవ్వును కరిగిస్తుంది. వాతాన్ని కపొన్ని తగ్గిస్తుంది. క్రిములను నాశనం చేస్తుంది. చర్యానికి రాసుకుంటే నిగారింపు వచ్చి మంచి రంగుతో చర్చ మెరుస్తుంది. దీన్ని తలకు రాసుకుంటే జూట్లు మృదువుగా ఆరోగ్యంగా ఉండటమే కాక కంటిచూపుక బలం చేకూరుతుంది. రెండు, మూడు చెంచాల నువ్వుల నూనెను ఉదయంపూట నోట్లో పోసుకొని పుక్కిల్లిస్తే (అయిల్పల్లింగ్) దవడలు, స్వర్గానికి (కంతానికి) బలం కలుగుతుంది. నోరు, కంరం ఎండిపోకుండా ఉంటుంది. పెదవులు పగలవు. పక్కు, చిగుళ్ళు గట్టిపడతాయి. భ్లూడ్ ప్రెపర్ను కంట్రోల్ చేస్తుంది.

పసుపు-కుంకుమ : పూజకు ప్రధానంగా ఉపయోగించే పసుపు కుంకుమ మానవ శరీరానికి అనేకరకాలుగా ఉపయోగపడుతుందనే విషయం అందరికీ తెలుసు. పసుపుయాంటీ సెప్టిక్ గా ఉపయోగపడుతుంది. ఎక్కుడైనా కోసుకున్నా, గాయమైనావెంటనే దాన్ని కడిగి పసుపు అద్దుతారు. గాయంలో వుండే క్రిములను పసుపు నాశనంచేస్తుంది. జలుబు చేసినపుడు వేడినీళ్ళలో పసుపు వేసుకొని ఆవిరిపడితే కఫం, వాతం తగ్గి ఉపశమనం కలుగుతుంది. ముఖానికి పసుపు రాసుకుంటే కాంతిపస్తుంది. స్టీలకు ఆరోగ్యజ్ఞాపణం వంటిది పసుపు. మహిళలు రోజు ఎక్కువసేపు నీళ్ళతో పనిచేయవలసి ఉంటుంది. వాళ్ళు

రోజుకాళ్ళకు పసుపు రాసుకోవడం వల్ల నీళ్ళ తడికి చేతులు, కాళ్ళు ఒరిసి పోకుండా పసుపు కాపాడుతుంది. వర్షాకాలంలో నీటి తడికి కాళ్ళ వేళ్ళ మధ్య చాలామందికి ఒరిసిపోయి దురద, మంట వస్తాయి. అప్పుడు వేళ్ళ మధ్య కొబ్బరినూనె రాసి పసుపు అద్దితే దురద, మంట తగ్గి ఉపశమన మిస్తుంది. ప్రతిరోజు వంట చేసేప్పుడు కొంచెం పసుపు వేస్తే మంచి రంగు రావడమేకాక పసుపు వేసిన ఆహోర పదార్థాలును తినడం వల్ల మన శరీరంలోని రక్తంలో వుండే మాలిన్యాన్ని పారదోలి రక్తాన్ని శుద్ధి చేస్తుంది. నుదుటన పెట్టుకొని కుంకుమ వల్ల కూడా అనేక ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి. చెవిలో పోటుగా వుంటే కొబ్బరినూనెలో కుంకుమవేసి వేడి చేసి చెవిలో పోసుకుంటే చెవిపోటు తగ్గుతుంది. అలాగే పిల్లలకు చెవులు కుట్టించినప్పుడు నూనెలో కలిపిన కుంకుమను వేస్తే నొప్పి తొందరగా తగ్గిపోతుంది.

గంధం : దేవుణ్ణి పూజించిన అనంతరం గంధాన్ని నుదుటన బొట్టులా పెట్టుకుంటారు. దీనివల్ల శరీరంలో వుండే వేడి తగ్గి చలువ చేస్తుంది. కళ్ళకు చల్లదనాన్ని ఇస్తుంది. పైత్యం తగ్గుతుంది. దీంతో శాంత స్వభావం అలవడుతుంది. మంచి గంధాన్ని మొటిమలపై రాసుకుంటే త్వరగా తగ్గుతాయి. చర్చరోగాలను తగ్గించి కాంతిని, తేజస్సును ఇస్తుంది. ఎక్కువ జ్వరంగా ఉన్నపారి శరీరానికి చందనం రాస్తే తీవ్ర జ్వరతాపం తగ్గుతుంది. వేసవి కాలంలో మధ్యాహ్న సమయంలో చందనాన్ని శరీరానికి రాసుకుంటే చల్లదనాన్ని ఇచ్చి ఎండలకు వచ్చే పొక్కులు రాకుండా చర్చాన్ని కాపాడుతుంది.

కర్మార్థం : దేవుడికి మంగళ హరితి ఇచ్చేప్పుడు హరితి కర్మార్థాన్ని వెలిగిస్తారు. కర్మార్థం వెలిగించినప్పుడు వచ్చే వాసనకు, పొగకు పరిసరాల్లోని సూక్ష్మకిములు నశిస్తాయి. జనాలు ఎక్కువగా వుండే ప్రదేశాల్లో కర్మార్థం వెలిగిస్తే అంటువ్యాధులు రాకుండా నిరోధిస్తుంది. కర్మార్థం వాసన రక్తకణాల్లో వుండే వేడిని తగ్గించి చల్లదనాన్నిచ్చి ఆందోళన, గుండెదడలను తగ్గిస్తుంది. కర్మార్థం కళ్ళకు మంచిది. కర్మార్థాన్ని మెత్తగా నూరి కొబ్బరినూనెలో కలిపి తలకు రాసుకుంటే తలలో వుండే పేలు, చుండు తగ్గుతుంది.

సాంబ్రాణి : ఉగ్రమూర్తులైన అమృతారికి, గ్రామదేవతలకు సాంబ్రాణి పొగవేస్తారు. సాంబ్రాణి పొగ అంటే దేవతలకు ప్రీతికరం. వాళ్ళకు ఇష్టమైన వాటితో ఉగ్రరూపులైన దేవతలను కొలిచి ప్రసన్నులను చేసుకుంటారు.

ఎందుకుచేయాలి ?

సాంబ్రాణి మనకు కూడా ఎన్నో రకాలుగా ఉపయోగపడుతుంది. బాలింతరాలుకు, పసిపిల్లలకు స్నానం చేయించిన వెంటనే సాంబ్రాణి పొగ వేస్తారు. దీనివల్ల వాళ్ళ ఒంట్లో పుండే తేమ తొందరగా ఆరిషోయి జలుబు చేయకుండా వుంటుండంటారు. ఈ పొగవల్ల పరిసరాలు పరిమళభరితం కావడమే కాక సూక్ష్మకిములు, దోమలు, ఈగలు నశిస్తాయి. కనుక ఇష్టటికీ చాలామంది ఇళ్ళల్లో పసిపిల్లలకు స్నానం చేయించాక సాంబ్రాణి పొగ వేస్తారు. అగరబత్తిల తయారీకి కావలసిన వస్తువులలో సాంబ్రాణి ప్రధానమైనది.

ఈ విధంగా పూజా ద్రవ్యాల్ని పరిశీలిస్తే వాటివల్ల అనేకరకాల ప్రయోజనాలున్నాయని తెలుస్తోంది. కనుక పూజా పురస్కరాల్ని చాద్యంగా కొట్టివేయడం సమంజసనం కాదు. ప్రతి పూజా ద్రవ్యానికి ఏదో రకమైన ఉపయోగం ఉంది. వాటిని విశ్లేషిస్తే ఇలాంటి విషయాలు అనేకం తెలుస్తాయి. పూజ మన సంస్కృతిలో ఎందుకు భాగమైందో, శతాబ్దాలుగా ఎందుకు నిలిచి వుందో ఇలాంటి విషయాన్ని తెలుసుకుంటే అరుమవుతుంది.

పూజా పుష్టిల్లో బౌపుద్ద విలువలు

సంప్రదాయకంగా నిర్వహించే పూజలో పుష్టులు ఒక భాగం. పూలు లేకుండా పూజ ఉండదు. ఈ పూలకు ఆధ్యాత్మికమైన విలువలతో పాటు బౌపుద్ద విలువలు కూడా ఉన్నాయి. నిజానికి పూసిన ప్రతి పూవు పూజకు పనికిరాదు అంటారు. ప్రతిరోజు కానీ వారానికి ఒకసారి గానీ దేవునికి నానావిధ పరిమళ పుపు పూజ చేస్తుంటారు చాలామంది. ఒక్కొక్క దేవునికి ఒక్కొక్క పుపుమంబే ఇష్టమని పురాణాలు చెబుతున్నాయి. అలాగే ఒక్కొక్క పుపులో ఒక్కొక్క దేవుడు ఉంటారంటారు. మారేడు పుపుమందు లింగీచేవి, నల్లకలువలలో పార్వతీచేవి, తెల్ల కలువల్లో కుమారస్వామి, కమలమందు ఈశ్వరుడు, తెల్ల జిల్లేడులో బ్రహ్మ, కరవీర పుపుంలో గణపతి, శివమల్లికలో నారాయణుడు, సువాసనగల పుపుల్లో గారీదేవి ఉంటుందని పెద్దలు చెబుతారు. ఏరోజుకోసిన పూలు, పుత్రాలు అరోజే పూజకు పనికి వస్తాయం టారు. ఎందుకంటే వాటి సువాసన, తాజాదనం పోకుండా వాటిని ఉపయోగించాలని. ఇలా రకరకల పూలతో పూజ చేసిన పిదప వాటిని తలలో

పెట్టుకోవడమో లేక వాసన చూసి ఏ మొక్కమీదో వెయ్యడం చేస్తుంటారు. ఈ పూలను చేతితో తాకి దేవునికి పూజచెయ్యడంవల్ల వీని వాసన వల్ల శరీరంలోని అనేక దోషాలు తొలగిపోతాయని అంటారు. అయితే ఈ పూలు కేవలం సంపదాయకమైన పూజలకే పరిమితమా అంటే కాదనే చెప్పాలి. పూజకు ఉపకరించే పూలలో అనేక జౌపథ గుణాలున్నాయి. వాటిని గురించి తరచి చూస్తే అనేక విషయాలు తెలుస్తాయి.

పుష్పాల సుగంధ పరిమళాన్ని పీల్చడం అస్త్రా వ్యాధిగ్రస్తులకు మేలు చేస్తుంది. అలాగే నరాలకు సంబంధించిన వ్యాధులకు కూడా మంచిది.

అన్నిరకాల పుష్పాలను ఆయుర్వేదంలో ఉపయోగిస్తారు.

తామరపువ్యా: ఈ పుష్పం వల్ల రక్తపైత్య వ్యాధి తగ్గుతుంది. నేత్రాలకు చాలా మంచిది. శరీరంలోని వేడిని తగ్గిస్తుంది. స్థీలకు గర్భాప్రావం కాకుండా కాపాడుతుంది.

మల్లైపూలు : ఈ పూలు సుగంధ పరిమళాలు వెదజల్లి మనసుకు, శరీరానికి ఆహ్లాదాన్ని కలిగిస్తాయి. నేత్ర వ్యాధులను తగ్గించడానికి ఉపకరిస్తుంది. శరీరంలోని వాతాన్ని తగ్గిస్తుంది. రక్తంలో ఉండే దోషాన్ని పోగొడుతుంది. ఈ పూలను సుగంధ ద్రవ్యాల తయారీలో ఉపయోగిస్తారు.

విరజాజి : తెల్లగా మంచి సువాసనలు వెదజల్లే ఈ పూలు శరీరాన్ని తేలికపరుస్తాయి. శరీరంలోని వాతాన్ని, శ్లేష్మ వ్యాధులను తగ్గించి మంచి తేజస్సును కలిగిస్తాయి.

చెంగల్వపూలు : ఈ పూలు కంటి జబ్బులను పోగొడతాయి. శరీరంలోని శీతలాన్ని తగ్గించి కాంతిని కలిగిస్తాయి.

చేమంతి పూలు : కళ్ళకు వల్లదనాన్ని, సమశీతోష్ణతను కలిగిస్తాయి. అన్ని రకాల జ్వరాలను, మలమూత్ర బధ్యకాలను, క్రిమిరోగాలను తగ్గిస్తాయి. నరాల బలహీనతను పోగొట్టి జీర్ణకోశానికి బలాన్నిస్తాయి. అన్నిరకాల నరాల బలహీనతలను నశింపచేస్తాయి.

జూజిపూలు : మంచి సువాసన గల ఈ పూలు మనస్సుకు ఉల్లాసాన్ని కలిగిస్తాయి. శరీరంలోనివేడిని తగ్గించి చల్లదనాన్నిస్తాయి. కళ్ళకు సంబంధించిన వ్యాధులకు ఉపకరసం కలుగుతుంది.

నందివర్ధనం : తెల్లగా సువాసనతో వుండే ముద్ద నందివర్ధనం పూలు శిరోవాతాన్ని తగ్గిస్తాయి. ఎక్కువగా శ్రమపడిన రోజు కళ్ళ ఎర్రగా అయి మంటలుగా వుంటే కళ్ళ మూనుకుని కనురెపులపై నందివర్ధనం పూలను పెట్టి కొంతసేపు విశ్రాంతి తీసుకొంటే కళ్ళకు చలువచేసి కళ్ళమంటలు తగ్గిపోతాయి.

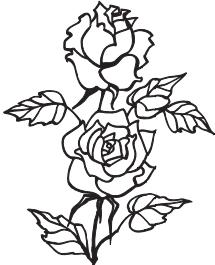
పారిజాతం : ఈపుష్పలు కమ్మటి వాసనలు కలిగి వుంటాయి. శరీరంలోని వాతం, కథం, మధుమేహం, ఉబ్బసం తదితర రోగాల్ని హరిస్తాయి. క్రిములను పోగొడతాయి.

పొద్దుతిరుగుడుపూలు : ఈ పూలలో వచ్చే గింజల నుండి సూనెను తయారు చేస్తారు. ఈ సూనె వాడటం వల్ల గుండె జబ్బులు రావు. కుష్ఠరోగం, క్లూయ, దగ్గు రాకుండా వుంటాయంటారు.

మందారం : మందారంలో అనేకరకాలు ఉన్నాయి. ఎర్రగా ముద్దగా వుండే పూలు పూనే ముద్దమందారం అన్నిటికంటే ఎక్కువ ఉపయోగకారి. ముద్దమందార ఆకులు, పూలు కూడా అనేకరకాలుగా ఉపయోగపడతాయి. మందార ఆకులను కుంకుడుకాయలో వేసి తలరుద్దుకుంటే తలలో ఉండే వేడి తగ్గుతుంది. అలాగే మందార పుష్పాలను కొబ్బరి సూనెలో వేసి కాచి రోజు తలకు రాసుకుంటే తలలో వచ్చే చుండు తగ్గిపోతుంది. పేలు కొరకడం మొదలైన చర్చరోగాలు తగ్గి జాట్టు నల్లగా, దట్టంగా పెరుగుతుంది.

జిల్లేడు : ఈపూలు అనేక వ్యాధులకు ఉపయోగపడతాయని ఆయుర్వేదంలో వుంది. కొన్ని వ్యాధులకు మొగ్గలను, కొన్ని వ్యాధులకు విష్మకున్న పూలను, మరికొన్ని జబ్బులకు పూలలో లవంగ ఆకారంలోవుండే పూరెమ్మ లను ఉపయోగిస్తారు. కడుపులో వచ్చే రోగాలకు, ఉబ్బసం వ్యాధికి లవంగాకృతిని వాడతారు. జిల్లేడుపూలతో జ్వరాన్ని కూడా తగ్గించవచ్చనంటారు.

గన్వేరు పూలు : ఈ పూలలో కొన్ని జౌపథ గుణాలు వున్నాయి. గన్వేరు పూలు ఇంట్లో పెడితే సువాసన రావడమేకాక సూక్ష్మక్రిములు కూడా నశిస్తాయి.

గులాబీపూలు : సువాసనలు వెదజల్లే ఈ గులాబీపూలను సొందర్య సాధనాలకు ఉపయోగిస్తారు. గులాబీరేకులను వేడినీళ్లల్లో వేసుకొని స్నానం చేస్తే చెమటతో వచ్చే దుర్గంధం తొలగి పోతుంది. తాజా గులాబీ రేకులను తింటే గుండె జబ్బు కలవారికి మంచిది. గులాబీరేకులను కళ్ళపై పెట్టుకొంటే చల్లగా వుండి కళ్ళమంటలు తగ్గుతాయి.

బంతిపూలు : బంతిపూల దండలను ఇంటి గుమ్మాలకు కట్టడం వల్ల సువాసనలతో కూడిన చల్లగిగాలి ఇంట్లోకి ప్రవేశించి సూక్ష్మక్రిములు నశిస్తాయి. ఇంటి వాతావరణాన్ని ఆహోదపరుస్తాయి.

మొగలిపూలు : అన్నిరకాల వాతావరణాలను, శ్లేష్మాన్ని పోగొడతాయి. ఎండిన పూరేకులను ధూమపాశంగా ఉపయోగిస్తాయి. ఉబ్బసవ్యాధులున్న వారికి ఉపయోగిస్తే వారికి ఉపశమనం కలుగుతుంది. ఎండిపోయిన మొగలిపూలను బట్టలమధ్యలో పెడితే మంచి సువాసన రావడమే కాక సూక్ష్మక్రిములు చేరకుండా ఉంటాయి.

సంపెంగ : శరీరానికి చల్లదనాన్ని, వేడిని కూడా కలిగిస్తాయి. కఫ్ఫాన్ని నశింపచేస్తుంది. మూత్రసంబంధమైన వ్యాధులు పోతాయి.

మరువం : గుప్పెడు మరువం ఆకులను గుడ్డలో వేసి పిండి ఆ రసాన్ని చెవిలో వేసుకొంటే చెవి నుంచి చీము కారడం, చెవిలో పోటు తగ్గుతాయి

దవనం : శరీరంలోని వాతాన్ని, శ్లేష్మాన్ని తగ్గిస్తుంది. దురద, కుష్మా మొదలైన చర్చవ్యాధులను నిర్మాలిస్తుంది. మశూచిని పోగొడతుంది. దవనం వాసనను పీల్చడం వల్ల గుండెకు మంచిది.

ఇన్నిరకాల ప్రయోజనాలున్న పువ్వులను ఏదో ఒక సందర్భంగా ప్రతివారు వాడతారనే ఉద్దేశంతోనే పెద్దలు పువ్వులతో దేవునికి పూజ చేయడం అనే పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టారని చెప్పుకోవచ్చు. కనుకనే పూలచెట్టు ఉండటం ఇంటికి అలంకారం. ఈ కాలంలో కొంతమంది తలలో పూలు పెట్టుకోవడం నామోషిగా భావిస్తున్నారు. కానీ వారు కూడా పూలలోని సౌకుమారాన్ని సుగంధాన్ని ఆస్వాదిస్తారని అశిద్దాం.

ఏకాగ్రతను పెంచే ఘుంటానాదం

సాధారణంగా ఇంట్లో పూజ చేసుకున్నప్పుడు, హరతి ఇచ్చినప్పుడు గంటలను మోగిస్తుంటారు. అలాగే గుడికి వెళ్లినవారు ప్రతి ఒక్కరూ ప్రదక్షిణలుచేసిన తర్వాత గర్భగుడి దగ్గరకు వెళ్ళేముందు మూడుసార్లు గంటను మోగించి తర్వాత దేవుడిని దర్శించుకుంటారు. ఇలా గంటను ఎందుకు మోగిస్తారు? అనలు ఘుంటానాదం అంటే ఏమిటి? దానివల్ల మనకు ఉపయోగమేమిటి అని పరిశీలిస్తే కొన్ని విషయాలు తెలుస్తాయి.

శబ్దం - ధ్వని, నాదం అని రెండు విధాలు. ధ్వని అంటే ఒక్కసారి మోగి అగిపోయేది. నాదం అంటే అవిరామంగా మోగుతూ ఆగిపోయేది. నాదం అంటే అవిరామంగా మోగుతూ ఉండేది. ఘుంటానాదం చేసినప్పుడు వచ్చే శబ్దతరంగాలు చెవి మీద దానికి సంబంధించిన సరాలమైన చాలా ప్రభావం చూపిస్తాయి. వాహనాల శబ్దం, భయంకరమైన పేలుళ్ళ శబ్దాలు, ఎక్కువ శబ్దంతో పాటలు వినేవారికి తొందరగా చెవుడు రావడం జరుగుతుంది. అలా జరగకుండా అప్పుడప్పుడు ఘుంటానాదం వినడం వల్ల చెవి భయంకర మైన శబ్దాలు వినడానికి అలవాటు పడుతుంది. అంతే కాకుండా శబ్దాలు వినడానికి పంచేంద్రియాలలో ఒకటైన చెవికి ఒక విధమైన వ్యాయామం లభిస్తుంది. గుడిలో గంటలను మోగించడం వల్ల మనసులోకి ఇతర ఆలోచనలు రాకుండా దేవుడిపై దృష్టి నిలపడానికి ఏకాగ్రతను కలిగిస్తుంది. గంట మోగించేప్పుడు ఎవరూ ఇతరులతో మాట్లాడరు. గంటలను కంచుతోను, రాగి, తగరం కలిపి చేసేవారు. ఈ గంటలు దేవుని ఉనికిని తెలియజేయడానికి కాక రుష్షశక్తులను పారదోలేందుకు ఉపయోగపడతాయి. కంచుతో చేసిన గంటలనుంచి వచ్చే ధ్వని ఒక విధమైన హండాతనంతో ఉంటుంది. అందుకే గంభీరంగా, స్వచ్ఛంగా, గట్టిగా మాట్లాడేవారి కంఠాన్ని ‘కంచు కంరం’ అంటారు.

గతంలో అర్థరాత్రి సంచరించే గ్రామ కాపరులు (గూర్చాలు) ఒక కర్తృకు గంటను కట్టుకొని చప్పుడు చేసుకుంటూ గ్రామాలలో కాపలా కాసేవారు. ఎందుకంటే పూర్వం గ్రామాలలో వీధిలైట్లు ఉండేవి కావు. వీధుల్లో సంచరించే విషపురుగులు ఈ శబ్దం విని పారిపోయేవి. ఇంట్లో నిద్రించేవారు ఆ గంట

చప్పుడువిని గ్రామకాపరి కాపలా కాయదానికి వచ్చాడు. ఏ విధమైన భయం అక్కడైదనుకొని ప్రశాంతంగా నిద్రపోయేవారు. ఎక్కడైనా అగ్ని ప్రమాదం సంభవించినప్పుడు మంటలను ఆర్పుడానికి నీటిని తీసుకువచ్చే వాహనానికి (ప్లైర్ ఇంజన్) కూడా గంటలు ఉండేవి. అది గంటలను మోగించుకుంటూ వేగంగా వెళ్ళేది. ఆ శబ్దంవిని రోడ్సు మీదవెళ్ళే వాహనాలు, మనుషులు ప్రక్కకు జరిగి గంటల కారు వెళ్ళడానికి దారి ఇచ్చేవారు, ఇప్పుడు ఫైరింజన్ గంటలకు బదులు హోరన్ మోగించుకుంటూ వెళుతుంది. అంతే కాకుండా పూర్వం రాజుల కాలంలో కూడా గ్రామస్తులకు ఏడైనా ముఖ్యమైన సమాచారం తెలియచేయాలంటే గ్రామ నడిబోడ్డుకు అందరూ రావడానికి పైనికులు గంటలను మోగించేవారు. ఆ శబ్దం విని అందరూ ఆ ప్రదేశానికి చేరేవారు. ఇలా అనేక విధాలుగా గంటలను ఉపయోగించేవారు. అంతేకాకుండా గ్రామ నడిబోడ్డులో ఒక పెద్ద గంటను ఏర్పాటు చేసేవారు. గ్రామస్తుల్లో ఎవరికైనా అన్యాయం జరిగితే వెంటనే అక్కడకు వచ్చి ఆ గంటను మోగించేవారు. దీన్ని న్యాయగంట అనేవారు. అప్పుడు గ్రామపెద్దలు, ప్రజలు అక్కడికి చేరి అతనికి న్యాయం చేకూర్చేవారు. ఇలా ఘంటలూదం వల్ల అనేక ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి. దీన్ని గుడిలో వింపే ఒక పవిత్రమైన భావం, మనసుకు ప్రశాంతత లభిస్తాయి.

అభిషేకం : దేవుడికి ప్రతిరోజు, ప్రత్యేక పర్వదినాల్లోనూ ఇంట్లోను, గుడిలోను అభిషేకాలు చేస్తుంటారు. మొదట పంచామ్యతాలతో అభిషేకం చేసి తర్వాత నీటితో చేస్తారు. పంచామ్యతాలు అంటే ఆపుపాలు, పెరుగు, నెయ్యి, చక్కర, తేనె వీటికి అరటిపండు, కొబ్బరి నీళ్ళు కలిపి అభిషేకం చేసి పూజనంతరం తీర్థంగా తాగుతారు. ఇలా తాగడం వల్ల దేవునిపై భక్తిశద్ధలు ఏర్పడటమే కాకుండా శరీరానికి మంచికి శోషికాహంగా కూడా ఉపయోగపడతాయి. ఈ పంచామ్యతాల్లో ఉపయోగించే పదార్థాలన్నిటిలోనూ పోషక విలువలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. ఇది మంచి శక్తినిచ్చే టూనిక్లా పని చేస్తుంది. ప్రతివారూ రోజుం కాకపోయినా పర్వదినాలప్పుడు గానీ, పండుగ లప్పుడుగాని గుడిలోగానీ, ఇంట్లోకానీ ఈ పంచామ్యతాలను తాగడం శరీరానికి మంచిది.

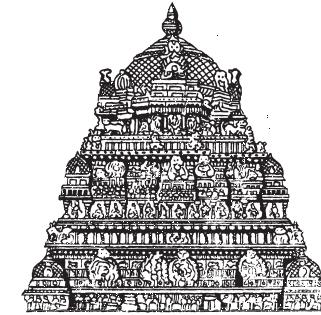

ప్రశాంత చిత్తానికి ఆలయ సందర్భం

తమ ఇష్టదైవాన్ని దర్శించడానికి దేవాలయాలకు వెళ్ళడం మన సాంప్రదాయం. రోజుం దేవాలయానికి వెళ్ళి పూజలు చేసేవారు అరుదు. అయితే వారానికి ఒకసారయినా దేవాలయానికి వెళ్ళేవారి సంబ్యు బాగానే వుంటుంది. హిందువులయితే శనివారం, ముస్లింలయితే శుక్రవారం, క్రైస్తవులయితే అదివారం తమ ప్రార్థనా స్థలాల్ని సందర్శిస్తుంటారు. హిందు మతాన్ని అనుసరించేవాళ్ళల్లో వేర్చేరు దేవతలను నమ్మేవారు ఉన్నారు. వారిలో సాయి బాబాని నమ్మేవారు గురువారం సాయిబాబా గుడికి వెళతారు. ఉపులమ్మను, మైసమ్మను ఆదివారం పూజిస్తుంటారు. ఇలాంటి దేవతల్ని ఒక్కొక్కరు కూడా రోజున పూజిస్తారు. అయితే గుడికి వెళ్ళడానికి సమయం, సందర్భం ఉంటాయా? వీటికి సంబంధించి తప్పనిసరి సూచనలేం లేవు. అయితే సాధారణంగా ఉదయం లేదా సాయంత్రం వేళ గుడికి వెళ్ళడం మంచిది. ఉదయం వేళ అయితే స్నానసాంతరం పరగడుపున దగ్గరలో ఉన్న ఆలయానికి వెళ్ళి రావడం మంచిది. సంప్రదాయకంగా కొన్ని అభిప్రాయాలు, సమ్మకాలు వచ్చాయి. ఉదయంపూట శ్రీ మహావిష్ణువుని, ఆయన అవతరాలైన రాముడు, కృష్ణుడు తదితర దేవతలని సందర్శించా లంటారు. అలాగే సాయంత్రం సమయంలో శివాలయానికి వెళ్ళి శంకరుణ్ణి దర్శించుకోవాలంటారు. అయితే ఇది అందరికి సాధ్యం కాకపోవచ్చు. నిష్ఠిత సమయాల్లోనే ఆ దేవతలను దర్శించుకోవాలని ఎందుకంటారంటే విష్ణులయంలో తులసితీర్థాన్ని, పూమాలనీ ఇస్తారు.

మనం ఉదయాన్నే స్నానం చేసి దేవుని దర్శనానికి వెళుతుంటాం. కనుక అక్కడ ఇచ్చే తులసి తీర్థం పరగడుపున తాగడం వల్ల శరీర ఆరోగ్యానికి మంచిదంటున్నారు. తులసీ తీర్థం శాస్త్రాన్ని శుభ్రపరుస్తుంది. పూమాల అలంకారానికి చిహ్నాం. పరిశుభ్రంగా దేవుడి దర్శనానికి వెళ్లినవారు అక్కడ ఇచ్చిన పూమాలను ధరించడం వల్ల అలంకార ప్రియత్వాన్ని కలిగిస్తుంది. పొద్దుబే ఏ చీకూచింత లేకుండా ప్రశాంతమైన వాతావరణంలో ప్రశాంత చిత్తంతో దేవుని దర్శించుకుని మనస్సుర్చిగా దణ్ణం పెట్టుకోవాలి. అలా చేయడంవల్ల ఆ రోజు కార్యక్రమాలన్నే సజ్ఞావుగా జరిగి రోజంతా ఎంతో ఉల్లాసంగా, ఆహ్లాదంగా ఉంటుంది. అంతేగాక ప్రశాంత చిత్తాన దేవుణ్ణి పూజించడం వల్ల మనసున తలచిన కోర్కెలు నెరవేరుతాయని చెబుతున్నారు.

ఈక సాయంకాలం లిఖిత దర్శనమప్పుడు మారేడాకులు మునిగిన తీర్థాన్ని, విభూతిని ఇస్తారు. మారేడు నీరు జీర్ణకోశాన్ని శుభ్రపరుస్తుంది. ఇది రాత్రి సమయంలో తీసుకుంటే ఆహారం త్వరగా జీర్ణమయ్యే అవకాశం వుంది. అంతేగాక సాయంత్రం ఆఫీసు నుంచి వచ్చాక అలసటగా అనిపించినా కూడా స్నానంచేసి ఫ్రెషప్ అయి కొంచెంనేపు అలా గుడికి వెళ్లి రావడం మంచిది. ఈవిధంగా దేవుణ్ణి దర్శించుకుంటే ఆరోజు పద్ధ శ్రమంతా తొలగిపోయి ఉత్సాహంగా ఉంటారు. ప్రతిరోజు లేదా ప్రతివారం గుడికి వెళ్లడం అందరికీ కుదరకపోవచ్చు. అయితే పర్వదినాల్లోనూ, పండగలప్పుడు దేవాలయాలకు వెళ్లడం మంచిది. పిల్లలతో పికారుగా ఎక్కడికయినా తిరిగి రావాలనుకనేవారు దేవాలయాలకు వెళ్లడం మంచిది. దేవాలయాల్లోని ప్రశాంత వాతావరణం పిల్లల్లో భక్తిభావాన్ని పెంపాందిస్తుంది. చిన్నతనం నుంచే దైవభక్తి చింతన అలవడుతుంది. మనిషి తన విధి తాను నిర్వర్తిస్తూనే దైవంపై భక్తి కలిగి వుండటంవల్ల ఆత్మవిశ్వాసంతో వ్యవహరించే అవకాశం ఉంది. సానుకూల దృష్టంతో ముందుకుపోతాడు. ఇందువల్ల అనుకున్నది సాధించగలుగుతాడు. కనుక ప్రతి మనిషికి దైవం ఏదో రూపంలో తోడ్పుడు తుంది.

గుళ్ళో ప్రదక్షిణలు ఎందుకు చేయాలి?

గుడికి వెళ్లిన ప్రతీవారు కాళ్ళూ కడుక్కొని మొట్టమొదట చేసే కార్యక్రమం గర్భగుడి చుట్టూ ప్రదక్షిణలు చేయడం. సాధారణంగా ఎక్కువమంది మూడు సార్లు చేస్తుంటారు. కనీసం మూడుసార్లు ప్రదక్షిణ చేయడం మన సంప్రదాయం. అయితే అయిదుసార్లు కానీ, పదకొండుసార్లుకానీ, ఇరవై ఒకటిసార్లు గానీ ఇలా వారివారి ఓపిక, సమయాన్ని బట్టి ప్రదక్షిణలు చేస్తుంటారు.

ఏ దేవుడి గుడికి వెళితే ఆ దేవుడి స్తోత్రాలనుకానీ, మంత్రాలనుకానీ, చదువుకుంటూ ప్రదక్షిణలు చేయాలి. అంతేకాఁ పక్షహారితో మాట్లాడుకుంటూ కానీ, మనిషి దేవాలయంలో ఉన్న మనసు ఎక్కడోపెట్టి అర్థంపర్థంలేని ఆలోచనలతో ప్రదక్షిణలు చేయకూడదు. ఇలా చేయడంవల్ల శరీరానికి వ్యాయా మం మాత్రమే కలుగుతుంది. మనసుకి ప్రశాంతత లభించదు. ప్రదక్షిణలు ఎక్కువసార్లు చేస్తే చాలామంచిది.

శరీరానికి వ్యాయామం అవసరమే. కానీ గతంలో డాక్టర్లు చెబితేనే నడిచేవారు. చక్కటిఅరోగ్యానికి నడక స్వర్నమార్గం. ఆరోగ్యపంతుల్లో నడిచేవారి సంఖ్య తక్కువ. ఆ రోజుల్లో ఇంట్లో ఉండే పెద్దవారు ప్రతిరోజు ఉదయం, సాయంత్రం గుడికివెళ్లి ప్రదక్షిణలు చేసేవారు. అదే వారి శరీరానికి మంచి వ్యాయామంగా వుండేది. ఈ కాలంలో కూడా నడిచేవారి సంఖ్య ఎక్కువగానేడంది. వర్షాకాలం, శీతాకాలంలో వాకింగ్కి వెళ్లడానికి బద్దకించే వారు కొంచెం పొద్దెక్కాక గుడికి వెళ్లి ప్రదక్షిణలు చేస్తే శరీరానికి వ్యాయామం లభించడమే కాకుండా మనసు ప్రశాంతంగా ఉంటుంది.

హాఁమాలు - సమిధలు

ప్రాచీనకాలంలో బుషులు, మునులు యజ్ఞాలు, యగాలు చేసేవారు. సకాలంలో వర్షాలు కురవకపోయినా స్నామీజీలు రోజుల తరబడి హోమాలను చేస్తుంటారు. పెద్దవెత్తున చేసే ఈహాఁమాలకు హోమగుండంలో చేసే రకరకాల సమిధలు, ఆవునెయ్య తదితర హోమద్రవ్యాలు ధూపం రూపంలో పైకివెళ్ళి మేఘాలుగా ఏర్పడి వర్షాలు కురవడానికి ఆస్త్రారమవుతాయంటారు. ఈ కాలంలోకూడా గుళ్ళలోను, ఇంట్లోజరిగే ఉపసయనాలు, పెళ్ళిళ్ళు, బారసాల లకు, గృహాప్రవేశాలకు కూడా హోమాలను చేయడం సంప్రదాయంగా వస్తోంది. సంప్రదాయకంగా పురాణకాలం నుండి ఆచరిస్తున్న హోమాలు మనమ్ములపై ప్రభావం తప్పక చూపిస్తాయి. అది ఏ రూపంలో వుంటుందో కొంతమంది పరిశోధకులు తెలియజేశారు.

ఎవరికైనా ఆరోగ్యం బాగుండకపోయినా, పిల్లలు పుట్టినప్పుడైనా, వారి జాతకం చూపించడం జరుగుతుంది. వారి జాతకంలో వుంటే నవ గ్రహాలలో ఏగ్రహం అనుకూలంగా లేదో వాటి పేరుతో ఆయా గ్రహం పేరుతో నిర్దేశిత నవధాన్యాలను దానం ఇప్పించడం చేస్తుంటారు. అలాగే హోమాలు చేయడానికి ఆయా గ్రహాల పేరుతో వచ్చే సమిధలను ఉపయోగిస్తుంటారు. నవగ్రహాలకు నవధాన్యాలు చెప్పినట్లే నవసమిధలు కూడా చెప్పారు. ఆయా గ్రహాలకు ఆయా సమిధలనే హోమంలో ఉపయోగించాలంటారు. ఉదా : రవికి-అర్చ అనగా జిల్లేడు సమిధగా చెప్పారు. రవి నుంచి వచ్చే అననుకూల తలు, అనారోగ్యాలు సంభవిస్తే వాని పేరుతో చేసే హోమానికి అర్పసమిధ,

అన్నం, ఆవునెయ్య ఉపయోగిస్తారు. వీటిని అగ్నిలో వేయడం వల్ల వచ్చే పొగ రోగి పీల్చడంవల్ల అతనికి రవి గ్రహంవల్ల సంక్రమించే రోగాలు తప్పకుండా తగ్గుతాయని నమ్ముతుంటారు.

నవగ్రహాలు	నవధాన్యాలు	నవసమిధలు
1. రవి	గోధుమలు	అర్చ = జిల్లేడు
2. చంద్రుడు	వడ్లు	మోదుగ
3. కుజుడు	కందులు	చండ్ర = ఖదిర
4. బుధుడు	పెసలు	ఉత్తరేణి
5. గురువు	శనగలు	అశ్వత్త = రావి
6. శుక్రుడు	అనుములు	మేడి = అత్తి = పత్తి
7. శని	నువ్వులు	శమి = జమ్ము
8. రాహువు	మినుములు	గరిక
9. కేతువు	ఉలపలు	దర్ప

ఈ ఆదునిక కాలంలో ఎవరి ఆరోగ్యం గురించేనా హోమం చేయాలంబే తమ ఇంట్లో ప్రదేశం చాలదనో, లేక ఇతర కారణాలవల్లో దేవస్థానంలో, పురోహితుని ఇంట్లోనో డబ్బు చెల్లించి అక్కడే చేయమని ప్రసాదం మాత్రం తీసుకోవడం సర్వసాధారణమై పోయింది. అలా చేయకుండా ఆ రోగి ఎదుపే వారి ఇంట్లోనే హోమం చేయించాలి. ఏ గ్రహానికి అయితే హోమం చేయాలో ఆయా గ్రహాలకు సంబంధించిన సమిధలు తెచ్చుకొని ఇంట్లోనే హోమం చేయిస్తే ఇంటి పరిసరాలకు, అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్న వృక్షికి ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది.

హోమానికి ఉపయోగించే పదార్థాలు :

హోమానికి ఉపయోగించే నవ సమిధలలోగల జౌపథ గుణాలు చాలా ఉన్నాయని ఆయుర్వేదంలో తెలియజేశారు. అవి ఏమిటో సంక్లిష్టంగా తెలుసు కుండాం.

అర్చ : జిల్లేడు : దీంట్లో తెల్లజిల్లేడు, ఎత్ర జిల్లేడని రెండు రకాలున్నాయి. తెల్లదానికి రోగినిరోధక గుణాలు అధికంగా వున్నాయని షైద్యుల అభిప్రాయం. ఇది మలబద్ధకం వున్నవారికి ఏరోచనం అయ్యేలా చేస్తుంది. కఫు, వాత రోగాలను తగ్గిస్తుంది. ప్రారంభంలో ఉండే కుప్పువ్యాధిని నయం చేయడమే

కాక రక్తంలోదోషం వుండి వచ్చే కురుపులు, చిదుము మొదలైన చర్చవ్యాధులను పోగొడుతుంది. దీని ఆకు పొగ పీల్చడం వల్ల ఉబ్బసం రోగాలకు ఉపశమనం కలుగుతుంది. దీని వేరు, బెరడు నీటిలోవేసి కాచి ఆ నీటిని తాగితే చలిజ్యరం, రోజు విడిచి రోజు వచ్చే జ్వరంతగ్గుతాయట. జిల్లేడు ఆకులకు ఆముదం రాసి వేడి చేసి కీళ్ళనొప్పులకు కడితే తగ్గుతాయి.

మోదుగ : పలాశ : యజ్ఞాలకు దీన్ని ఉపయోగిస్తారు. రక్తపుష్పము - ఎరని పుష్పములతో ఉంటుంది. యజ్ఞాదికర్మలందు హోమాలకు ఉపయోగించే సమిధలలో ఇది శ్రేష్ఠమైనది అంటారు. త్రిపత్రం-మూడు మూడాకుల చోపున కలిసి ఉండేది. బ్రాహ్మణులకు ఉపయోగపడేది. ఇలా దీనికి శబ్దార్థాలున్నాయి. ఇందులో రక్త, పీత, పిత, నీలవర్ణములచే నాలుగు విధాలుగా ఉంటుంది. రక్తవర్ణ పుష్పములుగల పలాశమే విశేషంగా కనిపిస్తుంది. శ్వేతవర్ణము (సిత) మంచి జ్ఞానము కలగచేయడంలో ఉత్తమమైన దిగా చెప్పిబడింది. మిగిలినవి సమాన గుణాలు కలిగి వుంటాయి. మోదుగ అతివరోచనాలను తగ్గిస్తుంది. వాతశ్లేష్యాలను హరిస్తుంది. మోదుగపువ్వు నుగంధాన్ని కలిగి వుంటుంది. రక్తదోషాలను నివారిస్తుంది.

ఖదిర : చండ్రచెట్టు : చండ్ర శీతలం. దంతాలకు మంచిది. ఇది అరుచి, జ్వరం, కురుపులు, రక్తదోషం, కఫాలను పోగొడుతుంది. నీరుడు గింజలను చండ్ర కపాయంలో మరిగించి వాటి నుంచి వచ్చే కపాయాన్ని కుపురోగులు తాగితే మంచిది. చండ్ర బెరడును ముద్దగానూరి మైన కడితే కుపువ్యాధి తగ్గుతుంది. చండ్ర చెక్కు పచ్చిపోకచెక్కులు కపాయం చేసి తాగితే మధుమేహం (డయాబెటిస్) తగ్గిపోతుంది.

ఉత్తరేణి : ఉత్తరేణి వాతం, శ్లేష్మం వల్ల కలిగే జీర్ణకోశపు వ్యాధులను పోగొడుతుంది. దీని ఆకులు నూరి కురుపులు, గజ్జి మొదలైన చర్చవ్యాధులపై రాస్తే హరించిపోతాయి. ఉత్తరేణి పుల్లతోగాని, వేరుతో గాని పళ్ళు తోము కుంటే దంతదోషాలు నశిస్తాయి. దీని వేరు కపాయం చేసుకొని పుక్కిల్లిస్తే పండ్లనొప్పులు పోతాయి. దీని గింజలు పొడిచేసి పళ్ళు తోముకుంటే గట్టిపడ ఉమే కాకుండా పచ్చగా అయిన పళ్ళు తెల్లగా అవుతాయి. పళ్ళులో వచ్చే పిప్పి, క్రిములు నశిస్తాయి.

అశ్వత్థము : రావి : ఇది మధుర రసాన్ని, కపాయరసాన్ని కలిగి వుంటుంది. దాహాన్ని పోగొడుతుంది. రావిచెక్క కపాయాన్ని తేనెతో కలిపి తీసుకొంటే వాతం తగ్గుతుంది. రావిపట్లు మెత్తగాచేసి తేనెతో కలిపి నోటిలో వేస్తే పిల్లల నోటిపూత పోతుంది. రావి ఆకులను మంచి నూనె రాసి కొంచెం వేడిచేసి రసం పిండి, గోరువెచ్చగా ఉండగానే చెవిలోవేస్తే చెవిలో వచ్చే కురుపులు హరిస్తాయి. చమురురాసి వేడిచేసిన ఆకు చెవిపై కట్టినా నొప్పి తగ్గుతుంది. రావిపండ్లను ఎండబెట్టి చూణ్ణం చేసి పంచదార కలిపి ఆపుపాలతో కలిపి తాగితే గర్భదోషాలు తగ్గుతాయి. రావిపుల్లతో పళ్ళు తోమినా, వేరుతో రుద్దినా దంతాలు శుద్ధుపడి గట్టిగా ఉంటాయి. దీని పండ్లు తింటే గుండెలో మంట తగ్గుతుంది. తాజావి దొరకనప్పుడు ఎండుపండ్లు నూరి పుచ్చుకోవచ్చు.

మేడిచెట్టు : మేడి లేతకాయ కపాయరసం కలిగి వుంటుంది. ఇది వాతాన్ని, రక్తస్రావాన్ని తగ్గిస్తుంది. మేడిచెక్క రసాన్ని పుక్కిటుపడితే నోటిపూత, చొంగ కారదం తగ్గిపోతుంది.

శమీవృక్షం : శమీవృక్షపు గాలి శరీరానికి తాకితే శరీరంలో వుండే సర్వవిషాలు నశించును. విషక్రిములు, తేలు, పాము మొదలైన వాటి విషాలను పోగొడుతుంది. ప్రతిరోజూ శమీవృక్షానికి ప్రదక్షిణచేస్తే శరీరం ఆరోగ్యంగా వుంటుంది. మనస్సు శాంతపడుతుంది. శీతలాన్ని పోగాట్టి ఉప్పున్ని వృద్ధి చేస్తుంది.

గరిక : గరిక ఒక పిడికెడు, కొద్దిగ పసుపు రెండింటిని ఆపుపంచకంతో బాగా నూరి గాయాలు, కురుపులు, గజ్జి మొదలైన చర్చరోగాలకు పూసి ఒక గంట తర్వాత వేపాకువేసి కాచిన నీటితో స్నానంచేస్తే తగ్గి పోతుంది. దెబ్బ తగిలిన గాయం నుంచి రక్తం ఆగకుండా కారితే గరిక నూరి గాయంపై రసం పోస్తే రక్తం కారదు. గరికరసం ఒకస్వాను, తేనె ఒక స్వాను చొప్పున ప్రతిరోజూ పొద్దునే తాగితే చెవిలో నుంచి వచ్చే చీము కారదం తగ్గి నొప్పి పోతుంది.

ఇలా అనేక ఔషధగుణాలున్న వుండే చెట్లనే సమిధలుగా యజ్ఞాలకు, హోమాలకు చేయవలసిన ఆవసరం వస్తే మనకు అందుబాటులో వుండే ఆయు గ్రహాలకు సంబంధించిన సమిధలను ఉపయోగించడమే శ్రేయస్తురం.

గృహస్త చేయవలసిన నిత్యపూజలు

ప్రతి వ్యక్తి రోజు చేయవలసిన ధర్మాలు, చేయవలసిన నిత్య పూజలు కొన్ని ఉన్నాయి అన్నారు. పెద్దలు గతంలో వాటిని గృహస్తులు అందరూ క్రమం తప్పకుండా ఆచరించేవారు. కానీ నేడు అని ఏమిటో కూడా చాలా మందికి తెలియవు. అసలు వాటిని చేయడం ఎందుకు? దానివల్ల ఉపయోగ మేమిటి? అనే సందేహం రావడం సహజం. ఏ కారణం లేకుండా పెద్దవారు దేన్ని నియమం కింద పాటించుకదా! ప్రతి వారు ఈ కింది ఆరు నిత్య పూజలను చేయాలనేవారు. వాటి గురించి తెలుసుకుండాం.

1. దేవతాపూజా:ప్రతిరోజు తెల్లవారుజామునే నిద్రలేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని ప్రార్థన చేయాలి. ప్రాతఃకాలంలో దేవుడిని ప్రార్థిస్తే మనసు నిర్వల మవుతుంది. అలాగే పడుకునే పూడు కూడా తమ ఇష్టదైవాన్ని ప్రార్థించి నిద్రపోతే మనసు ప్రశాంతత పొందుతుంది. నిర్వలమైన మనస్సుతో పడుకొంటే చక్కని నిద్రపట్టి, పీడకలలు రాకుండా ఉంటాయి.

2. పితృపూజా : ఇంట్లో ఉండే తల్లిదండ్రుల గురించి పట్టించుకోవాలి. వారికి కావలసినవి సకాలంలో అందించి వారిని సంతోష పెట్టాలి. పెద్దవారు బయటకు వెళ్ళి తెచ్చుకోలేని పరిస్థితి కాబట్టి వారికి కావలసిన మందులను, పంచు మొదలైన వాటిని మనమే తెచ్చి వారికి ఇచ్చి వారి మనసుకు వీలైనంత వరకు తృప్తి కలిగించాలి. ప్రతిరోజు ఎంత హడావుడిగా పున్నా రాత్రి పడుకునేముందైనాసరే వారితో కొంతనేపు గిడిపి అలసిన వారి హృదయాలకు ఉంటట కలిగించాలి. ఇలా చేస్తే కన్నకొడుకులే తమను పట్టింకోవటాన్ని అనే బాధ వారికి ఉండడు. నిద్రపట్టక బాధపదే ముసలివారు ప్రశాంతంగా నిద్ర పోతారు.

3. మనుష్య పూజ : ఇంటికి వచ్చే అతిథులను, స్నేహితులను ఆప్యాయంగా పలకరించాలి. తమకు ఉన్నదాంట్లోనే వారికి మర్యాదలు చేయాలి. అలాగే ముఖ్యివారు ఎవరైనా వస్తే వారిని కూడా చీదరంగా చూడకూడదు. లేదనకుండా ఎంతోకొంత ఇచ్చి పంపిస్తే వారు తిట్టుకోకుండా ఉంటారు. అప్పుడు మనకు కూడా మంచిదేకదా!

4. భూత పూజ : ఇంట్లో పెంచుకునే పెంపుడు జంతువులైన చిలుక, కుక్క కోళ్ళు, బాతులు, ఆపులు, గేదెలు మొదలైన వాటికి ప్రతిరోజు స్నానం చేయించి మేతువేయడం, నీళ్ళు తాగించడం మొదలైనవి చేయాలి. వాటి అలనాపాలనా చూసిన తర్వాతనే గృహస్తు భోజనం చేయాలంటారు పెద్దలు. ఇలా ఇంటి పరిసరాలను శుభ్రపరచుకొని భోజనం చేయడమే మంచిదికదా! ఏ విధమైన అనారోగ్యాలు దరిచేరవు.

5. బుషి పూజ : పండితులను, సన్యాసులను, గురువులను ఆచరించి భోజనం పెట్టాలి. తమ శక్తి మేరకు వారికి కానుకలు సమర్పించుకోవాలి.

ఇలా ఏ పనిచేసినా మనస్సుట్రిగా చేయాలి. దేనికైనా తెగింపు, చెక్కుచెదరని ఘైర్యం, తెలివితేటలు, శక్తిసామాధ్యాలు, ఇతరులను లోబరచుకునే నేర్చు. ఈ ఆరు గుణాలు ఎవరిలో ఉంటాయో వారు సాధించలేని పని అంటూ ఉండదు.

ఈ నిత్యపూజలే కాకుండా అందరూ ఆచరించవలసిన, తెలుసుకోవలసిన కొన్ని సామాన్య ధర్మాల గురించి చెప్పారు పెద్దలు. అవేమిటంటే -

- ★ రోజులో కనీసం ఒకగంట అయినా మౌనం పాటించాలంటున్నారు. ఆ సమయంలో తమకు ఇష్టమైన మంచి పుస్తకాన్ని చదువుకోవచ్చు. ఎవరి మీదైనా కోపం వచ్చినపుడు కూడా మౌనం పాటిస్తే అవతలివారిపై కోపం తగ్గడమే కాకుండా లేనిపోని గొడవలు రావు.
- ★ అప్పలేమైనా ఉంటే మంగళవారం నాడు తీరిస్తే అప్పులు తొందరగా తీరతాయి.
- ★ దీపం, శంఖం, బంగారం, శివలింగం, నేయి, తమలపాకు మొదలైనవాటిని నేలపై పెట్టుకూడదు. ఏదైనా పశ్చేంలోకానీ, బట్టపైకానీ పెట్టాలి.
- ★ సూర్యుడుఉదయంచేపుడు, మధ్యాహ్నం సరిగ్గా నడినెత్తి మీదకు వచ్చి నప్పుడు, అస్తమించేటపుడు, గ్రహణం పట్టినప్పుడు, నీళ్లలో ప్రతిఫలించి నప్పుడు చూడకూడదు. అలా చూస్తే కంటిజబ్బులు వస్తాయి.
- ★ ఎక్కువగా పనిచేసి తక్కువగా నిద్ర పోవాలి. మితంగా తినాలి. మితంగా మాట్లాడాలి. ఇలా చేయడం వల్ల ఆరోగ్యం చక్కబడుతుంది.

- ★ ఏషైనా సమస్యలు వస్తే ఒక్కరే ఆలోచించి బాధపడటంకంటే ఆప్తులతో చెప్పి బాధను పంచకుంటే బాధ తగ్గుతుంది.
- ★ అందరూ పడుకొంటే ఒక్కరే కూర్చుని ఉండకూడదు.
- ★ దేవాలయంలో కాళ్ళు చాపుకొని కూర్చోకూడదు.
- ★ తెల్లవారుజామున నిద్రలేచి చదువుకొనేవారు మళ్ళీ నిద్రపోకూడదు. తొలిజామున చదువుకొని తరువాత నిద్రపోయే వారు సూర్యోదయానికి ముందు నిద్రలేవాలి.
- ★ నిష్పును నోటితో ఊది మండపెట్టకూడదు.
- ★ వాసనలేని పుష్పలను పెట్టుకోకూడదు.

దేవుడికి సైవేద్యం ఎందుకు పెట్టాలి?

నిత్య దైనందిన కార్యక్రమాలతో ఎంత బిజీగా ఉన్నా రోజు పూజ చేసేవారు నేటికి ఉన్నారు. ఆదివారం మొదలు శనివారం పరకు ప్రతిరోజు ఏదో ఒక దేముడికి ప్రతికారం. కొంతమంది ప్రతిరోజూ యథావిధిగా పూజచేసి ఆ రోజు ఏ దేముడికి పూజచేశారో వారికి ఇష్టమైన వంటకాలను చేసి సైవేద్యం పెట్టేవారు కూడా ఉన్నారు. రోజు కాకపోయినా తమ ఇష్టదైవానికి ఇష్టమైన రోజున తప్పకుండా పూజ చేసుకుంటారు.

ఏ రోజు ఏ దేముడికి పూజ చేయాలో ఏ వంటకాలు చేసి సైవేద్యం పెట్టాలో, ఆ పదార్థాలవల్ల మనకు ఉపయోగమేమిటో తెలుసుకుండాం.

ఆదివారం : వారంలో మొదటిరోజు ఆదివారం. అందరికి ప్రత్యక్ష దైవమైన సూర్య భగవానుడికి ప్రీతికరమైన రోజు. ఈ రోజు సూర్యుడిని స్తుతిస్తూ ఆదిత్య హృదయం చదువుకుంటారు. దీనివల్ల అనారోగ్యంతో బాధపడేవారికి ఆరోగ్యం చేకూరు తుందంటారు. అలాగే ఆ ఆదిత్యుడిని భక్తితో కొలిచి పాలతో బియ్యం పరమాన్మంచేసి, సైవేద్యం సమర్పిస్తారు. భక్తితో ఆ ప్రసాదాన్ని తీంటారు. ఇలా చేయడం వల్ల మనసుకు ఆనందంగా ఉండటమే కాకుండా పరమాన్మం చేయడానికి వాడే పాలు వల్ల శరీరానికి ఎంతోకొంత మేలు జరుగుతుంది. అలాగే దీంటో వేసే బెల్లంలో వుండే కాల్పియం వల్ల ఎముకలకు బలం చేకూరుతుంది.

సోమవారం : ఈ రోజు పరమేశ్వరునికి ప్రీతికరమైనరోజు. నీలకంఠు అభిషేక ప్రియుడు. శివభక్తులు ఆ రోజు శిఖుడికి పాలు, కొబ్బరినీరు, తేనె, మంచినీరు, పెరుగుతో అభిషేకం చేస్తారు. కొబ్బరి కాయలు, పండ్లు సైవేద్యం పెడతారు. మహాశ్వరునికి అభిషేకం చేశాక తీర్థాన్ని భక్తితోకళ్ళకు అద్దుకొని పుచ్చుకుంటారు. అభిషేకానికి ఉపయోగించే పదార్థాలన్నిటిలోనూ అనేక బౌపు గుణాలున్నాయి. ఇవన్నీ మనకు ఉపయోగపడేవే. అవి ఏవిధంగా ఉపయోగపడతాయి. వాటిలో ఉండే బౌపు గుణాలు గురించి గతంలో తెలుసుకున్నాం.

మంగళవారం : ఈ రోజు ఆంజనేయస్వామికి, సుబ్రమణ్యేశ్వర స్వామికి ప్రీతికరం. ఆంజనేయ స్వామిభక్తులు ఈరోజు హనుమాన్ చాలీసా చదువుకుంటారు. హనుమంతుడిని తమలపాకులతో పూజించి అప్పాలు, వడలు చేసి సైవేద్యం పెడతారు. కొంతమంది ఏదైనా కోరిక నెరవేరాలని మొక్కుకుంటే అప్పాలు, వడలు దండగా గుచ్ఛి హనుమంతుడి మెదలో వేస్తారు. హనుమాన్ చాలీసా చదువుకుంటే భయాలు తొలగిపోతాయి. విద్యార్థులకు చదువు మీద ఏకాగ్రత కుదిరి మనస్సు ప్రశాంతంగా ఉండి చదివింది జ్ఞాపకముంటుంది. సుబ్రమణ్య స్వామికి పూజచేసిన వారు ఆ స్వామికి ఇష్టమైన పాలు, చలిమిడి, చిమ్మిలి, పండ్లు సైవేద్యం పెడతారు. నువ్వుల పప్పు, బెల్లం కలిపి మెత్తగా చేసేదే చిమ్మిలి. ఈ రెండింటిలోనూ అనేక బౌపు గుణాలున్నాయిని మనకు తెలిసిందే. అలాగే హనుమంతుడికి సైవేద్యం పెట్టే అప్పాలు, వడలు తయారు చేయడానికి ఉపయోగించే పదార్థాలవల్ల కూడా ఎంతో కొంత పోణీకత చేకూరుతుంది.

బుధవారం : ఈరోజు గణనాథుని పూజిస్తారు. ఎల్లప్పుడూ ప్రత్యేక పూజలు అందుకానే విఘ్నరాజుని భక్తితో పూజిస్తే

ఎటువంటి ఆటంకాలు కలగవు. అంతా శుభకరమే. వినాయకుడికి ప్రీతికరమైనవి ఏమిటో అందరికి తెలిసిందే. ఆయనకు బియ్యపు పిండితో చేసిన కుడుములు, పళ్ళ అంటే ఇష్టం. వాటిని ఆ మంగళస్వరూపిడికి నైవేద్యంపెట్టి ప్రసాదంగా స్నేకరిస్తారు. అలాగే అయ్యపు స్వామి భక్తులు కూడా ఈ రోజు అయ్యప్పను పూజిస్తారు.

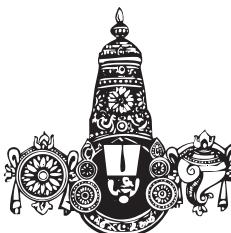
గురువారం : ఈరోజు సకలవిధ్యలకు అధినైతైన సరస్వతీ దేవిని పూజిస్తారు. అలాగే సాయిబాబా భక్తులు గురువారం నాడు ప్రత్యేక పూజలు, భజనలు చేస్తారు. బాబాకు ఇష్టమైన రవ్వకేసరి (గోధుమరవ్వ, చక్కర, పాలుతో చేసేది) నైవేద్యం పెడతారు. భక్తులు సాయిబాబా గుడికివెళ్ళి కొబ్బరికాయ కొట్టి నైవేద్యం పెడతారు.

శుక్రవారం : సకల సంపదలను ఇచ్చే లక్ష్మీదేవికి ప్రీతికరమైన రోజు. ఈ రోజు అందరూ ఇంట్లోను, బయట శుభ్రంగా కడిగి ముగ్గులుపెట్టి, గుమ్మలకు పసుపురాసి, బొట్టుపెట్టి తమ ఇంట్లోకి లక్ష్మీదేవి రావాలని అష్ట లక్ష్మీ లకు పూజలు చేస్తారు. అమృపారికి ఇష్టమైన కీరాన్నం, పులిహోర, దద్దోజనం ఏది వీత్తై అది చేసి నైవేద్యం పెడతారు.

శనివారం : శనివారం అంటే వెంటనే గుర్తు వచ్చేది ఆపదమైక్కులవాడైన వెంకటేశ్వరుడు. ఈరోజు వెంకటేశ్వరునికి అత్యంత ప్రీతికరమైనది. అలాగే శనీశ్వరునికి కూడా శనివారం ప్రీతికరం. ఈరోజు భక్తితో పూజచేసి తమను అన్నివేళలా చలగా చూడమని ఆ స్వామిని వేడుకుంటారు. వెంకటేశ్వరునికి చక్కరపొంగలి, పులిహోర, లడ్డులు అంటే ప్రీతి. ఎవరికి వీత్తైనవి వారు చేసి నైవేద్యం పెడతారు. చక్కర పొంగలి తయారు చేయడానికి వాడే పెసరపప్ప, బియ్యం, పంచదార, వాటిలోవేసే జీడిపప్ప, నెయ్య, కిన్నమిన్ ఇప్పన్ని కూడా మంచి హోష్టికాహాలే.

ఇలాప్రతిరోజు ఏదోఒక దేముడిని భక్తితో కొలిచి ప్రసాదాలు చేసి నైవేద్యం పెట్టి చుట్టుపక్కలవారికి పంచి మనం తినడం వల్ల ఆధ్యాత్మికంగా మనకు పరవశించడమే కాకుండా శరీరానికి కావలసిన అనేక విటమిన్లు, పిండి పదార్థాలు లభ్యమవుతాయి. సాధారణంగా అందరికి ఏదోఒక దేముడి మీద నమ్మకం ఏర్పడుతుంది. ప్రతిరోజు కాకపోయినా కనీసం ఆ రోజునైనా తమ ఇష్టదైవాన్ని ప్రార్థిస్తే స్థబత తోలగి మనను ఉత్సాహంగా ఉండి దైనందిన కార్యక్రమాలను సవ్యంగా చేసుకోగలుగుతాం. మన ఆలోచనలు సక్రమంగా సాగి సంతోషకరమైన జీవనం సాగిస్తామనే ఉద్దేశంతోనే మన పూర్వీకులు ఒక్కో రోజు ఒక్కో దేవుడికి ప్రత్యేకమైన పూజ చేసి నైవేద్యాన్ని సమర్పించాలనే విధం పెట్టి వుంటారు. ఈ ప్రసాదాలను మనం తినడం వల్ల మన శరీరానికి హోష్టికత లభించి ఆరోగ్యం బాగుంటుంది.

ప్రకృతి ప్రసాదించిన వరం తులసి!

సర్వసాధారణంగా అందరి ఇండ్లలోనూ ఉండే మొక్క తులసి. ప్రతిరోజు దేవుని పూజ చేసేవారు పూలు వున్నా లేకపోయినా తులసి దళాలతో పూజ చేస్తారు. తులసి దేవుళ్ళందరికి ప్రీతికరం. సంప్రదాయకమైన పూజలకే తులసి పరిమితం కాలేదు. దానిలో అనేక రోగాలను నిరోధించే శక్తి వుంది. తులసి వనమున్న చోట పామలు, తేళ్ళ మొదలైన విషజీవులు రావు. దోషులు తులసి పరిమళాన్ని తట్టుకోలేవు. తులసి మంచి క్రిమిసంహరిణి. కనుక అంటువ్యాధులు ప్రబలవు. తులసికి ఇంత మహత్యమున్నందునే దానికి ఒక దేవతాస్తానం కల్పించబడింది. లంకలో సీతను వెదకడానికి వెళ్లిన హనుమంతునికి విభీషణుని అంతఃపురంలో తులసి మొక్కలు కనిపించడంతో అమితంగా ఆనందించాడని తులసి రామాయణంలో వర్ణించారు. తులసి గురించి తరచి చూస్తే దాని ఉపయోగాలు తెలుస్తాయి.

తులసిలో లక్ష్మీతులసి లేక శుక్లతులసి, కృష్ణతులసి అనే రెండు ముఖ్యమైన రకాలున్నాయి. శుక్ల తులసిలో మళ్ళీ బుబలు, మూత్రల, బాలంగా, రామ, కర్మార, వన, శాంతి అనే ఏడు ఉపజాతులున్నాయి.

బుబయి తులసి మొక్కలకు సుగంధ భరితమైన పెద్దపెద్ద ఆకులుంటాయి. పెద్దపెద్ద గుచ్ఛాలుగల దీనిని “వయయా” అని కూడా అంటారు. దీనిని ముస్లింలు ఎక్కువగా వాడతారు. ధర్మకార్యాలకు, శహాలంకరణకు కూడా దీనిని వాడతారు. దీని కొమ్మను ఇంటిలో వేలాడదీస్తే ఈగలు, దోషులు వంటి కీటకాలు చేరవు. దీని కాండం వండిన కొద్దీ వాసన ఎక్కువగా వస్తుంది.

శుక్ల తులసిలో రెండవ ఉపజాతి అయిన ‘మూత్రల’ ఆకులు దవనము ఆకుల్లా వుంటాయి. అస్సాం, బర్మాలలోని కొన్ని ప్రదేశాలలో మూత్రమే ఇది పెరుగుతుంది. దీని ఆకులలో ఘూటు తక్కువ. ఈ ఆకుల రనం సర్వమూత్ర దోషాలను హరిస్తుంది. కనుక దీనికి ఆ పేరు వచ్చింది.

బలంగా ఇది మామూలు శుక్ల తులసి మాదిరిగానే ఉంటుంది. కాని మొక్క కాంచెం పొట్టి. దీనికి త్రికోణాకారపు విత్తనాలు ఉంటాయి. ఇవి రక్తశుద్ధికి పనికొస్తాయి. మెక్సికో, కాలిఫోర్నియాల నుంచి ఈ మొక్కలు మనకు దిగుమతి అయ్యాయని భావిస్తున్నారు.

రామతులసి పెద్ద ఆకులతో ఆరు అడుగుల వరకు పెరుగుతుంది. ఇది ఘూటైన వాసన కలిగి వుంటుంది. ఇది క్రిమినాశిని, జీర్ణకారి కూడా. భోజనం చేసిన తర్వాత రామతులసిని తింటే తాంబూలం చేసినంత ఉపయోగకారిగా ఉంటుంది. దీని విత్తనాలు సువాసనగా తెల్లగా ఉంటాయి. సమశీతోష్ణ, పశ్చిమ ఆసియాలోను, మన దేశంలోని అన్ని ప్రాంతాల్లో ఈ రామతులసి పెరుగుతుంది.

కర్మార్థ తులసి :

ఇది పేరుకు తగ్గట్టుగా కర్మార్థ వాసనతో ఉంటుంది. దీని ఆకులతో కర్మార్థాన్ని తయారు చేస్తారు. ఈ ఆకుల రనం చెవిలోపోటు, వాతదోషాల నివారణకు, ఉదరకోశ వ్యాధులకు ఉపయోగిస్తారు.

వన తులసి :

అడవులలో పెరుగుతుంది. ఇది పెద్దగా ఎదగదు. దీని ఆకులు కత్తులవలె పదునుగా, మధురమైన వాసనతో ఉంటాయి. దీనికి తెల్లని పూలగుత్తులుం టాయి. విత్తనాలు గులాబిరంగులో మెరుస్తా వుంటాయి. ఇది జ్వరాలను

తగ్గిస్తుంది. బెంగాల్, బీహార్, అస్సాం, మధ్యప్రదేశ్, సింహాశం తదితర ప్రాంతాల్లో విరివిగా పెరుగుతుంది.

తులసిలో రెండవ రకమైన కృష్ణతులసి మొక్కల్లోని అన్నిభాగాలు నల్లగా ఉంటాయి. మనదేశంలో అన్ని వాతావరణాలలో ఈ మొక్కలు పెరుగుతాయి. ఇది మలేరియా క్రిముల్ని నాశనం చేస్తుంది. దీని ఆకులలో నలుపు, ఆకుపచ్చ కలిసిన రంగుగల నూనె ఉంటుంది. ఆ నూనెను తీసి అట్టే కొన్నిరోజులు ఉంచితే గడ్డ కడుతుంది. దీనిని శ్యాసన్కోశ సంబంధ వ్యాధులకు, చర్పరోగాలకు, గాయాలకు ఉపయోగిస్తారు.

తులసిలోని బౌషధ గుణాలు :

తులసి ఆకులను వాసన చూస్తే జలుబు తగ్గుతుంది. దీని ఆకుల రసాన్ని కళ్ళలో వేస్తే చూపు బలపడుతుంది. కళ్ళ నుండి నీరుకారటం తగ్గుతుంది. చెవిలో పోస్తే చెపుడు పోతుంది. ఆకులను నలిపి చెవిలో పెడితే చెవిపోటు తగ్గుతుంది. తులసి ఆకులను బాగా నలిపి పండ్ల తోముకుంటే పండ్లనొప్పి రాదు. దీనిఆకులను నూరి వేడినిటితో కలిపి పుక్కిలించిన, నమిలిన నోటిపూత రాదు.

తులసి ఆకులనుంచి రనంతీసి తేనెతో కలిపి తీసుకొంటే ఆకలి కలుగుతుంది. అన్నకోశానికి శక్తినిస్తుంది. జీర్ణశక్తిని కలిగిస్తుంది.

జలుబు, రొంప వున్నవారు రోజు మూడునాలుగుసార్లు తులసి ఆకులను 25 తీసుకొని నోటిలో వేసి, బాగా నమిలి మింగతే ఉపశమనం కలుగుతుంది.

ప్రతిరోజు పరగడుపున తులసి రసాన్ని మంచినీటితో కలిపి తాగితే జ్ఞాపక శక్తి పెరుగుతుంది. శరీరం దృఢపడుతుంది. తేజస్సు పెరుగుతుంది.

ఎండిన తులసి దళాలను మెత్తగా పొడిచేసి ముఖానికి రాసుకుంటే మంచి కాంతిగా వుండటమేకాక మొఖంపై వుండే మచ్చలు తగ్గుతాయి. మానసిక పెరుగుదలతేని చిన్నపిల్లలకు తులసి రనంలో తేనె కలిపి రోజు ఇస్తే ఘలితముంటుంది.

రోజు 10-20 తులసి దళాలను నమిలి తింటే అలసట, మానసిక వత్తింది తగ్గుతుంది.

తులనిదళాల్లో కొద్దిగా కర్మారం చేర్చి నూరి కుంకుడు గింజంత మూత్రలు చేసుకొని పూటకు ఒకటి చోస్పున రోజు మూడుపూటలా తింటే కలరా వంటి అంటువ్యాధులు దరిచేరవు.

తులని విత్తనాలను నీళ్ళలో రాత్రి నానవేసి పొద్దుబేగాని, ఉదయం నానబెట్టి రాత్రిగాని తీసుకుంటే మూలవ్యాధి తగ్గుతుంది. తులని దళాలను ప్రతిరోజు తినడంగానీ లేక తులని రసాన్ని తాగడం వల్లగానీ మూలవ్యాధి బాధలు తగ్గుతాయి.

మన్న తినే అలవాటున్న పిల్లలకు కడుపులో బల్లలు వస్తాయి. వాటిని తగ్గించాలంటే తులని రసంలో అల్లపురసం కలిపి తేనెతో 40 రోజులు తాగిస్తే బల్లలు హరిస్తాయి.

తులని రసాన్ని కొద్దిగా వేడిచేసి మిరియాల చూర్చాన్ని కలిపి సేవిస్తే కడుపులో క్రిములు పోతాయి.

ఏడు మిరియాలు, ఏడు తులని ఆకులు కలిపి నమిలి మింగితే మలేరియా జ్వరం మూడు రోజులలో తగ్గుతుందని చెబుతారు.

తులని రసం కొబ్బరినూనె సగం సగం కలిపి కాలిన పుండ్లకు రాస్తే నొప్పి వెంటనే తగ్గుతుంది.

తులని విత్తుల పొడిని పాలతో కలిపి చిన్న పిల్లలకు ఇస్తే వాంతులు తగ్గుతాయి.

రెండు లేక మూడు తులని దళాలను కొద్దిగా అల్లపుముక్క వేసి మెత్తగా నూరి నొప్పి వున్న పంటికి రెండు వైపులా పెడితే పంటి నొప్పి తగ్గుతుంది.

తులని రసంలో కర్మారం కలిపి దాంటో దూడిని తడిపి పిప్పిపంటిపై పెడితే వెంటనే నొప్పి తగ్గడమే కాక పంటిలోని క్రిములు బయటకు వస్తాయి.

ఇన్ని ఉపయోగాలన్న తులని శరీరానికి ఎలాంటి దుష్ట పరిణామాలను కలుగుచేయదు. సరికదా శరీరంలోని ప్రతి అవయవాన్ని ప్రకృతి సహజంగా ఉత్సేజపరిచి వ్యాధులను పోగొడుతుంది. ఇన్ని లాభాలుండటం వల్లనే తులనికోట పెరటిలో నిర్మించి దాంటో తులని మొక్క పెంచి పూజించుట మన హిందూ ఆచారమైంది. తులని లక్ష్మీ ఆవతారం. కనుక పూజ చేసినప్పుడు తులనిని విష్ణువు పాదాలదగ్గర ఉంచాలి కాని తలపై పెట్టకూడదు.

విభిన్న బౌపుధ గుణాల పుంచామృతం

సాధారణంగా ఏ పండగ వచ్చినా, శుభకార్యాల సందర్భంలోనూ ఇంటి వద్దా, గుడిలోను ఎక్కడ ఏదేవునికి పూజ జరిపినా పంచామృతాలతో అఖిషేఖం చేయస్తుంటారు. పూజానంతరం దాన్నే తీర్థంగా స్వీకరిస్తుంటారు. అసలు పంచామృతాలను ఎలా రూపొందిస్తారో తెలుసుకోవాలి. ఆపుపాలు, పెరుగు, నెయ్యి, తేనె, చక్కెర, ఈ అయిదు పదార్థాలను కలిపితే పంచామృతాలు అవుతాయి. వీటిలో కొబ్బరినీళ్ళు, అరటిపళ్ళు కూడా కొరరు వేస్తుంటారు. అలా దేవుచిజీకి చేయించే పంచామృత స్వానంలో వాడే పదార్థాలన్నిటికి మానవ శరీరానికి ఉపయోగకరమైన అనేకరకాల బౌపుధ గుణాలన్నాయంటు న్నారు శాస్త్రజ్ఞులు. అవేమిటో ఈ వారం తెలుసుకుందాం.

ఆపుపాలు : వృద్ధులు, పిల్లలు, ఇలా ఎవరికైనా ఆపుపాలు మంచి పొప్పికాపోరంగా పని చేస్తాయి. చంటి పిల్లలకు తల్లిపాలు లేకపోతే ఆపుపాలనే పడుతుంటారు. ఆపుపాలలో అనేక పోపక విలువలుంటాయి. వీటిలో విటమిన్ ఎ, డి అధికంగా ఉంటుంది. పాలను ఎక్కువగా తాగితే వృద్ధాప్యం త్వరగా రాదని శాస్త్రజ్ఞుల పరిశోధనల్లో వెల్లడైంది. అన్ని వయసులవారికి పాలు ఉపయోగకారిగా ఉంటాయి. పాలు ఎక్కువగా తాగే పిల్లల్లో మేధాశక్తి, జ్ఞాపకశక్తి పెరుగుతుంది. ఎలాంటి అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్న వారైనా పాలు అధికంగా తాగితే మంచిది. పాలలో కాల్వియం ఎక్కువగా ఉన్నందున ఎముకలు మంచి పుష్పిపంతంగా తయారచుతాయి. సరాల బలహీనత తగ్గుతుంది. ఏ ఆపోర పదార్థాలలో లేనస్తు జీవపదార్థాలు పాలలో ఉన్నాయని శాస్త్రవేత్తలు పేర్కొన్నారు. వారు పాలలో 101 పదార్థాలున్నాయని తేల్చారు. వాటిలో మూడు రకాల ప్రోటీనులలో పండమ్ముది ఎమినో యాసిదులు, పదకొండు రకాల కొవ్వుపదార్థాలు, ఆరు విటమినులు, ఎనిమిది ఎంజీములు, ఇరవై ఐదు ఖనిజాలు, చక్కెర ఇలా అనేక పదార్థాలున్నాయి. కుష్మరోగులు పాలు బాగా వాడాలని కనీసం రోజు రెండు శేర్లు పాలు తాగాలని డాక్టర్లు చెబుతున్నారు.

పెరుగు : ఉప్పుకారిణి పెరుగు అని అయ్యేదంలో చెబుతారు. ఇది వాతాన్ని పోగొడుతుంది. హృదయ రోగాలను నిరోధిస్తుంది. పెరుగు ఎక్కువగా

వాడితే తెలివితేటలు వృద్ధిచెందుతాయి. పెరుగు అన్నం బలుహోరం. పగలే ఎక్కువగా పెరుగు తినపచ్చ. రాత్రిక్కు పెరుగువాడటం అంతమంచిది కాదు. పెరుగు అన్నంలో కలుపుకని తిని పదుకుంటే అరగడం కష్టమై అజీర్ణం చేసే అవకాశం వుంది. పెరుగుపుల్లగా ఉందికదా అని కొన్ని పాలు కలుపుకొని తినకూడదు.

నెయ్యి : నెన్నుకాచితే నెయ్యి వస్తుంది. నెయ్యి కూడా పాల నుంచి వచ్చేదే అయినా నెయ్యిలో అనేక సుగుణాలు ఉన్నాయి. ప్రతివారు అన్నం తినేప్పుడు అన్నంలో నెయ్యి తప్పకుండా వేసుకోవాలి. ఎక్కువ నెయ్యి తింటే కొవ్వు పెరుగుతుంది. ముఖం మీద మొబిమలు వస్తాయి అనుకుంటే కనీసం మొదటి ముద్దలో అయినా నెయ్యివేసుకొని తినాలి. పిల్లలకు పెట్టే అన్నంలో నెయ్యిని తప్పకుండా వాడాలి. నెయ్యి శీతల కారిణి. కళ్ళకు మంచిది. తెలివితేటలను మొఖంలో కాంతిని, తేజస్విను కలిగిస్తుంది.

తేనె : ఇది మానవ జాతికి ప్రకృతి ప్రసాదించిన అమృతంలాంటిది. సహజసిద్ధంగా లభించే తేనెను వాడటం వల్ల బలం చేకూరుతుంది. తేనె వల్ల అనేక ఉపయోగాలు ఉన్నాయి. ఆయుర్వేదం తేనెకు విశేష ప్రాముఖ్యం ఉంది. ఆయుర్వేదం మందు ఏదైనా సరే తేనెతో కలిపి తీసుకుంటారు. ఎక్కువగా శ్రమపడినప్పుడు నీళ్ళల్లో కొంచెం తేనెను వేసుకొని తాగడం వల్ల బడలికపోతుంది. అంతేకాకుండా రోజు పొద్దున్నే గ్లాసుడు నీళ్ళల్లో తేనె వేసుకుని తాగితే మంచిది.

తేనె చర్చసౌందర్యానికి బాగాఉపయోగపడుతుంది. ముఖానికి తేనె రాసు కుని ఆవిరిపడితే ముఖం కొంతివంతంగా తయారవుతుంది. తేనెను 1 ఎక్కువగా తాగడం వల్ల చర్చసౌందర్యానికి నిగారింపు వస్తుంది. పిల్లలకు జలుబుచేసి దగ్గు వచ్చినప్పుడు తేనె వాడితే దగ్గు తగ్గుతుంది. తులసి ఆకుల రసం కానీ, తమలపాకుల రసంకానీ, లవంగం కాల్పి తేనెలో అరగదిని కానీ పరగడుపున పడితే దగ్గుతగ్గుతుంది. జ్వరం వచ్చినప్పుడు వికారంగా ఉంటే తేనెలో నిమ్మ కాయ రసం వేసుకొని తీసుకొంటే ...తగ్గి వికారం, నోట్లో నీరూరడం తగ్గుతుంది.

చక్కెరు : పంచభూతాలతో కూడిన ఈ దేహం ఎల్లప్పుడూ మధురంగా వుండాలని, ఆలోచనలు సైతం మధురంగా వుండాలని వేదాలలో చెప్పారు. మనోదారుధ్యం వున్నవారు మాత్రమే దానిని సాధించగలరు. ఈ మనోదారుధ్యాన్ని ప్రకృతి దత్తమైన చక్కెర ప్రసాదిస్తుంది.

పంచామృతాల్లో కలిపే అరటిపండు, కొబ్బరినీళ్ళలో పొట్టాపియం వుండ టంచే క్యాస్సర్ రోగం నిరోధించబడుతుంది. అరటిపండులో అమూల్యమైన జోవధ గుణాలున్నాయి. ఇది పుష్టికరమైనది. శరీరానికి బలాన్ని ఇస్తుంది. రోజు రెండు అరటిపళ్ళు తింటే ఆరోగ్యానికి మంచిది.

ఇలా పూజలకు ఉపయోగపడే ప్రతి వస్తువుకు ఓ ప్రత్యేకత ఉంటుంది. ఈ పదార్థాలని అమృతంతో సమానమైనవి. ఇవి దేహానికి మంచి తుష్టి, పుష్టి. ఇది మంచిటానికి వంటిది. దీనిని దేవుని పేరుతో చెప్పుకొని అయినా తాగుతారని పెద్దలు ఇలా పూజలు, ప్రతాలు చేస్తుంటారు. వాటి ద్వారా మనుషులకు మేలు జరుగుతుంటుంది. ఈ సత్యాన్ని గ్రహించి నిగ్రహంగా పూజలు జరుపుకుంటే మానవాభ్యుదయానికి దోషాదకారి అవుతుంది.

శుభకరం పోసుపు పారాణి

మహిళల దైనందిన జీవితంలో ఎంతో ప్రాధాన్యం కలిగివుంది పసుపు. అందువల్లనే పసుపు పారాణికి కూడా ఎంతో విలువనిచ్చి మాట్లాడతారు.

పసుపు వల్ల అనేక ఉపయోగాలు ఉన్నాయి. ఇది మంచి క్రిమి సంహరిణి. అత్యవసర సమయంలో ప్రథమ చికిత్సగా ఇంట్లో అందుబాటులో ఉండే పసుపును వాడుతుంటారు. చిన్నపిల్లలకుగాని, పెద్దవారికిగాని ఎవరికైనా దెబ్బలు తగిలినా, కోసుకున్నా వెంటనే గాయాన్ని కడిగి పసుపు అర్ధుతుంటారు. దీనివల్ల రక్తం కారడం తగ్గి క్రిములు చేరకుండా ఉంటాయి. గాయం త్వరగా నయమవుతుంది. దుర్దంధనాశినిగా పనిచేస్తుంది. కంటి కలక వచ్చినప్పుడు మెత్తటి బట్టను తీసుకొని పసుపు నీటితో తడిపి ఎండబట్టి దానితో కళ్ళు తుడుచుకొంటే కండ్లకలక తగ్గుతుందంటారు. అంతేకాకుండా ఎదుటివారికి రాకుండా ఉంటుందంటారు. ఇందులోని ఎల్లో డై క్రిమిసంహోరిణిగా పనిచేస్తుంది. అంటు

వ్యాధులు సోకకుండా నిరోధిస్తుంది. ప్రతిరోజు వంటలో కూడా దీనిని కొద్దిగా వేస్తారు. పదార్థాలకు దీనివల్ల రుచి ఏమీరాకపోయినా మంచి వాసన, రంగు వచ్చి కళ్ళకు ఇంపుగా కనిపిస్తుంది. పదార్థాలలో పుండె క్రిమికీటకాలు నాశనమవుతాయి. జలుబు ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు మరిగించిన నీటిలో రెండు చెంచాలు పసుపు వేసుకొని ఆవిరి పడితే ఉపశమనం కలుగుతుంది.

పసుపు పారాణి :

పసుపులో కొద్దిగా సున్నం కలిపితే పారాణి తయారవుతుంది. వివాహ సమయంలో వధువరులకు, ఉపనయనమప్పుడు వటుడుకు, ప్రత్యేక పూజలు, నోములు, ప్రతాలప్పుడు సంబంధిత వ్యక్తులు కాళ్ళకు పసుపు రాసుకొని పసుపులో కొద్దిగాసున్నం కలిపి పారాణిగా పెడుతుంటారు. వివాహ సమయంలో వరుడుతల్లి (వియుపురాలు), ఆడపడుచులకు కాళ్ళకు పసుపు రాసి పారాణి పెడతారు. ఇది నేటికి కొన్నిప్రాంతాల్లో వేడుకగా కొనసాగుతోంది. అలాగే శ్రావణమాసంలో చేసే వరలక్ష్మీ ప్రతం పూజ రోజు ఇంటికి పేరంటానికి వచ్చే ముత్తయిదువులకు కూడా కాళ్ళకు పసుపురాసి పారాణి పెట్టేవారు వున్నారు. ఇప్పటికీ పెళ్ళిళ్ళకు ముందుగా గోరింటాకుతో కాళ్ళకు పారాణి పెట్టుకున్నాసరే పెళ్ళిరోజు తప్పకుండా పసుపు పారాణి పెడతారు.

మహిళల జీవితంలో పసుపు ప్రధానమైనది. నేటి యువతులకు ముఖానికి, కాళ్ళకు పసుపు రాసుకోవడమే నామోషీగా తయారైంది. ఆలాంటిది పసుపు రాసుకుని పారాణి పెట్టించుకోవడం చాలామటుకు తగ్గిపోయింది. అసలు గతంలో అయితే ప్రతి స్త్రీ రోజుస్నానం చేసేప్పుడు ముఖానికి, స్నానానంతరం కాళ్ళకు తప్పకుండా పసుపు రాసుకొనేవారు. ఇప్పటికీ అలా రాసుకొనేవారు లేకపోలేదు. కానీ అలా చేసేవారి శాతం మటుక్కు తగ్గింది.

ముఖ్యంగా నీటికి మహిళలకు వుంటే అవినాభావ సంబంధం (అంటే మహిళలు చేసే పసులకు నీటిలో నాసడమనేది తప్పనిసరి) వల్ల స్త్రీల చేతులు, కాళ్ళు ఒరిసిపోయి పుండ్లు పడుతుంటాయి. పసుపు రోజుగా కాళ్ళకు రాసుకోవడం వల్ల ఇలాంటి బాధలు పడవలసిన అవసరం రాదు. నీళ్ళలో ఎక్కువనేపు ఉండటం వల్ల కాళ్ళవేళ్ళ మధ్య పుండ్లు పడి దురద, మంట వస్తుంటాయి. అటువంటప్పుడు కొబ్బరినూనె రాసుకొని పసుపు అధ్యకొంటే దురద, మంట తగ్గతాయి. ప్రతిరోజు పసుపు రాసుకొనే స్త్రీలు ముసలితనం వచ్చినా వారి

పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?

ముఖంలో ఆ ఛాయలు కనిపించవు. మొటిమలు, తెల్లమచ్చలు రావడం తగ్గతుంది. పసిడి ఛాయతో కళకళకలాడుతూ కనిపిస్తారు.

పసుపు పారాణి పెట్టుకోవడం, పసుపు రాసుకోవడం ఆచారం, శుభసూచికమే కాకుండా చర్చానికి వచ్చే అనేక రుగ్మతలను తొలగిస్తుంది. అందుకనే ప్రతిరోజు కాకపోయినా ప్రత్యేక సందర్భాలలోనైనా తప్పకుండా పెట్టుకుంటారని దీన్ని ఆచారంగా చేసారేమో! అంతేకాకుండా సవ వధ్యావరులను అత్తవారింటికి తీసుకొచ్చినప్పుడు కూడా వారిని గుమ్మంలో నిలబెట్టి పారాణి నీటిని దిష్టితీసి లోపలకు తీసుకొస్తారు. సాధారణంగా కొత్త పెళ్ళికూతురు, పెళ్ళికొడుకు అంటే అందరూ ఉత్సవకతతో చూస్తుంటారు. అలా చూడడం వల్ల కలిగే దృష్టి దోషాలుపోయి వారికి ఏవిధంగా నలత కలగకుండా ఉంటుందని ఇలా పారాణినీళ్ళు దిష్టి తీస్తుంటారు. అలాగే చిన్నపిల్లలు దేవైనా చూసి భయపడినా, వీధిలో ఎక్కడైనా పడి భయపడినా పారాణి నీటిలో మిరపకాయలు, ఎర్రపూలు వేసి దిష్టి తీస్తారు.

ఇలా అనేక రకాలుగా ఉపయోగపడే పసుపును ఆధునికులు నిరక్షయం చేయకుండా ఏదో సందర్భంలో దాన్ని ఉపయోగిస్తుంటే చిన్నచిన్న రుగ్మతల నుంచి బయట పడవచ్చ.

కంటికి ఇంపు ఇంచికి వెలుగు పచ్చతోరణం

ఫైందవ సంప్రదాయం ప్రకారం ప్రతి ఒక్కరు ప్రతి పండగకు తమ వాకిలిని (సింహాద్వారం) మామిడి తోరణాలతో అలంకరించుకుంటారు. అలాగే పెళ్ళిళ్ళల్లో, ఇంట్లో జరిగే ఏ శుభ కార్యాన్నికొని గుమ్మానికి ఉన్న ఎండిపోయిన తోరణాన్ని తీసివేసి కొత్తగా పచ్చటి మామిడాకులతో తోరణం కడతారు.

ఇళ్ళల్లోను, గుడిలోను కూడా పర్యదినాల్లో నిర్వహించే ప్రత్యేక పూజలలో కూడా మామిడాకుల ప్రాశస్త్రం ఎక్కువగానే వుంటుంది. వివాహ సమయంలోనూ, ప్రత్యేక పూజలు నిర్వహించేప్పుడు పసుపురాసిన దారానికి మామిడాకునకట్టి చేతికి కంకణంగా కడతారు. నాడీవ్యవస్థ సక్రమంగా పని చేయడానికి ఇలాచేస్తారని పెద్దలు అంటారు. అలాగే కలశాన్ని పెట్టినప్పుడు కూడా చెంబులోకానీ, గ్రాసులో కానీ మామిడి కొమ్మ పెడతారు. మామిడాకులు

శుభ సూచికలు. పచ్చటి మామిడి రెమ్ములను తాడుకు దగ్గరదగ్గరగా అమర్చి అతోరణాన్ని గుమ్మాలకి అలంకరించుకుంటే కళకళలాడుతూ లక్షీకళ ఉట్టి పడుతూ ఉంటాయి. దీనినే ‘నిత్య కళ్యాణం పచ్చ తోరణం’ అంటారు.

ఈ ఆకులు ఎండినా కూడా తీసివేయరు. మరొక పండుగ వచ్చేవరకు అలాగే వుంచి ఆరోజు తీసివేసి కొత్తవి పెడుతుంటారు. ఇలా చేయడం ఎందుకంటే గుమ్మానికి పచ్చని తోరణం కాని, ఎండిపోయినది కాని ఏదో ఒకటి వుండటం హిందుపుల ఆచారం. గుమ్మానికి తోరణం లేకపోతే అపుభ మని అంటుంటారు పెద్దలు.

గుమ్మాలకి తోరణాలుండటంవల్ల మనకు ప్రయోజనమేమిటని అంటుంటారు కొంతమంది. పచ్చని ఆకు మీంచి వచ్చే గాలి స్వప్నంగా వుంటుంది. దానిని పీల్చడం ద్వారా శాస్వతోర వ్యాధులు రాకుండా వుంటాయి. గాలితో ఎగిరి వచ్చే సూక్ష్మక్రిములు గుమ్మానికి కట్టిన తోరణం మీద చేరతాయి. అందువల్ల ఒక్క సింహాద్వారానికి కాకుండా ఇంట్లో ఉన్న గుమ్మాలన్నిటికి మామిడి తోరణం కట్టుకుంటే పరిశుభ్రమన్ గాలినిపీల్చే అవకాశం వుంటుంది. కొంతమంది మారేడు, వేప ఆకులను కూడా తోరణాలుగా కడుతుంటారు. సాధారణంగా మామిడాకులనే వాడతారు. మామిడి ఆకు పొడవుగా నుండి తోరణంగా కట్టుకుంటే అందంగా వుంటుంది. అదీగాక మామిడాకులు దొరకకపోవడం అంటూ ఉండదు. ఏకాలంలోనైనా పచ్చదనంతో వుండి సమృద్ధిగా దొరుకుతుంటాయి. అక్కడక్కడ వాని జతకు వేప రెమ్ములు చేరిస్తే ఇంకా అందంగా ఉంటుంది.

ఎందు మామిడి ఆకులను కాల్చి బూడిద చేసి అప్పుడే తగిలిన దెబ్బలపై చల్లిన లేక కొబ్బరి నూనెలో కలిపి గాని వేసి కట్టుకడితే గాయం మాని పోతుంది. రక్తం కారడం వెంటనే నిలిచిపోతుంది. చిన్నచిన్న గాయాలు తగిలినప్పుడు కూడా కంగారు పడి డాక్టర్ దగ్గరకు పరిగెట్టుకుండా ఇంటి గుమ్మానికి ఉండే తోరణం విశిష్టమైన బోషధంలా కన్నుల ఎదుట చేతికి అందుబాటులో ఉంటుందనే ఉద్దేశంతోనే గుమ్మాలకు తోరణం కట్టడం అనే ఆచారం పెట్టారేమో పెద్దలు.

ఆకుపచ్చ కంటికి ఆలా మేలు చేస్తుంది. కష్టపడి పనిచేసిన కన్ను పచ్చని ఆకునుచూస్తే ఆ కంటికి విశ్రాంతి లభిస్తుందని, కొంతసేపయ్యాక మళ్ళీ

పనిచేసినా కళ్చుకు అలసట కలగదని శాస్త్రవేత్తలు కూడా చెబుతున్నారు.

ఇదివరకు పళ్ళు తోముకుండుకు కూడా మామిడాకును, ఎండిన మామిడి పుల్లలను ఉపయోగించేవారు. ఎండిన మామిడాకుతో పళ్ళు తోముకుంటే చిగుళ్ళు గట్టిపడతాయి. మామిడాకులో వుండే వగరుకు నోట్లో ఉండే క్రిములు నావసమవుతాయి. మామిడాకులే కాకుండా మామిడి చెట్లు మొత్తం ప్రజా జీవనానికి ఉపయోగపడుతుంది. ఈ చెట్లు అమృత ఫలాలైన మామిడి పళ్ళను అందిస్తుంది. వీటిని ప్రతిబక్షురు ఎంతో ప్రీతిగా తింటారు. మామిడి పండులో ఎక్కువ జౌపథగుణాలున్నాయి. ఇది గుండెకు బలాన్ని ఇస్తుంది. జీర్ణవ్యవస్థకు, కాలేయానికి ఎక్కువ శక్తిని సమకూరుస్తుంది. జ్ఞాపకశక్తిని పెంచుతుంది. మలబద్ధకానికి, శరీరంలో వున్న అధిక నీరును తొలగించడానికి రోగ నిరోధకారిగా పనిచేస్తుంది. ఈ పండులో వేడిని కలిగించే గుణం ఉండటం వల్ల చలువ శరీరంకల వాళ్ళకు ఇది చాలా మంచిది. ఈ పండు తినడం వల్ల చర్చం మెత్తగా అవడమే కాక మెరుస్తూ ఉంటుంది.

ఇలా ఆనేక రకాలుగా ఉపయోగపడే మామిడి చెట్లు ఆకుల తోరణాలు అలంకరించుకుంటే కళ్చుకు ఆహ్లాదంగా ఉండి ప్రశాంతమైన చిత్తాన్ని అందిస్తుంది. మామిడి ఆకు లభించని ప్రాంతమంటూ ఉండదు. పట్టణాల్లో కూడా చాలామంది ఇళ్ళల్లో మామిడిచెట్లు ఉంటున్నాయి. ఎప్పుడు కావాలన్నా మార్గెల్లో కూడా మామిడాకులు అందరికి అందుబాటులోనే ఉంటాయి. అందుకని అందరూ గుమ్మాలకి తోరణాలను కట్టుకుంటే మంచిది.

జీవన సాఖ్యానికి హమీనిచ్చే రుద్రాక్ష!

పరమశివునికి ప్రతిరూపాలు రుద్రాక్షలు. రుద్రాక్ష జపమాలను చేతిలో ఉంచుకుని భగవన్నామన్నరణ చేయడం వల్ల మనిషి జీవితంలో ఆయురా రోగాలు, సుఖసంతోషాలు కలుగుతాయన్నది ఓ సమ్మకం. రుద్రాక్షలను ధరించడం ప్రాచీన కాలం నుంచి ఆచారంగా వస్తోంది.

నేడు సామాన్య ప్రజలు కూడా విరివిగా రుద్రాక్షలను ధరిస్తున్నారు. త్రిపురాసురుడనే రాక్షసుని పరమశివుడు సంహరించాడు. ఆ సమయంలో శివుని కళ్లనుండి రాలిన ఆనందభాష్యాలు భూమిపై పడి రుద్రాక్షలుగా ఉధృవించాయని పురాణ కథ. రుద్రుని ఆక్షుల నుండి పుట్టాయి గసుక ఇవి రుద్రాక్షలనే పేరుతో చలామణి అపుతున్నాయన్నది పురాణ కథనం.

ఈరుద్రాక్ష వృక్షాలు నేపాలులో పంచక్రోశి అనే క్షైతితంలో, జలేశ్వర్ మహా దేవుని పుణ్యక్షేత్రంలోను, భారతదేశమందు దార్శిలింగ్, కొంకటి, మైసూరు, కేరళ రాష్ట్రాల్లో, ఇండోనేషియా, జావా ధీపాల్మోను ఉన్నాయి. ఈ వృక్షాలు మామిడిచెట్లను పోలివుండి ఎక్కువ చోటు ఆక్రమించుకుంటాయి. శరద్యతు వల్ల ఈచెట్లకు జామపండ్లవంటి చిన్న చిన్న పండ్లు కాస్తాయి. వాటిపై బెరదు గట్టిగా, మందంగా ఉంటుంది. ఈ వృక్షాను కొందరు తింటారు. ఈ వృక్షు పరమేశ్వరుని శరీరఛాయను కలిగి పుంటాయి. లోపల గింజలు రేగు పండు ఆకారంలో ఉంటాయి. గింజలకు కొన్ని చారలు, ముక్కు ఉంటాయి. వాటిని ముఖాలు అంటారు. సాధారణంగా రుద్రాక్షాలకు ఒకటి నుండి 21 వరకు ముక్కు అనగా ముఖాలు ఉంటాయి. పెద్ద ఉసిరికాయంత ఉండే రుద్రాక్ష త్రేపుమైంది. రేగిపండు ఆకారంలో ఉండే రుద్రాక్ష మధ్యమం, శనగింజంత ఉండేది నిమ్మస్తాయికి చెందింది అంటారు. పెద్ద ఉసిరిక ఆకారంలో ఉండే రుద్రాక్ష సమస్త అరిష్టాల్ని తొలగిస్తుంది. రేగిపండు ఆకారంలో ఉండే రుద్రాక్ష ప్రపంచంలో సుఖస్థోయాలను చేకూరుస్తుంది. శనగ గింజ ఆకారంలో ఉండే రుద్రాక్షమాల కోరికలను సఫలం చేస్తుంది. దారంతో గుచ్ఛచానికి వీలుగా రుద్రాక్షకు రంధ్రం దానంతట అదే ఏర్పడి ఉంటే అది ఉత్తమమైంది. మారెట్లో నకిలీ రుద్రాక్షాలను అమ్ముతున్నారు. అదవి రేగు లేక పెద్ద రేగిపండు గింజల్ని రుద్రాక్షాలగా చెలామణి చేస్తున్నారు కొందరు. మంచి రుద్రాక్షను పాలలో గాని, నీళ్లలో గాని వేస్తే మునిగిపోకుండా పైకి తేలుతుంది. రాగి తీగలతో మాలగా చేస్తే మంచి రుద్రాక్షాలు వాటంతటవే అవే కదులుతాయి.

రుద్రాక్షలో ఔషధ గుణాలు :

శివపురాణం, స్వంధపురాణం, ఉపనిషత్తులు మొదలైన వాటిలో రుద్రాక్షల ప్రాముఖ్యాన్ని వివరించారు. రుద్రాక్షాలతో దేవునికి పూజ చేయడమే కాక అభరణాలుగా మెడలో గానీ, చేతికి కానీ రుద్రాక్షను ధరిస్తే మంచిదని, రుద్రాక్షలో అనేక ఔషధగుణాలు ఉన్నాయని పరిశోధకులు తెలియచేస్తున్నారు.

రుద్రాక్ష పండు పుల్లగా ఉంటుంది. ఈ పండు తింటే శరీరంలో వేడి పుడుతుంది. వాతకఫాలను హరిస్తుంది. శిరోరోగాలు తగ్గుతాయి. శరీరంలో

రక్త ప్రపాహం సరిగా జరిగి రక్తపోటు తగ్గుతుంది. రుద్రాక్షను తేనెతో అరగదీసి తీసుకుంటే మూర్ఖరోగం తగ్గుతుంది. నీళ్లలో అరగదీసి మశూచి వచ్చినవారు పుచ్చుకుంటే దాని ఉధృతి తగ్గుతుంది. రుద్రాక్షమాలను ధరిస్తే క్షయరోగులకు ఉపశమనం లభిస్తుంది. రుద్రాక్షాలను నీటిలో నానబెట్టి ఆ నీరుతాగితే మశూచి వ్యాధి సోకదు. రుద్రాక్ష ఆత్మవిశ్వాసాన్ని పెంపాందిస్తుంది. మనోబలం చూకారుతుంది. రుద్రాక్షాలను ఎల్లప్పుడూ ధరించవచ్చు.

ఎందు రుద్రాక్షాలు కలిసి ఉంటే అది గౌరీశంకరుల ప్రతిరూపమని, మూడు రుద్రాక్షాలు కలిసి ఉంటే త్రిమూర్తుల ప్రతిరూపమని ప్రజల నమ్మకం. రుద్రాక్షాలు మనిషి అరోగ్యానికి ఎంత మేలు చేస్తాయో అనేక గ్రంథాలలో వివరించారు. రుద్రాక్ష చికిత్స ద్వారా వివిధ రోగాలను నయం చేయడమే గాకుండా ఇవి వివిధ రోగాలకు, రోగులకు ఏవిధంగా పని చేస్తాయనే అంశాలపై నేటికి పరిశోధనలు చేస్తున్నారు.

పంచముఖ రుద్రాక్షాలు సాధారణంగా లభిస్తాయి. ఇంతకన్నా తక్కువ లేక ఎక్కువ ముఖాలున్న రుద్రాక్షాలు ఆరుదుగా లభిస్తాయి. వాటి ఖరీదు కూడా ఎక్కువ. పంచముఖ రుద్రాక్ష విలువ యాభై రూపాయలుంటే ఇరవై ఒక్క ముఖాలున్న రుద్రాక్ష విలువ లక్ష రూపాయలకు పైగా ఉంటుంది. ఏకముఖ రుద్రాక్ష ఆత్మాంత అరుదైంది. ఏకిక్కి ఖరీదైంది. దీన్ని ధరిస్తే జీవితంలో అంతా మంచే జరుగుతుందని ప్రజల నమ్మకం.

రుద్రాక్షాల ముఖాలు - ఘనితాలు :

1. ఏకముఖి రుద్రాక్ష : ఇది పరమశివునికి ప్రతీక. ఇది దౌరకడం చాలా కష్టం. ఇది దౌరికిన యొడల నియమబద్ధంగా ‘ఓం హ్రీం నమः’ అనే మంత్రాన్ని జపిస్తూ దీన్ని ధరిస్తే ఏ విధంగానూ లోటు ఉండదు. దబ్బుకు కొరత ఉండదు. మానసిక శాంతి దౌరుకుతుంది.

2. ద్విముఖి రుద్రాక్ష : రెండు ముఖాలు గల రుద్రాక్ష దేవతా స్వరూపం. సోమవారం నాడు ‘ఓం నమः’ అనే మంత్రాన్ని జపిస్తూ దీన్ని ధరించాలి. మానసిక శాంతికి, చిత్ర ఏకాగ్రతకు ఈ మాల ఎంతో సహకరిస్తుంది

3. త్రిముఖి రుద్రాక్ష : మూడు ముఖాలు గల రుద్రాక్ష సాక్షాత్తు అగ్ని

స్వరూపం. ‘ఓం క్లీం నమః’ అనే మంత్రాన్ని జపించి సోమవారం దీన్ని ధరించాలి. దీనిని ధరించడం వల్ల విద్యావ్యాప్తి కలుగుతుంది. శత్రు బాధ తగ్గిపోతుంది. పాలలో దీనిని అరగదీసి ఆ పాలు తాగితే కంటి జబ్బులు తగ్గుతాయి.

4. చతుర్షుభి రుద్రాక్ష : నాలుగు ముఖాలు గల రుద్రాక్ష బ్రహ్మ స్వరూపం. సోమవారం ‘ఓం ప్రీం నమః’ అనే మంత్రాన్ని 108 సార్లు జపించి దీనిని ధరించాలి. దీనిని ధరించినవారు వేదశాస్త్ర ప్రవీణులు, ప్రజారంజకులు అపుతారని, చెబుతారు. ఈ రుద్రాక్షమాల మెడలో ధరించడం వల్ల కళ్ళలో తేజస్సు, కంరంలో మాధుర్యం, వశీకరణ శక్తి పెరుగుతుంది.

5. పంచముభి రుద్రాక్ష : అయిదు ముఖాలు గల రుద్రాక్ష కాలాగ్ని స్వరూపిణి. దీన్ని కూడా సోమవారం ప్రాతఃకాలంలో ‘ఓం ప్రీం నమః’ అనే మంత్రాన్ని జపించి ధరించాలి. ఇది చాలా శక్తిపంతమొందంటారు. దీన్ని ధరించడం వల్ల పాములు, తేళ్ళు మొదలైన విష జంతువుల భయం ఉండదు. శత్రు బాధ తగ్గి నుఖశాంతి లభిస్తుంది.

6. షష్ఠిభి రుద్రాక్ష : ఆరు ముఖాలు గల ఈ రుద్రాక్ష కార్తీకేయునికి ప్రతీక. ‘ఓం ప్రీం హుం నమః’ అనే మంత్రాన్ని జపించి ధరించాలి. హిస్టీరియా, మూర్ఖ, స్త్రీలకు సంబంధించిన జబ్బులు దీని వల్ల తగ్గిపోతాయి.

7. సప్తముభి రుద్రాక్ష : ఏడు ముఖాలు గల ఇది మన్మథునికి ప్రతీక. ‘ఓం హుం నమః’ అనే మంత్రాన్ని జపించి దీనిని ధరించిన దరిద్రబాధ లుండపు. అకాలమృతువు సంభవించదు. ఆయుధాలవల్ల హోని కలగదు.

8. అష్టముభి రుద్రాక్ష : ఎనిమిది ముఖాలు కలిగిన ఈ రుద్రాక్ష అష్టముర్తి బైరవ స్వరూపం. ‘ఓం హం నమః’ అనే మంత్రం జపించి దీన్ని ధరించాలి. వ్యాపారం చేసేవారికి ఇది ఎంతో ప్రయోజనకారి.

9. నవముభి రుద్రాక్ష : తొమ్మిది ముఖాలుగల ఈ రుద్రాక్షకు అధిష్టాన దేవత నవరాపాలు ధరించు మహేశ్వరి - దుర్గాదేవి. ‘ఓం ప్రీం హుం నమః’ అనే మంత్రం జపించి దీన్ని ధరించాలి. గుండెజబ్బు ఉన్నవారు దీన్ని ధరిస్తే మంచిది.

10. దశముభి రుద్రాక్ష : పది ముఖాలుగల ఈ రుద్రాక్ష సాక్షాత్తు విష్ణు స్వరూపం. ‘ఓం ప్రీం నమః’ అనే మంత్రం జపించి దీన్ని ధరించాలి. ఇది కోరికలను నెరవేరుస్తుంది. సామాన్యంగా దొరకదు.

11. ఏకాదశ ముఖి రుద్రాక్ష : పదకొండు ముఖాలు కలిగిన ఈ రుద్రాక్ష సాక్షాత్తు రుద్రునికి ప్రతిరూపం. ‘ఓం ప్రీం నమః’ అనే మంత్రాన్ని జపించి దీనిని ధరించినవారు వేదశాస్త్ర ప్రవీణులు, ప్రజారంజకులు అపుతారని, చెబుతారు. ఈ రుద్రాక్షమాల మెడలో ధరించడం వల్ల కళ్ళలో తేజస్సు, కంరంలో మాధుర్యం, వశీకరణ శక్తి పెరుగుతుంది.

12. ద్వాదశముఖి రుద్రాక్ష : పన్నెండు ముఖాలుగల ఇది సూర్యునికి ప్రతీక. దీనిని శిరస్సు మీద ధరించిన సూర్యుని తేజస్సు లభించును. ‘ఓం త్రోం, జ్ఞాం, రోం నమః’ అనే మంత్రం జపించి ధరించాలి. దొంగలు అగ్ని, దారిద్ర్యం, వ్యాధుల బాధలు తొలగిపోతాయి. పచ్చకామెర్ల వ్యాధి సోకినవారికి ఇది ప్రయోజనకారి.

13. త్రయోదశ ముఖి రుద్రాక్ష : పదమూడు ముఖాలుగల ఈ రుద్రాక్ష ఇంద్రస్వరూపం. ‘ఓం ప్రీం నమః’ అనే మంత్రాన్ని జపించి దీన్ని ధరించాలి. దీనివల్ల శుభం కలిగి కోరికలు నెరవేరుతాయి.

14. చతుర్థశముఖి రుద్రాక్ష : పథ్యాలుగు ముఖాలుగల రుద్రాక్ష పరమశివుని స్వరూపం. ‘ఓం నమః’ అనే మంత్రాన్ని జపించి దీన్ని ధరించాలి. ఇది సర్వవ్యాధి నివారిణి. ఎన్ని ముఖాలు కలిగిన రుద్రాక్షలైనా దానికి సంబంధించిన మంత్రజపం చేయకుండా ధరించకూడదు.

ఏది ఏషైనా రుద్రాక్ష అంతఃకరణ శుద్ధిని పెంచుతుంది. జీవితంలో ప్రశాంతతను ప్రసాదిస్తుంది. వ్యాధుల్ని పోగొడుతుంది. శుభం చేకూరుస్తుంది. కనుక రుద్రాక్షల్ని ధరించడం మంచిది.

ఆరోగ్యాన్ని ప్రోత్సహించే ముగ్గులు!

హిందూ స్త్రీ తెల్లవారుజామునే నిద్రలేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని ఇంటిముందు ఆపుపేడ నీళ్ళతో కలిపి కళ్ళాపుజల్లి అందమైన ముగ్గులు పెట్టడం, గడపలకు పసుపురాసి బియ్యపుపిండి, కుంకుమ బొట్టునేబి పెట్టడం మన సంప్రదాయం. పల్లెల్లో కానీ, పట్టణాల్లోకానీ హిందువులు అందరి ఇంటి ముందు ప్రతిరోజు ముగ్గువేయడం ఆచారంగా వస్తోంది. ఇంటి ముందు కళ్ళాపుజల్లి ముగ్గువేయునిదే ఇంట్లోంచి పనిమీద బయటకు వెళ్ళే మగవారు పాచివాకిలి దాటి వెళ్ళకూడదనే నియమం ఇప్పటికే ఉంది.

పల్లెల్లో సాధారణంగా ప్రతి ఒక్క ఇంటిచుట్టూ భాళీ ప్రదేశం చాలా ఉంటుంది. ఆ ప్రదేశమంతా వేడనీళ్ళతో కళ్ళాపు జల్లి ముగ్గులు పెడతారు. ఇది గ్రామీణ ప్రాంతాలలో నేటికీ అమలులో ఉంది. ఇలా చేయడంతో పరిసరాలు శుభ్రంగా ఉంటాయి. పల్లెల్లో అయితే ఇటుకలు, మట్టితో చేసే పొయ్యిని పేడతో అలికి ముగ్గులు పెట్టండే ఆ పొయ్యి మీద వంట చేయాలి. నేటి ఆధునిక నగర జీవితాలలో సంప్రదాయాన్ని అమలు చేయడానికి ఎవరికి తీరికా ఓపికా లేకపోయినా, పల్లెల్లో అంత భాళీస్థలాలు లేవు కాబట్టి తమ గుమ్మంముందు ఉన్న కొంచెం స్థలంలోనే నీళ్ళు జల్లి సున్నపు పొడితో ముగ్గులు వేస్తుంటారు.

ముగ్గులు వేయడమనేది ఇంటిముందే కాకుండా ఇంటి లోపల భాగంలో కూడా వేస్తారు. పూర్వకాలం ఇంట్లోని గదులలో కూడా మట్టినేలే ఉండేది. ఆ నేలను ఆపుపేడతో అలికి ముగ్గులు వేసేవారు. ఇలా వేయడం వల్ల పల్లెల్లో ఎక్కువగా ఉండే క్రిమికీటకాలు ఇంట్లోకి చౌరబడకుండా వుంటాయి. ఆపు పేడలో వుండే అనేక ఔపథోపయుక్త గుణాలు మానవ శరీరంపై మంచి ప్రభావం చూపుతాయి. ఇప్పటికీ పల్లెల్లో ఈ విధానం అమలులో వుంది. ప్రతిరోజు కాకపోయినా ప్రతి శుక్రవారంకానీ పండగ సందర్భంగా కానీ ఇల్లు శుభ్రం చేసుకొని ముగ్గులు వేసి గడపలకు పసుపురాసి బొట్టు పెడతారు. దేవాలయాలలోనూ, తులసి వనంలోనూ ప్రతిరోజు క్రమం తప్పుకుండా ముగ్గులు పెడతారు. అంతే కాకుండా పూర్వకాలంలో వివాహసమయంలో మగపెళ్ళివారికి భోజనాలు పెట్టే ప్రదేశంలో ఆందమైన ముగ్గులు పెట్టి వారికి విస్తుశువ్వేసి వడ్డించేవారు. ఈ అలవాటు ఇప్పటికీ కొన్ని ప్రాంతాలలో ఆచారంగా వస్తోంది.

అప్పట్లో పెళ్ళి వేడుకలను అయిదు రోజులు జరిపేవారు. ఈ అయిదు రోజుల వివాహం అంటే యజ్ఞంతో సమానమంటారు. ఈ అయిదు రోజులు వధూవరులిధ్యరూ దీక్షాపరులై ఉంటారు. అయిదవ రోజున నాగవల్లి అనే తంతు జరిపిస్తారు. అప్పుడు నాగవల్లిపట్టి అని ప్రత్యేకమైన ముగ్గులు వేసి దానిపై పసుపు కుంకుమవేసి అలంకరించి, చిన్నకుండ దగ్గర నుంచి పెద్దకుండ వరకూ నాలుగు పక్కలూ అందంగా ఒకదానిపై ఒకటి పేర్కి వధూవరులిధ్యరిచేత వసంతం ఆడిస్తారు. దానితో వధూవరుల దీక్షాహర్షార్థ తుంది. ఇంతే కాకుండా ఈ ఆధునిక యంగంలో కూడా ఉపనయనం, వివాహం, బారసాల, గృహప్రవేశం మొదలైన వేడుకలప్పుడు కూడా అగ్ని వోత్రం చేస్తుంటారు. అప్పుడు కూడా బియ్యపుపిండితో ఆ ప్రదేశంలో అందమైన ముగ్గులు వేస్తుంటారు. బియ్యపుపిండితో ముగ్గులను వేయడం వల్ల చీమలు మొదలైన క్రిమికీటకాలకు ఆహారం లభిస్తుంది. పిల్లికి బిచ్చం పెట్టని పిసినారులైనా ఇంటిముందు ముగ్గులు వేయడం వల్ల చీమలు ఆ పిండిని తినడంతో వారికి కొంత పుణ్యం కూడా పస్తుందనే ఉండ్డేశంతోనే ఈ విధానం అమలులోకి వచ్చింది.

ఇంటిముందు, గడపకు ముగ్గులు వేసే పద్ధతి బహుశా క్రిమికీటకాలు ఇంట్లోకి రాకుండా నిరోధించడానికి ఉద్దేశించినవే అయిపుండవచ్చు. పూర్వకాలంలో అయితే ఇప్పటికి మళ్ళీ తారురోడ్లు, సిమెండు రోడ్లు లేవు కదా. అందుకే ప్రతివారు ఇంటిముందు రోజు పేడనీళ్ళతో కళ్ళాపుజల్లి ముగ్గులు వేస్తే ఆ వీధి అంతా శుభ్రంగా ఉంటుంది. సున్నపుముగ్గులోని ఫూబైన వాసనకు భయపడి, పేడ వాసనకు చిన్నచిన్న క్రిమికీటకాలు ఇంట్లోకి చొరబడకుండా ఉంటాయి. ఈ విధంగా పేడనీళ్ళ చల్లటం అనే ప్రక్రియ ప్రీల ఆరోగ్యం మీద కూడా ప్రభావం చూపుతుంది. దీని వాసన మంచి ఆరోగ్యాన్ని కలిగిస్తుంది. టి.బి. మొదలైన ఊపిరితిత్తుల వ్యాధులకు ఉపశమనం కలుగుతుంది.

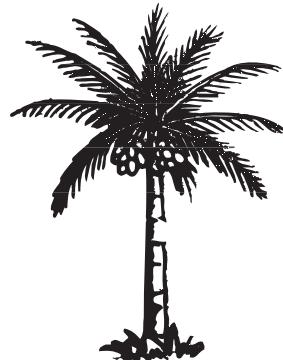
ఈవిధంగా అందంగా తీర్చిదిద్దే ముగ్గులు చూడటానికి కనులకు ఎంతో ఇంపుగా ఉంటాయి. మనం చేసే పనులు కళ్ళాత్మకంగా ఉంటే మనస్సుకు ఎంతో హాయిగా ఉంటుంది. కళ్ళకు సంబంధించిన సరాల మూలంగా మెదడుపై కూడా ప్రభావం చూపుతాయి. దీంతో మనసుకు సంతోషంగా ఆహ్లాదంగా ఉంటాయి. కళ్ళాత్మకంగా ముగ్గులు వేయటానికి కొన్ని నియమాలున్నాయి. సన్నిఖేసనికి అనుగుణంగా ముగ్గులు పెట్టడం కూడా అనవాయితీ. ప్రతిరోజు ఏదో చిన్నముగ్గు పెట్టినా పండుగలప్పుడు, శుభకార్యాలప్పుడు ఆయా సందర్భాచితంగా రంగవల్లులు తీర్చిద్దిద్దుతారు.

నగర జీవితాలలో ఎంత బిజీగా ఉన్నా ఇంటిముందు ముగ్గువేయకుండా ఉండకూడదు. ఆఫీసులో పని, ఇంట్లో పని ఇలా అలసిపోయి సామ్యసిల్లి నిద్రపోయే శరీరాలు ఉదయం తొందరగా లేవడం కష్టమనుకుంటే రాత్రి సమయంలోనైనా బయట వాకిలి ఊచ్చి నీళ్ళాపుజల్లి ముగ్గు పెట్టడం అలవాటు చేసుకోవాలి. ముగ్గులు వేయటం అనేది ఒక కళమాత్రమే కాదు. మానసిక ఆరోగ్యాన్ని కూడా చేకూర్చే సాధనమని ప్రతి ఒక్కరు గుర్తించాలి.

ఆరోగ్యానికి ఉపకలించే అరటి, కొబ్బరి!

హిందూ సంప్రదాయం ప్రకారం టెంకాయకు, అరటిపండుకు ఒక విశేష స్థానం వుంది. దేవాలయానికి వెళ్ళినప్పుడు కొబ్బరికాయ, అరటిపశ్చ తప్పకుండా తీసుకువెళుతుంటారు. ఇంట్లో కూడా రోజు కాకపోయినా మంగళవారం, గురువారం, శుక్రవారం, శనివారం పూజలప్పుడు తప్పకుండా కొబ్బరికాయ కొట్టి తమ ఇష్టదైవాలకు నైవేద్యం పెట్టేవారున్నారు. అలాగే పొపుల్లో వ్యాపారులు ప్రతి శుక్రవారం లక్ష్మీపూజ చేసి టెంకాయకొట్టి నైవేద్యం పెట్టి దాన్ని అందరూ భక్తితో తింటారు. వధూవరులకు, పసిపిల్లలకు దిష్టి తగలకుండా కొబ్బరికాయ దిగతీసి పడేస్తారు. ప్రత్యేక పూజలప్పుడు పెట్టే కలశంలో కూడా కొబ్బరికాయనే పెడతారు. ఏశుభకార్యం జరిగినా కొబ్బరి కాయలు, అరటిపశ్చ తప్పకుండా ఉండాలి. వెళ్ళిళ్ళకు, పండుగలకు ఇంటికి వచ్చిన ముత్తెదువులకు, బ్రాహ్మణులకు తమలపాకుల్లో అరటిపశ్చ, కొబ్బరి బొండంపెట్టి ఇష్టవడం మన సంప్రదాయం. ఏదైనా కొత్త పని ప్రారంభించి నప్పుడు కూడా నిర్విఘ్నంగా జరగాలని దేవునికి మొక్కుకుని కొబ్బరికాయ కొడతారు. అలాగే కొత్త వస్తువు షాపు నుంచి కొని తీసుకొచ్చిన వెంటనే కొబ్బరికాయను మూడుసార్లు, తిప్పి కొడుతుంటారు. టెంకాయ అరటిపశ్చకే కాకుండా వీటిని అందించే చెట్లకు కూడా అత్యంత ప్రాముఖ్యత ఉంది. గతంలో కొబ్బరాకులతో పెళ్ళిళ్ళకు, ఉపనయనాలకు పందిళ్ళు వేసేవారు. ఇప్పటికీ గ్రామ ప్రాంతాల్లో కొబ్బరి ఆకుల తోనే పందిళ్ళు వేస్తుంటారు. అలాగే పండుగ లప్పుడు అరటి చెట్లను షాపులకు, ద్వారాలకు కట్టడం మన సంప్రదాయం.

ఇలా ఎందుకు చేస్తారు? మిగిలిన పండ్లు అన్నీ దేవునికి పెట్టవచ్చు కదా అనే సందేహం రావచ్చు. అరటిపశ్చ, టెంకాయలే దేవుని పూజకు, వెళ్ళిళ్ళకు ఎందుకు ఉపయోగిస్తారు అనే విషయం పరిశీలిస్తే అనేక కారణాలున్నాయి.

ముఖ్యంగా మిగిలిన పళ్ళు అన్నీ ఆయా సీజన్సలలోనే ఎక్కువగా దొరుకుతాయి. ఒకవేళ దొరికినా వాటి ధర అందరికి అందుబాటులో వుండదు. కొబ్బరికాయలు, అరటిపళ్ళు సంవత్సరం పొడువునా అన్ని ప్రాంతాల్లో ఎప్పుడూ అందరికి అందుబాటులో ఉంటాయి. వాటి ఖరీదు కూడా తక్కువగానే ఉంటుంది. అంతే కాకుండా ఆరోగ్య రీత్యా కూడా ఈ రెండూ ఎక్కువ ఉపయోగపడతాయి.

అరటిపండు : ఇది అందరికి అందుబాటులో ఉండే పండు. మంచి పొషించాలి రంగం. రోజుా రెండు అరటిపళ్ళు తింటే రోగాలు దరిచేరవు. రక్తపోటును నియంత్రిస్తుంది. అరటిపండు ఆకలిని పోగొడుతుంది. దీంట్లో ఉండే పొట్టాషియం, మెగ్రూషియం శరీరానికి ఎంతో ఉపయోగపడతాయి. కళ్ళకు మంచిది. అరటిపండు తినడం పసిపొపల దగ్గర నుంచి అన్ని వయసుల వారికి మంచిది. అంతేకా కుండా పచ్చి అరటికాయలను కూడా అందరూ ఉపయోగిస్తుంటారు.

కొబ్బరికాయ : కొబ్బరి మానవజాతికి ప్రకృతి ప్రసాదించిన వరం. నిత్యజీవితంలో కొబ్బరి అనేక విధాలుగా ఉపయోగపడుతుంది. కొబ్బరిలో అనేక శౌషధ గుణాలున్నాయని ఆయుర్వేదంలో ఉంది.

- ★ ప్రతిరోజు పచ్చికొబ్బరి తింటే కళ్ళకు మంచిది. జుట్టు నల్లబడుతుంది.
- ★ కొబ్బరి తినడం వల్ల వాతపైత్యాలు తగ్గుతాయి.
- ★ మూత్రసంబంధమైన దోషాలు నశిస్తాయి. కడుపులో మంట తగ్గుతుంది.
- ★ కలరావ్యాధి వచ్చినప్పుడు కొబ్బరినీరు తాగిస్తే చాలామంచిది.
- ★ పార్షవ నొప్పి వచ్చినవారికి కొబ్బరినీరు తాగిస్తే తగ్గుతుంది. అలాగే అతిసార సోకినప్పుడు కూడా కొబ్బరినీళ్ళు తాగితే మంచిది.
- ★ పచ్చికొబ్బరిని మెత్తగా రుచి పాలుతీసి తలకు రాసుకుంటే తలలో ఉండే చుండు తగ్గుతుంది. జుట్టుడింపేవడంతగ్గి నల్లగా ఒత్తుగా పెరుగుతుంది.

- ★ కొబ్బరినీళ్ళతో తయారుచేసిన “నారికేళాంజనం”ను ఒకటి రెండు చుక్కలు కంట్లో వేస్తే కళ్ళకు వచ్చే జబ్బులు తగ్గిపోతాయి.
- ★ స్త్రీలు గర్భవతులైనట్లు నిర్ధారణ అయినప్పటి నుండి కొబ్బరిచెట్టు నుండి తీసిన తియ్యటి కొబ్బరికల్లు రోజుా కొంచెం తాగితే భార్యాభర్తలు ఏ రంగులో ఉన్నా పిల్లలు తెల్లటి రంగుతో ఆరోగ్యంగా పుడతారంటారు. కొబ్బరికల్లు చాలా రుచిగా ఉండి చలువ చేస్తుంది. పైత్యం తగ్గి ఆకలిని వృద్ధి చేస్తుంది. మనస్సుకు ఉత్సాహం, జ్ఞాపకశక్తి లభిస్తాయి.
- ★ కొబ్బరిని వంటలలో ఉపయోగిస్తే మంచి రుచి వస్తుంది.
- ★ అలాగే కొబ్బరినూనె వాడడం కూడా ఆరోగ్యరీత్యా చాలా మంచిది.
- ★ ఏవిధమైన జబ్బుచేసిన వారికైనా కొబ్బరినీరు పట్టించమంటారు డాక్టరు.
- ★ ఇది సామాన్య ప్రజలకు కూడా అందుబాటులో ఉండే అమృతఫలం అనవచ్చు.

ఇన్ని మంచి గుణాలు ఉన్నాయి కాబట్టే అరటిపండ్లు, కొబ్బరికాయలను ప్రతి పండగకు శుభకార్యాలకు ఉపయోగిస్తుంటారేమో. ప్రతిరోజుా దేవుడికి పెట్టి ఆ విధంగామైనా వాటిని మనం తింటామనే ఉద్దేశంతోనే ఈ రెండూ పూజలకు, శుభకార్యాలకు తప్పకుండా ఉండాలనే ఉద్దేశంతో పెద్దలు ఈ సంప్రదాయాన్ని ప్రారంభించారేమో!

మనో నిగ్రహంతో మహాప్రకారాలు

అన్ని జన్మలలోకి మానవజన్మ ఉత్తమోత్తమమైనది. అటువంటి జన్మను పొందగలిగిన మనం అద్భుతమమైనది. ఈజన్మను సార్థకంచేసుకోవాలి కదా! ప్రతివ్యక్తికి కొన్ని నియమ నిబంధనలు వుంటాయి. ఎటువంటి చికాకులు లేకుండా సుక్రమమైన జీవితంగడపాలన్నా, ఆయురారోగ్యాలతో సుఖంగా జీవించాలన్నా కొన్నిధర్మాలను ఆచరించడం తప్పనిసరి. అలాగే దైవభక్తి అనేదికూడా మనిషికి అవసరం. ప్రతిరోజుా కొంత సమయం దేవుడిని పూజించడానికి కేటాయిస్తే మంచిది. మనస్సు ప్రశాంతత పొందు తుంది. దైవధ్యానం అనేది ఆరోగ్యరీత్యా కూడా ఉత్తమం. పూర్వకాలం మహార్షులు,

మనులు విపరీతమైన ధ్యానం చేసేవారు. వారు ఏవిధమైన చింతలు లేకుండా కోరికలు అనేవి లేకుండా ప్రశాంతంగా జీవించేవారు.

మనిషికి మనోనిగ్రహం అవసరం. దాన్ని పొందాలంటే ప్రతీరోజు క్రమం తప్పకుండా ధ్యానంచేయడం అవసరం. కళ్ళు, చెవులు, ముక్కునోరు జ్ఞానేంద్రియాలు. మానవునికి ప్రపంచం ఏమిటో తెలుసుకోవడానికి ఉపయోగపడే సాధనాలివి. అలాగేకాళ్ళు, చేతులు కర్మందియాలు. ఇవి మనం కోరుకున్న దాన్ని పొందానికి పనిచేసే పరికరాలు. ప్రకృతిలో అందమైన దృశ్యాలను చూడడానికి కళ్ళు ఆరాటపడతాయి. శుభవార్తలను, మంచిమాటలను, ఇష్టం. అలాగే సుఖానులన్ను స్వచ్ఛమైన గాలిని పీల్చడానికి ముక్కు ఉపయోగపడు తుంది. నాలుకకు రుచులంటే ఆత్మంత ట్రీతి. జ్ఞానేంద్రియాలు, కర్మందియాలు మనకు ఎల్లప్పుడూ లోబదీ వుండేటట్లుగా చూసుకోవాలి. ఇంద్రియ నిగ్రహం అవసరం. మనం ఇంద్రియాలకి లోబదీ వుండకూడదు. ఇంద్రియాలు మన అధీనంలోనే వుండాలంటే మనసును ముందుగా మన అదుపులో వుంచు కోవాలి. మనస్సును నిలకడగావుంచటం సాధ్యంకాదు. అది చూసిన ప్రతి దానినీ పొందాలని తాపత్రయ పడుతుంది. ఇంద్రియాలమీద వత్తిణి తెస్తుంది. దాంతో అనేకరకాల ఇబ్బందులు పడటం మామాలే! అలా కాకుండా మనోనిగ్రహం పొందాలంటే మనస్సును దైవధ్యానం మీద లగ్గుం చేయాలి. అర్థంతేని ఆలోచనలు మనసును చుట్టుముడితే ఇష్ట దైవ నామాన్ని జపించాలి. అస్తమాటూ గుడికి వెళ్ళడానికి కుదరకపోయినా బాధపడాల్సిన పనిలేదు. మనసు భగవంతుడి మీద నిమగ్గం చేస్తే చాలు. మనస్సు నిర్వలంగా వుంటే జ్ఞానం కలుగుతుంది. జ్ఞానం వల్ల మనోనిగ్రహం వస్తుంది. అంతేకాకుండా బాహ్య ప్రపంచంలో తిరగడం వల్ల, మంచి వుస్తకాలు చదవడం వల్ల, మంచి మాటలు వినడం వల్ల, మంచి వ్యక్తులతో మాట్లాడటం వల్ల మనకు తెలియని అనేక విషయాలు తెలిసి జ్ఞానం వస్తుంది. తెలివైనవాళ్ళు దేనికి భయపడరు. ఎలాంటి పసైనాసరే దిగ్బ్రజయంగా చేయగలుగుతారు. అంతేకాక ఇతరులతో మాట్లాడేప్పుడు సంయునం పాటించగలుగుతారు. నోరు మంచిదైతే ఊరు మంచిదనే సామేత కూడా వుంది. దీన్ని ఆర్థం చేసుకొని ఆచరణలో పెట్టేవారు చాలా తక్కువగా ఉంటారు. ఇంటికి వచ్చిన అతిథులను, స్నేహితులను ఆదరించి వారితో ఏవిధమైన పరుషవాక్యాలు పలకకుండా మంచిగా

మాట్లాడాలి. అంతేగాని చీటికిమాటికి అబద్ధాలు, లేనిపోని గొప్పలు మాట్లాడ కూడదు. మనం ఆత్మియంగా మాట్లాడితే అందరూ మనమంటే ఇష్టపడతారు. గౌరవిస్తారు. మనమాటకు విలువిస్తారు. అలాగే కోరికలు అనంతాలు. ప్రతి ఒక్కరికి కోరికలు ఉంటాయి. కొన్ని కోర్కెలు తీర్చుకోవచ్చు. మరికొన్ని తీర్చుకోవడానికి వీలుకదు. ఆ కోర్కెలు ఎలా తీర్చుకోవాలా అని ఆలోచిస్తే పరిష్కారం లభించకపోగా కుటుంబంలో లేనిపోని గొడవలు రావచ్చి. భార్యాభర్తలు, పిల్లలతో ఆనందాన్ని పంచుకోలేం. స్నేహితులతో మాట్లాడలేం. ఏపనీ చేయబడ్డికాదు. ఆకలి వేయదు. నిద్రపట్టదు. ఇన్ని బాధలు పడుతూ కోర్కెలను పెంచుకోవడం అనేది అవివేకం. అధికమైన, తీరని కోర్కెలు కలగకుండా మనసును అదుపులో వుంచుకోవాలి. అందుకు దైవధ్యానమే సరైన మార్గం. జపం ఎంత ఎక్కువగా చేస్తే మనసులోని కోర్కెలు అంత త్వరగా తొలగిపోతాయి. మనసు ప్రశాంతంగా, బుధి నిలకడగా వుంటుంది. జ్ఞానిప్రెపర్, మధుమేహం, గుండెజబ్బులు, తలనొప్పులు మొదలైన రోగాలు కూడా దరిచేరవు.

నేటి యాంత్రిక జీవితాలలో రాత్రి చాలా పొద్దుపోయేవరకు మెలకువగా వుండటం, తెల్లవారాక ఎంత అలస్యంగా నిద్రలేస్తే అంత శ్రమపడ్డాం, అంత గొప్పవారం అనుకునేవారు చాలామంది వున్నారు. ఆలస్యంగా నిద్రలేస్తే ఎంత నష్టమో గమనించాలి. పిల్లలైనా, పెద్దవారైనా ఎవరైనా సరే తెల్లవారు జామునే నిద్రలేవడం ఆరోగ్యదాయకం. తెల్లవారు జామునే నిద్రలేచి బయట తిరుగుతూ వనులు చేసుకోవడం వల్ల నక్కత్రాల కాంతి శరీరానికి మెరుపునిస్తుంది. వీచే చల్లని గాలి శ్వాస్కోశాలని శుభ్రపర్చుడమేకాక రోజంతా ఆహ్లాదాన్నిచ్చే మానసిక ఆనందాన్ని కలగచేస్తుంది. ఉదయంచే సూర్యకిరణాలు శరీరంపై పడటంతో ఎటువంటి చర్చవ్యాధులు రావు. తెల్లవారుజామునే లేవలేం, పనిచేయలేం అంటుంటారు చాలామంది. కానీ మనిషికి సాధ్యం కానిది ఏదీ లేదు కదా! మనసుంటే మార్గం ప్రతీదానికి వుంటుంది. వారం రోజులు క్రమం తప్పకుండా తెల్లవారుజామునే నిద్రలేస్తే అదే అలవాటవు తుంది. చీకటితోనే లేస్తే దైవధ్యానం చేసుకోవచ్చు, మనులు చేసుకొని, పిల్లలను చదివించవచ్చు, హడ్డావుడి లేకుండా సూర్యుకు పంపించి ఆరాముగా ఆఫీసు లకు వెళ్ళవచ్చు.

నేడు పల్లెల్లోనూ, పట్టణాల్లోనూ ధ్యానం (మెడిటేషన్) నేర్చడానికి సెంటర్లు అనేకంపున్నాయి. ఇంట్లో దైవధ్యానం చేయడానికి కుదరనివారు రోజు ఏదో ఒకసమయంలో సెంటర్లకుగానీ, గుడికి గానీ, ఖాళీ ప్రదేశాలకు కానీ వెళ్ళి ధ్యానం చేయవచ్చు. తద్వారా ఆరోగ్యానికి, మనసుకి స్వాంతన చేకూరు తుంది. వ్యాపకం లేక ఎప్పుడూ ఇంట్లోనే ఏదో ఒక పనితో సతమతమయ్యే వారు ఈ పేరుతోనైనా బయటకు వస్తే భావ్యా ప్రపంచం గురించి తెలుస్తుంది. నలుగురితో పరిచయాలు పెరిగి అందరితోనూ దైర్యంగా మాటల్లడగలుగుతారు. యువతరానికి కూడా ధ్యానం అనేది తప్పనిసరి. అందులో నేటితరం వారికి అన్ని రంగాల్లోనూ పోటీ విపరీతంగా పెరిగి వారి మనసుపై ఒత్తిడి అభికమవుతోంది. కొందరు బలహీనులైన వారు వాటిని తట్టుకోలేక ప్రాణాలు కూడా తీసుకుంటున్నారు. అటువంటి సున్నిత మనస్సులు మానసికాందోళన చెందకుండా నిదానంగా ఆలోచించి పోటీని తట్టుకొని, సరైన మార్గంలో పయనించాలంటే వారికి మనోనిగ్రహం అనేది చాలా అవసరం. ధ్యానం ద్వారా దాన్ని పొందవచ్చు.

భక్తికి మహానైవేద్యం

సాధారణంగా దేవుడికి పూజల చేసిన అనంతరం మహానైవేద్యం పెట్టడం తరతరాలుగా వస్తున్న మనఅచారం. పండగలకు, పర్వదినివాలకు ఇలా ప్రత్యేక సందర్భాలలో పూజచేసేవారు. పూజతర్వాత పదార్థాలను ఆకుల్లో పెట్టి ప్రద సోపేత మహానైవేద్యం పెడతారు. గుళ్ళలో కూడా పొద్దుటి నుంచి దేవుడికి పూజలుచేసి తర్వాత మహానైవేద్యం పెడతారు. ప్రతిరోజు దేవుడికి పూజ చేసేవారు కూడా మహానైవేద్యం పెట్టేవారు ఇప్పటికీ కొంతమంది వున్నారు. అసలు మహానైవేద్యం అంటే ఏమిటి? దాంట్లోని అంతర్థాం ఏమిటి అనే విషయాల గురించి పరిశీలిస్తే కొన్ని విషయాలు తెలుస్తాయి.

మహానైవేద్యం పెట్టడానికి ప్రత్యేకమైన వంటకాలను చేయాలా? అంటే పండగలప్పుడు, పర్వదినాలలోనూ ఆయా దేవుళ్ళకు ఇష్టమైన పిండి వంటలు, అన్నం, పరమాన్నం మొదలైన వంటకాలు చేసి దేవుడికి నైవేద్యం పెట్టడాన్ని ప్రదసోపేత మహానైవేద్యం అంటారు. అలాగే ప్రతిరోజు పూజల చేసేవారు ఆ రోజు ఇంట్లో వండిన అన్నం, కూర, పప్పు, చారు ఇలా చేసిన వంటకాలను

అన్నిటినీ పక్షెంలోగానీ ఆకులోకానీ పెట్టి కొంచెం పెరుగు, ఉప్పు వేసి, వాటిపై నెయ్యివేసి దేవుడికి నైవేద్యం పెడతారు. దాన్నే మహానైవేద్యం అంటారు. అనంతరం దాన్ని భక్తితో తింటారు. ఎవరైనా అతిథులు వస్తే వారికి పెడతారు. పూర్వకాలంలో అయితే ప్రతిరోజు పూజ, మహానైవేద్యం పెట్టడం అన్ని పూర్వయ్యాక ఎవరైనా అతిథివస్తాడేమానని ఎదురుచూస్తూ ఇంట్లోవారు భోజనం చేయకుండా కూర్చునేవారట. అతిథివచ్చాక భోజనంపెట్టి వారు తినే వారు. అంత నియమాలను పాటించేవారు పూర్వీకులు. ప్రదసోపేత మహానైవేద్యానికి, మహానైవేద్యానికి చేసిన వంటకాలను భగవంతుని ప్రసాదమని భావించి భక్తితో అందరికీ పెడతారు. అలా చేయడం ఎందుకంటే -

ఈ విశ్వంలోని సమస్త జీవకోటి జీవించడానికి ఆహారం కావాలి. అలాగే మనిషి తన మనుగడను సవ్యంగా కొనసాగించాలంటే ఆహారం ముఖ్యం. ఆహార రూపంలో పండ్లు, టిఫిన్లు ఇలా అనేక రకాల తినుబండారాలను తిని కడుపు నింపుకోవచ్చు. కానీ మీటన్నిటికంటే ముఖ్యమైనది అన్నం. మన శరీర పోషణకు ఉపకరించేది అన్నమే. కనుక అన్నాన్ని అత్యంత పవిత్రంగా చూడాలి. ‘అన్నం పరబ్రహ్మస్వరూపం’ అన్నారు పెద్దలు. అన్నాన్ని ఎప్పుడూ చిన్నచూపు చూడకూడదు. అన్నాన్ని గురువుగా గౌరవించి, బ్రహ్మ భావంతో చూడాలి. అన్నం తినడం ఇష్టం లేకపోతే వడ్డనాలి కానీ దూషించకూడదు. ఏ వస్తువు మీదనైనా ‘లక్ష్మీం ఉంటేనే లక్ష్మీ ఉంటుంది’ అంటారు కదా! అందులోనూ అన్నాన్ని పవిత్రంగా చూసేవారికి ఆ అన్నం శ్రేయస్సు కలిగిస్తుంది. అతిథులను, అభాగ్యులను అదరించి కడుపునిండా భోజనం పెడితే మనకు కూడా అన్నానికి లోటు వుండదు. మనం జీవించడానికి ఆహారం తప్పనిసరి. అన్నం తింటే ఆరోగ్యం చక్కబడుతుంది. అన్నం సరిగా తిని పిల్లలు పెంకిగా అన్ని విషయాలకు మారాం చేస్తూ ఉంటారు కదా! అలా మారాం చేయకుండా ఉండాలంటే వారికి కడుపునిండా తినిపించాలి. అన్నంలో పప్పు, నెయ్యి కలిపి చిన్నపిల్లలకు పెడితే వారి శరీరానికి మంచి హోష్టీకాపోరం లభిస్తుంది.

మనస్సు, బుద్ధి అన్ని అన్నంతోనే బలపడతాయి. అందుకే ఎవరైనా సమ్మ ధీగా భోజనం చేయాలంటారు. అన్నం తినేమందు మనం ఈ రోజు ఇలా వుండటానికి కారణమైన ఆ పరమాత్మకు నివేదన చేయాలి. అలా నివేదన

చేసిన అన్నాన్ని తింటే అది అమృతంతో సమానమంటారు పెద్దలు. ఆకులో పెట్టుకున్న పదార్థాలన్నిటినీ పారవేయకుండా తినాలి. అందరిలోనూ ఉన్నది ఆత్మారాముడు కనుక ముందుగా మనింటికి వచ్చిన అతిధులకు అన్నం పెట్టి తర్వాత మనం తినాలి. ఎవరికైనా కడుపునిండా అన్నం పెడితే వారు అనందంతో 'అన్నదాతాసుఖీభవ' అంటారు. దాన్నిబట్టి మనకు అర్థరమయ్యే దేమిటంటే ఎవరికైనా అన్నం పెడితే ఊరికి పోదు. మనకు సుఖసంతోషాలు చేకూరశాయి. ఎవరికైనా ఏదైనా వస్తువులుకానీ, డబ్బుకానీ, విద్య చెప్పడం కానీ, బట్టలు కానీ ఇలా ఏది ఇచ్చినా ఇంకా ఇవ్వవచ్చు కదా ఆనుకుంటారు తీసుకునేవారు. తృప్తి అనేది ఉండడు. కానీ ఎవరినైనా మనింటికి భోజనానికి పిలిచి వారికి కడుపునిండా భోజనం పెడితే చాలా తృప్తి పడతారు. సంతోష పడతారు. వారి కడుపు నిండిన వెంటనే ఇంకచాలు, తినలేం అంటారు. అందుకనే అంటారు 'అన్నదానాల్లోకి అన్నదానం గొప్పది' అని. దానికి మించినది లేదు. అందుకే మిగతా రోజుల్లో ఎలా వున్నా, శుభకార్యాలు, పెళ్ళిళ్ళు, గృహపవేశాలకు అందరినీ పిలిచి భోజనాలు పెడుతుంటారు. కొత్త ఇంట్లో ఎంత అన్నదానం జరిగితే అంత శుభకరమని అంటారు. ఏదిన్నమైనా నేటి హడావుడి జీవితాల్లో ప్రతిరోజు అతిధులకు భోజనం పెట్టడమనేది కుదరకపోవచ్చు. అందుకే ఎప్పుడైనా మనం తినగా మిగిలిన పదార్థాలను అలా ఉంచేసి పారవేయడంకంటే దాన్ని ముఖ్యించి విచిత్రమైన విధమైన పూజలు ఉండుతాయి.

ఒక్క ఔషధి తాంబూలం

దేవుని పూజకు ఉపయోగించే ఆకులలో తమలపాకులు ప్రముఖమైనవి. ప్రతి దేవుని పూజకు తమలపాకులు తప్పకుండా వాడతారు. తమలపాకులు అంజనేయస్నానికి ప్రీతికరం. ప్రతి మంగళవారం, శనివారం అంజనేయ స్నానికి తమలపాకులతో పూజచేస్తూ ఉంటారు. వివాహాది శుభకార్యాలలో కూడా తాంబూలం ప్రముఖమైనది. ఇంటికి ఎవరినా ముత్తెదువులు వచ్చినా బోట్టుపెట్టి తమలపాకులు, వక్క పండు ఇవ్వడం మన హిందూ సంప్రదాయం. అలాంటి తమలపాకులు ఎన్నో రకాలుగా ఉపయోగపడ తాయి. వాటిలో అనేక ఔషధ గుణాలు ఉన్నాయి.

ప్రతివారు మితంగా రోజుా తమలపాకులు తినడం ఆరోగ్యానికి మంచిదని చెబుతుంటారు. 100 గ్రాముల తమలపాకుల్లో 230 మి.గ్రా. కాల్షియం, ఏడుమి.గ్రా. ఇనుము, అయిదు మి.గ్రా. విటమిన్ సి, బిటాకారి టోన్ 6000 మి.గ్రా. ఉంటుందని, బి టాకారిటోన్ శరీరంలోకి వెళ్లి విటమిన్ ఎ గా మారుతుందని, ఆరు తమలపాకులకు సున్నం రాసి తాంబూలంగా వేసుకొంటే 300 సి.సిల పాలవల్ల పొందే కాల్షియం పొందవచ్చునని పరిశోధకులు తెలిపారు. ఆయుర్వేదంలో తమలపాకులలో పుండే రోగినిరోధకశక్తి గురించి, ఏ సమయంలో తమలపాకులను ఎంత మొత్తంలో వేసుకోవాలో వివరించారు.

ప్రాతఃకాలంలో తాంబూలం వేసుకొనేవారు వక్క అధికంగాను, మధ్యాహ్న సమయంలో సున్నమైక్కుపగాను, రాత్రుక్కు తమలపాకులు ఎక్కుపగాను ఉండేటట్లు తాంబూలం వేసుకుంటే మంచిదంటున్నారు.

తాంబూలంలో సున్నం, పచ్చ కర్మారం, ఇతర సుగంధ ద్రవ్యాలను చేర్చి వేసుకుంటారు. వాటివల్ల అనేక ఔషధ గుణాలున్నాయి.

తమలపాకులు : తమలపాకుల తొడిమను తింటే మూలవ్యాధి, ఈనెలను తింటే బుధీనాశనం, ఆకులకొనలు తింటే అనారోగ్యమని చెప్పారు. అందువల్ల తమలపాకు తొడిమ, ఈనెలు, కొలు తీసివేసి మిగిలిన ఆకులు మాత్రమే స్వీకరించాలి.

కాద్ది చేదుగా, కారంగా, తియ్యగా, ఉప్పగా, కొంత చప్పడనంగా ఉండే తమలపాకులను తినడంవల్ల వాతం తగ్గుతుంది. ఉదరంలో పుండే పురుగులు నశిస్తాయి. కఫం తగ్గుతుంది. అంతేగాక ముఖంలో పరిమళాన్ని, కాంతిని, సౌష్టవాన్ని పెంచుతుంది. దోదలు, దంతాలలో పుండే మలినాన్ని పోగొడుతుంది. నాలుకను పుద్దిచేసి, కంర రోగాలను హరిస్తుంది. తాంబూలాన్ని అందరూ సేవించవచ్చు. ముఖ్యంగా గర్భవతులు ప్రతిరోజు ఒకటి రెండు పర్యాయాలు తాంబూలం సేవిస్తే శిశువులు ఆరోగ్యంగా, బలంగా పడతారంటారు. బాలింతరాళ్ళు కూడా రోజుా తమలపాకులు తింటే వారి శరీరంలోని వాతాన్ని తగ్గించి వేడిని కలిగిస్తుంది.

తమలపాకులను వేడిచేసి రసం తీసి తేనెలో కలిపి పిల్లలకి జలుబు చేసి దగ్గ వచ్చేప్పుడు పడితే అవి తగ్గుతాయి.

వక్కులు : ఇవి సులభంగా జీర్ణం కావు. అందువల్ల ఆకు, సున్నం మొదలైన వాటితో చేర్చి తినాలి. వక్క శీతలమైంది. వగరుగా వుండి కఫాన్ని తగ్గిస్తుంది. ఆకలిని నృదీ చేస్తుంది. నోటిఅరుచిని పోగొట్టి రుచిని కలిగిస్తుంది. దంతాలకు బలాన్ని చేకూరుస్తుంది.

పచ్చకర్మారం : చల్లదనాన్ని ఇస్తుంది. నేత్రాలకు మేలు చేస్తుంది. సులభంగా జీర్ణమయ్యతుంది. సువాసన కలిగి వుంటుంది. తీపి, చేదు రుచులు కలిగి వుంటుంది. కడుపులోమంట, దాహోన్ని, అరుచిని, దుర్మాసనను పోగొడుతుంది.

జాజికాయ : చేదు, కారం రుచులను కలిగింది. ఉప్పాన్ని కలిగిస్తుంది. కంతర్మానికి మంచిది. తొందరగా శరీరమంతా వ్యాపించి అరుచిని, దగ్గా, వాంతి, శ్వాస, క్షయి, జలదోషాలు, హృద్రోగం మొదలైనవాటిని నివారిస్తుంది. నోటి దుర్దంధాన్ని, నోరు ఎండిపోవడాన్ని తగ్గిస్తుంది.

తోకమిరియాలు : చేదు కారపు రుచి ఉంటాయి. నోటిని శుభ్రపరుస్తాయి. జీర్ణశక్తిని వృద్ధి చేస్తాయి. వాతాన్ని, కఫాన్ని పోగొడుతుంది. దాహోన్ని పోగొట్టి నోటిలో నీరూరుట, దుర్దంధం తగ్గుతుంది. గుండెకు మేలు చేస్తాయి.

లవంగాలు : లవంగం కారం, చేదు రుచులను కలిగి వుంటుంది. నేత్రాలకు మేలు చేస్తుంది. చలువ చేస్తుంది. కఫాన్ని, రక్తసంబంధమైన రోగాలను, దాహోన్ని, వాంతి, కడుపుబ్బరం, కడుపునొప్పిని తొందరగా పోగొడుతుంది. దంతరోగాలు, శ్వాస, ఎకిక్షు, క్షయి వీటిని తగ్గిస్తుంది. లవంగాన్ని కాల్పి తేనెలో అరగదీసి దగ్గువచ్చినప్పుడు తీసుకుంటే దగ్గు తగ్గుతుంది.

కాసు (కవిరి) : కడుపులోని క్రిములు, కడుపునొప్పి, రక్తసంబంధమైన వ్యాధులు, దంత సంబంధమైన రోగాలను, రుచి లేకుండుట, ఆకలి లేమి, శరీరం లావెక్కుట, దుర్మాంసం పెరగడం వల్ల కలిగే రోగాలను నివారిస్తుంది. శరీరంలో నీరు చేరకుండా కాపాడుతుంది.

ఏలకలు : కొంచెం కారంగా కొంత తీపిగా ఉంటాయి. ఇది ముఖ్యంగా గొంతు, నోరు, పొట్టలలో వచ్చే రోగాలను, శ్లేష్మాన్ని హరిస్తుంది. హృద్రోగం,

వాంతులు, దురద మొదలైనవాటిని నిరోధిస్తుంది. మేహశాంతిని రక్తవ్యధిని చేస్తుంది.

సున్నం : సున్నపురాయి, గప్పలు, శంఖాలు, ముత్యపుచ్చిప్పలు, ముత్యాలు, పగడాలు, పగడపుచూరు మొదలైన వాటితో చేసే సున్నం కరినమైంది. వేడిని కళ్లిస్తుంది. కారపు రుచి కలిగి వుంటుంది. రాతి సున్నం నొప్పులను, ఉప్పాసాన్ని తగ్గిస్తుంది.

ఎటువంటి రసాయనాలతో పని లేకుండా సహజసిద్ధంగా లభించేవి తమలపాకులు, సుగంధ ద్రవ్యాలు. ఇవి అందరికి అందుబాటులో వున్నవే. వీటిని మితంగా ఉపయోగిస్తే ఆరోగ్యంలో ఏ చిన్నమార్పు వచ్చినా కంగారు పడి వైద్యుల దగ్గరకు పరుగు పెట్టునవసరం లేకుండా ఉంటుంది.

భోగ భాగ్యాలిచ్చే భోగిపక్కు!

పండుగలు, పూజలు మన సంప్రదాయంలో ఒక భాగం. సంప్రదాయానికి అనుగుణంగా అనేక పూజలు, ప్రతాలు నిర్వహిస్తుంటాం. వాటిలో ఆకులు, అలములు, పుష్టులు, ఘలాలు, సుగంధ ద్రవ్యాలు ఉపయోగించడం ఆనవాయితి. అయితే ఇవి కేవలం సంప్రదాయం కోసం చేస్తున్నవిగానే భావించక్క ద్రేడు. వాటివల్ల అనేకరకాల ఉపయోగాలున్నాయి. వాటి గురించి వివరించడమే మాట్లాడేశం. సంక్రాంతి పండుగ రోజున నిర్వహించే పూజా కార్యక్రమాలు, వాటి ఉపయోగాల గురించి ఇస్తున్నాం.

సంక్రాంతి పండుగలో మండుగా వచ్చేది భోగి పండుగ. భోగం గలది కాబట్టి భోగి అంటారు. భోగిరోజు బాగా గుర్తుండవి రెండు భోగిపక్కు, భోగిమంటలు. ఆ రోజు పొద్దుపే ఇంటిల్లిపాది మేల్కొంటారు. పిల్లలందరికి స్నానాలు చేయిస్తారు. ఈ రోజు కొత్త బియ్యం, పెసరపప్పు కలబోసి కిచిడి తయారు చేసి భోగి పురుషునికి నైవేద్యం పెడతారు. పసుపు కుంకుమల్తో ఇంటి గుమ్మాల్ని అలంకరిస్తారు. గుమ్మాలకు మామిదాకుల తోరణాలు కడతారు. వాకిళ్ళలో పేడతో కళ్లాపుజల్లి అందమైన రంగపల్లులు దిద్ధుతారు. అంతటా పచ్చదనమే. అంతా శుభసూచకమే.

భోగి పండుగనాడు తెల్లవారుజామున స్నానానంతరం ప్రతి ఇంటి ముంగిట మంటలు వేస్తారు. ఈ మంటలలో ధనుర్మాసం నెలరోజులూ పెట్టిన గొబ్బిమ్మలను ఎండబెడితే వచ్చే పిడకలను దండలుగా గుచ్ఛుతారు. వాటిని, పరిసరాల్లో పేరుకుపోయిన చెత్తని అక్కరకు రాని చెట్టు మొద్దుల్ని గుండంలో పడేసి భోగిమంటలు వేస్తారు. ఈ భోగి మంటలతో పాతకు స్వస్తి చెప్పి కొత్తకు స్వాగతం చెబుతారు. చంకల్ని ఎగరేనే చలి పరుగు పుచ్చుకుంటుంది. ఇది భోగ వాంఘగల వారు చేసే అగ్ని పూజ. దీన్ని చేస్తే యజ్ఞం చేసినట్లు. 'శ్రీయమిచ్ఛేత్ హుతాశనాత్' అనేది వైదిక మంత్రం. అగ్ని నుండి సిరిసంపదల్ని ఆశించాలని ఆ మంత్రానికర్థం.

సాయంత్రం ఇంట్లో వున్న బొమ్మలన్నింటినీ అందంగా పేరుస్తారు. దీన్ని బొమ్మల కొలువు అంటారు. ఇంట్లో వున్న చిన్నపిల్లలకు, ఆ బొమ్మలకు భోగపళ్ళు పోస్తారు. నానబెట్టిన శనగలు, పూల రేకులు, చిన్న రేగుపళ్ళు, చిల్లర పైసలు, అక్కింతలు కలిపి చంటి పిల్లల తలచుట్టా మూడుసార్లు తీప్పి తలమీద పోస్తారు. వీటితోపాటు చెరుకు ముక్కల్ని కూడా పోస్తారు. సంస్కృతంలో రేగు చెట్టుని బదరీ వృక్షమంటారు. బదరీ క్షేత్రం శ్రీమన్నారాయణనికి అతిప్రియమైన నివాసం. ఆ క్షేత్రంలో భోగపళ్ళే ఎక్కువ కానేవేమో! శ్రీహరికి ప్రియమైన పళ్ళు తలపై పోస్తే ఆయురారోగ్యాలు వృద్ధి అవుతాయని మనవారి విశ్వాసం. పిల్లలకు తగిలే దిష్టి పోవాలని భోగి పురుషుని ఆశీర్వాదం మంగళప్రదంగా వుండాలని భోగపళ్ళు పోస్తారు.

ఇలా ఆచారం ప్రకారం సాంప్రదాయబద్ధంగా జరుపుకొనే భోగపళ్ళు కార్యక్రమం వల్ల మనసుకు ఆహ్వాదంగా ఉండటమే కాకుండా శాస్త్రీయబద్ధంగా చూసినా కూడా కొన్ని ఔషధ గుణాలు పిల్లలకు పోసే భోగపళ్ళలో మనకు కనిపిస్తాయి.

చిన్న రేగుపండు :

ఈ పండు అందరికి అందుబాటులో ఉంటుంది. చూడటానికి చిన్నగా వున్న ఈ పండులో ఔషధ గుణాలు చాలా పొచ్చగా వున్నాయి. ఈ పండు తింటే ఎక్కువ జబ్బులు నయమవడానికి వీలుంది. నరాల బలహీనత, మానసిక రోగం కలవాళ్ళకు చాలా మంచిది. ప్రతిరోజు కొన్ని పళ్ళు తినవచ్చ.

ఇది మూలవ్యాధికి, ఆకలి పెంచడానికి మంచిది. శరీరంలో వుండే ఎక్కువ నీటి శాతాన్ని తగ్గిస్తుంది. కొత్త రక్తకణాలను పెంచుతుంది. మానసిక శక్తిని కలిగిస్తుంది. చర్యాన్ని మెరుగుపరుస్తుంది. దీని గుజ్జ మొటిమలు తగ్గడానికి ఉపయోగిస్తుంది. చర్యాధిసుండి, రోగాలనుండి కాపాదుతుంది. రోగినిరోధక శక్తి ఈ పండులో ఎక్కువగా వుంది. కొన్ని ప్రాంతాల వారు రేగిపళ్ళతో పచ్చడి చేసుకుంటారు. కొంతమంది రేగి ఒడియాలు పెట్టుకుంటారు. ఇలా అనేక రకాలుగా ఈ పండు ఉపయోగపడుతుంది.

శనగలు :

శనగలు గురువు గ్రహానికి ట్రైతికరం. గురువు సాత్మ్యిక గుణము కలవాడు. అతని అనుగ్రహము పిల్లలపై ఉండాలని శనగలు కూడా కలుపుతారు. శనగలు కడిగి రాత్రి నానబెట్టి ఉదయాన్నే పిల్లలు ఇష్వడం వల్ల శరీరానికి కావలసిన కార్యాప్రాణ్యాద్రోడ్యు ఎక్కువగా లభ్యమవతాయి. చర్యాంపై మంచి ప్రభావం చూపుతుంది. రక్తాన్ని శుభ్ర పరుస్తుంది. కఫాన్ని పోగొడుతుంది. చాలా బలవర్ధకమైన ఆహారం.

చెరకు :

తీపి శుభానికి సూచిక. చెరకు అంబే తీపేకదా! పిల్లలు కూడా తియ్యతియ్యని మాటలతో ఆయురారోగ్యాలతో వర్ధిల్లాలని సంక్రాంతికి కొత్త పంట అయిన చెరకును కూడా ముక్కలుగా చేసి భోగపళ్ళల్లో కలిపి పోస్తారు. చెరకు కాలేయానికి మంచిది. చెరకు రసం తాగితే కామెర్ధవ్యాధి రాదంటారు. పువ్వులాంటి పసిపిల్లలకు ప్రకృతికి నిదర్శనమైన పువ్వులు, పళ్ళ పోయడం ఆచారంగా వస్తోంది.

గొబ్బిమ్మలు :

ఈ గొబ్బిపళ్ళు అనేవి ద్వాపర యుగం నుంచి ఉన్నాయి. శ్రీకృష్ణ పరమాత్మకు ట్రైతిపాత్రమైన ధనుర్మాసంలో గోవికలు శ్రీకృష్ణుని అనుగ్రహం పొంది ఆయన ప్రేమకు పాత్రులు కావాలని భక్తిశర్దులతో కాత్యాయని ప్రతం చేసేవారట. గోవికలందరూ తెల్లవారుజామునే యమునా నదికి వెళ్ళి స్నానం చేసి నది ఒడ్డునే ఆపు పేడతో గొబ్బిమ్మలను చేసి కాత్యాయని పేరుతో ప్రతం చేసేవారని భాగవతంలో పేర్కొన్నారు. అప్పటినుంచి అది ఆచారంగా వచ్చింది. ఇప్పుడు

ఆ వ్రతాన్ని గొబ్బెమ్మల పేరుతో కన్నెపిల్లల చేత ఈ పూజ చేయస్తున్నారు. ఉదయం సాయంత్రం సంధ్యాకాలంలో గోమయంతో తులసికోట దగ్గర, పీధి వాకిట్లోను అలికి అందమైన ముగ్గులు పెట్టి మధ్యలో ఆవు పేడను ముఢ్లలుగా చేసి దానిచుట్టూ పసుపు, కుంకుమ, వరిపిండితో చుక్కలుగా పెట్టి పైన పసుపు, కుంకుమ వేసి చేమంతి, బంతి, తంగేడు పూలతో అలంకరిస్తారు. ఈ గొబ్బెమ్మలను మధ్యలో పెట్టి దానిచుట్టూ అమ్మాయిలంతా ఈ కింది పాట పాడుతూ చప్పట్లుకొడుతూ తిరుగుతారు.

సుఖ్మి గొబ్బెమ్మ సుఖ్మిడిని ఇవ్వవే

మల్లిపువ్వంటి మామనివ్వవే

చామంతి పువ్వంటి చెల్లెల్లివ్వవే

అరటి పువ్వంటి ఆక్షనివ్వవే

బంతి పువ్వంటి బావనివ్వవే

తామరపువ్వంటి తమ్ముళ్ళిప్పవే

మొగలిపువ్వంటి మొగుళ్ళిప్పవే

అరటి పండంటి అత్తనివ్వవే

అందమైన పువ్వుల్లాంటి కుటుంబ సభ్యులను ఇవ్వమని గొబ్బెమ్మను పూజించే ఈ పాటను పాడుకుంటారు. పెళ్ళికాని పిల్లలకు మంచి భర్త కావాలని పెద్దలు ఈ వ్రతం చేయస్తున్నారు.

వ్రతాల వల్ల ఎలాంటి తగిన ఘలితాలు ఉంటాయా అని కొందరు సందేహం వ్యక్తం చేస్తారు. అది వేరే సంగతి. కాని అవి మనకు త్రమశిక్షణతో కూడిన జీవితాన్ని అలవరుస్తాయి. కనుకనే పూజలకు, వ్రతాలకు ఎంతో ప్రామణ్యం ఉంది.

ఉగాది పచ్చడిలో ఔషధ విలువలు

చైత్రశుద్ధ పాడ్యమినాడు బ్రహ్మదేవుడు సృష్టిని ఆరంభించాడని ధర్మగ్రంథాలు చెబుతున్నాయి. దీనే యగాది, ఉగాది, సంవత్సరాది అని పిలుస్తారు. ఈ చైత్రశుద్ధ పాడ్యమి నుంచే వసంత బుతువు ప్రారంభమవుతుంది. ఈ కాలంలో చెట్లు చిగుర్లి పూత పూస్తాయి. సంవత్సరమంతా ఎక్కడ నివసిస్తాయో ఆచూకి తెలియక మూగగా జీవించే కోయిలలు వసంత బుతువు ఆరంభమవుతుందనగానే తమ తియ్యనిగొంతు విప్పి కమ్మనిరాగాలు అలపిస్తాయి. పచ్చని చెట్లు, పూలతో కోయిలల కుహూకుహూ రాగాలతో వసంత బుతువులోని వాతావరణం మనసును ఆహ్లాదపరుస్తుంది.

తెలుగువారి సంప్రదాయం ప్రకారం ప్రభవ నామ సంవత్సరం నుండి క్షుయనామసంవత్సరం వరకు మొత్తం ఆరవై సంవత్సరాలు. ఒక్క సంవత్సరానికి ఒక్కాక్క దేవత అధిపతిగా ఉంటాడు. ఆ దేవతల్నే సంవత్సరాది దేవతలుగా పూజిస్తారు. ఉగాది పండుగరోజు సంతోషంగా ఉంటే ఆ సంవత్సరమంతా సంతోషంగా ఉంటామని ఓ నమ్మకం. కొత్త పనులకు ఈ రోజే శ్రీకారం చుడితే అవి నిర్విష్టంగా పూర్తి అవుతాయని తెలుగువారి నమ్మకం.

ఉగాది పండుగనాడు బ్రహ్మమహార్థంలోనే నిద్రలేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకొని అభ్యంగనస్యానం చేస్తారు. గుమ్మాలకు మామిడాకుల తోరణాలు కడతారు. కొత్త బట్టలు ధరించి విఫ్ఫ్యూష్సరుడిని, శారదా దేవిని, గురువుని, సంవత్సరాధిపతిని పూజిస్తారు. ఉగాదిపచ్చడిని తయారు చేసి దేవనికి నైవేద్యం

పెట్టి ఆతర్హత ఉగాది పచ్చడిని తింటారు. వేపపువ్వు, కొత్తబెల్లం, మామిడి కాయ ముక్కలు, కొత్త చింతపండు, పచ్చి మిరపకాయముక్కలు, అరబీపండు ముక్కలు, చెరకు ముక్కలు మొదలైన వాటిని కలిపి పచ్చడి తయారుచేస్తారు. ప్రదుచుల సమ్మిళితమైన ఈ పచ్చడి సుఖదుఃఖ మిళితమైన మానవుని సంవత్సర జీవితానికి ప్రతీక. ఆ సంవత్సరంలో కలిగే సుఖదుఃఖాలను ఆనాడే రుచి చూడటం ఆరంభిస్తారని దీని భావం.

ఈ పచ్చడిని ఉదయంపూట తింటే ఆరోగ్యానికి ఎంతో మంచిది. శిశిర బుతువులో కొంతమందికి చర్చంపై చిన్నచిన్న పొక్కుల్లా వచ్చి పొట్టుల్లా లేచిపోతుంది. వసంత బుతువు మొదలవుతూనే నూతన చర్చం వచ్చి శరీరానికి నవవైతన్యం లభిస్తుంది. చలికాలం పోయి గ్రీప్పుబుతువులోకి ప్రవేశిస్తున్న ఈ సమయంలో శరీరం చిన్నచిన్న రుగ్గుతలకు లోనవుతుంది. ఈ ఉగాది పచ్చడిని పరగడుపున తింటే దివ్యాప్యధంగా పనిచేస్తుంది.

చాంద్రమాన ఉగాది చైత్రమాసం నుండి ప్రారంభమవుతుంది. అనగా సూర్యుడు మీన లేక మేషరాశిలో వున్నప్పాడు. ఈ కాలంలో వేడి ఎక్కువవు తుంది. వేసవితాపం దినదినానికి అధికమవుతూ ఉంటుంది. అప్పుడు వాతావరణంలో మార్పువచ్చి మనిషిశరీరంలో ఉష్ణసంబంధమైన ఉపద్రవాలు సంభవిస్తాయంటారు. అని యేమిటంచే ఆటలమ్మ, పొంగు, మశాచి, పెద్దాలమ్మారు మొదలగునవి. వీటిని నివారించాలనే ఉద్దేశంతోనే ఈ ఎండాకాలం ప్రారంభమయ్యేముందు వేప, బెల్లం సేవిస్తారు. ఇది కేవలం ముందు జాగ్రత్తగా నియమంగా చేశారు పూర్తీకులు.

ఈపచ్చడిలో ప్రధానంగావాడే వేపపువ్వులోగల చేదు మంచి క్రిమిసంహారి టిగా ఉపయోగపడుతుంది. కఫవాత పైత్యాలను హరించి జీర్ణక్రియను మెరుగుపరుస్తుంది. అమ్మువారు వచ్చినప్పుడు రోగి వద్ద వేప మండలుంచుతారు. కురుపులు తగ్గడానికి వేప ఆకులను నూరి వాటిపై కట్టుకడతారు. కురుపులు తగ్గాక వేప ఆకులు వేసి కాచిన నీటితో స్నానం చేయించడం పూర్వం నుండి ఈనాటివరకు అలవాటుగా వుంది. మశాచికి ‘వసంత సంభవా’, ‘పొపరుజా’ అని పేర్లున్నాయి. మశాచి వసంత బుతువులోనే వస్తుంది. కాని అదిరాకుండా ఉండటానికి వేపపూత తినాలి. వేప పూతను మెత్తగానూరి అందులో ఉప్పు, ఇంగువ, మిరియాలు, జీలక్ర, వాము

కలిపితింటే సర్వరోగ నివారిణిగా పని చేస్తుందని ఆయుర్వేదంలో చెప్పారు. వేపపుల్లతో పళ్ళు తోముకుంటే చిగుళ్ళకు బలం చేకూరుతుంది. పళ్ళల్లో వుండే సూక్ష్మక్రిములు నాశనమవుతాయి. పిప్పిపత్కు బాగా పనిచేస్తుంది. వేపపండు అన్ని పళ్ళలూ కాకుండా చేదుగా ఉంటుంది. దీనిలో చాలా ఔషధ గుణాలుఉన్నాయి. కంటిచూపును పెంచుతుంది. ఇది జ్ఞాన ముగర్ను తగ్గి స్తుంది. చక్కరవ్యాధి వున్నవారు దీనిని ఎక్కువగా తీసుకుంటారు. మొటిమలు, చర్చవ్యాధులు రాకుండా కాపాడుతుంది. అంటువ్యాధుల నుండి రక్కిస్తుంది. మూత్రపిండాల్ని శుభ్రపరుస్తుంది. పైత్యాన్ని తగ్గిస్తుంది. నవీన శాస్త్రజ్ఞులు కూడా ఇది శాస్త్రియమైన పద్ధతి అని నిరూపించారు.

ఉగాదిపచ్చడిలో బెల్లం కలపడంలో ఉద్దేశం. ఎండలు ఎక్కువగా ఉన్న ప్పుడు బెల్లం తింటే మంచిదని ఈనియమం పెట్టారు. ఎండవేళ బెల్లం పొనకం తాగడం వల్ల శరీరంలో వేడి తగ్గి చల్దదనం ఏర్పడుతుంది. జీర్ణశక్తి పెరుగుతుంది. బెల్లంలోవుండే కాల్చియంపల్ల ఎముకలకు బలం చేకూరుతుంది.

మామిడికాయలో ఎక్కువ ఔషధ గుణాలున్నాయి. ఇది గుండెకు బలాన్ని ఇస్తుంది. జీర్ణవ్యవస్థకు, కాలేయానికి శక్తినిస్తుంది. జ్ఞాపకశక్తిని పెంచుతుంది. మలబద్ధకానికి శరీరంలోవున్న అధిక నీరును తొలగించడానికి రోగినిఁడు కారిగా పనిచేస్తుంది. అంతే కాకుండా ఇది పండుగా తయారయ్యాక ఎంతో రుచికరంగా వుంటుంది. ఈ పండులో వేడినికల్చించే గుణం వుండటం వల్ల చలువ శరీరం కలవాళ్ళకు చాలామంచిది. ఈ పండు తినడంవల్ల చర్చానికి మెత్తదనాన్ని, మెరుపును కలిగిస్తుంది.

ఉగాది పచ్చడిలో చెరకు ముక్కలు కూడా వేస్తారు. చెరకు రసం తాగడం వల్ల మూత్రపిండాలకు చాలామంచిది. అధిక మూత్రాన్ని అరికడుతుంది. శరీరంలో వాతాన్ని తగ్గిస్తుంది.

ఇలా అనేక ఔషధగుణాలున్న వస్తువులను ఏదో ఒక రూపంలో తింటారని పూర్తీకులునిర్దేశించారు. ఆధునిక యుగంలో దేనిపైనా ఎక్కువ ప్రద్రోచు చూపాడానికి ఎవరికి సమయం ఉండటం లేదు. ఉగాదినాడు మూత్రం తెలుగువారం దరూ ఏప్రాంతంలో నివశిస్తున్నా ఉగాది పచ్చడి తయారు చేసుకొని దానిలోని ప్రదుచులను సమ్మిళితం చేసుకొని తింటున్నారు. తినాలి కూడా.

ఆషాఢంలోనే గోరింటాకు పెట్టుకోవాలా?

సాధారణంగా చిన్నపిల్లల దగ్గర నుంచి పెద్దవారి వరకు మహిళలు అందరూ చేతికి, కాళ్ళకు గోరింటాకు పెట్టుకోవడానికి ఉత్సాహం చూపిస్తారు. శుభసూచకం అయిన గోరింటాకును పెళ్ళిళ్ళల్లో తప్పకుండా కాళ్ళకు పారాణిగా, చేతులకు పెట్టుకొంటారు. గోరింటాకును ఎక్కువ ఇష్టపడే వారు ఏపండగవచ్చినా, పుట్టినరోజు వచ్చినా లేకపోతే నెలకు ఒకసారైనా పెట్టు కొంటుంటారు.

అస్త్రమాటూ గోరింటాకు పెట్టుకుందుకు కుదరకపోయినా ఆషాఢమాసం లోనూ, అట్లతద్దికి తప్పకుండా పెట్టుకుంటారు. ఈ నెలలోనే ఎందుకు పెట్టుకోవాలి. వేరే రోజుల్లో పెట్టుకోకూడదా? అనే అనుమానం వస్తుంది. వర్షాలకు గోరింటాకుచెట్టు అధికంగా చిగురు తొడుగుతాయి. ఆషాఢ మాసంలో అరికాళ్ళలో వేసుకొంటే అయిదవతనం అని పెద్దలు అంటారు.

లేత గోరింటాకును కోసి మెత్తగా రుఖ్మి కొత్తగా పెళ్ళయిన అమ్మాయికి గోరింటాకు పెడితే ఎంత బాగా పండితే అంత మంచిదని, మంచి పగడం రంగులో పండితే భర్త అంటే ఆమెకు ఎక్కువ ప్రేమ ఉండని అంటారు పెద్దవారు. అలాగే పెళ్ళి కాని అమ్మాయిలకు మందారపువ్వు రంగులో పండితే మంచి భర్త వస్తాడని అంటారు. గోరింటాకు ఎర్రగా పండి అందంగా కళ్ళకు ఇంపుగా కనిపిస్తుంది. గోరింటాకు చేతులకు, కాళ్ళకు ప్రత్యేక అందాన్ని ఇస్తుంది. అంతేకాకుండా ఆషాఢం మొదలవడంతోనే వర్షాలు మొదలవతాయి. స్త్రీలకు అధిక వర్షాలకు ఇంట్లోను, బయట కాళ్ళు చేతులు నానడం అధికంగా ఉంటుంది. దానివల్ల అరికాళ్ళు, కాలివేళ్ళ మధ్య పుండ్రుపడుతుంటాయి. అలాగే చేతులుకూడా ఎక్కువగా నానడంతో చేతి వేళ్ళమధ్య పుండ్రు పడతాయి. అప్పుడు క్రిములు సులభంగా చేరి విపరీతమైన దురద, మంట వస్తుంటాయి. అందుకే గోరింటాకు పెట్టుకుంటే క్రిములబాథ నుండి రక్షించి పుండ్రు పడ కుండా కాళ్ళు, చేతులు అందంగాఉంటాయి. ఈబాథలనుండి స్త్రీలు బయట పడాలంటే గోరింటాకు పెట్టుకోవాలి. గోరింటాకు పెట్టుకుందుకు బద్ధకించిన వారు, ఇష్టంలేనివారు ఆషాఢంలో పెట్టుకోవాలనే నిబంధనఉంటే పెట్టుకుంటారనే ఉద్దేశంతోనే పెద్దలు ఈఆచారం పెట్టారేమో అనిపిస్తుంది.

- ★ ప్రకృతి సిద్ధమైన సౌందర్య సాధనాలలో గోరింటాకు అతి పురాతనమైంది. చాలా మంది గోరింటాకును కేవలం అలంకరణకే పరిమితం చేస్తారు. కానీ శరీర లావణ్యాన్ని మెరుగులు దిద్దే గుణాలైన్నే దీంట్లో వున్నాయి.
  - ★ గోరింటాకు చేతి గోళ్ళకు, కాలిగోళ్ళకు పెట్టుకుంటే పిపిగోళ్ళ రాకుండా ఉండి గోళ్ళు ఆరోగ్యంగా పెరుగుతాయి.
  - ★ గోళ్ళకు గోరింటాకు పెట్టుకుంటే కెమికల్స్టో తయారైన నెయల్పాలిష్లను ఎక్కువ వాడవలసిన అవసరం లేకుండా రెండు, మూడు నెలలు ఎర్రగా అందంగా ఉంటాయి.
  - ★ గోరింటాకుకు నానబెట్టిన మొంతులు చేర్చి మెత్తగా రుఖ్మి తలకు పెట్టుకొంటే జాట్లు నల్లబడటమే కాకుండా తలలో వేడిని తగ్గిస్తుంది.
  - ★ పుల్లలు లేకుండా గోరింటాకును కోసి కడిగి బట్టతో తుదిచి నీడలో గలగలమనే పరకు ఆరబెట్టి మెత్తగా పొడి చేసుకోవాలి. పొవుకిలో గోరింటాకు పొడి ఒక కిలో కొబ్బరినునెలో వేసి రెండు రోజుల పాటు నానబెట్టి పల్చి బట్టలో వడకట్టాలి. ఆ నూనె ఆకుపచ్చ రంగులో వస్తుంది. మంచి వాసనకలిగి ఉంటుంది. ఆ వాసన ఇష్టంలేనివారు ఇష్టమైన సుగంధ ద్రవ్యాన్ని కలుపుకొని ప్రతిరోజూ ఆ నూనె తలకు రాసుకొంటే తెల్లజుట్టు కూడా క్రమేణా నల్లబడుతుంది.
  - ★ కొంతమంది చిన్నపిల్లలకు కూడా జాట్లు తెల్లబడుతూ ఉంటుంది. వారికి గోరింటాకు నూనె క్రమం తప్పకుండా వాటితే తెల్ల వెంట్లుకలు నల్లబడతాయి.
  - ★ గోరింటాకు నూనె రోజూ తలకు రాసుకొనే వారికి కళ్ళమటలు కూడా తగ్గుతాయి.
  - ★ ప్రతిరోజూ ఉదయం ముఖం కడుక్కొని పరగడుపున ఒక టీ స్వాసు గోరింటాకు పొడిని తిఱాలి. పొడిగా తినలేకపోయినా కొంచెం నీళ్ళ కలుపుకొని తాగవచ్చ. లేకపోతే నిమ్మకాయనీళ్ళలో కలుపుకొని తాగవచ్చ. దీనివల్ల రక్తం శుభ్రపడి చర్మానికి మంచి కాంతి వస్తుంది.
  - ★ వేడి నీటిలో కొంచెం ఉప్పు, స్నానపు సబ్బు వేసి పాదాలు నానబెట్టుకొని కొంచెంసేపు అయ్యాక పాత బ్రావ్స్తో వాటిని శుభ్రం చేయాలి. తర్వాత పాదాలకు గోరింటాకు పెట్టుకుంటే పాదాల పగుళ్ళ తగ్గుతాయి.
- ఇన్నిరకాల ఉపయోగాలున్న గోరింటాకు అన్ని ప్రాంతాలలో దొరుకుతుంది. దీన్ని అందరూ సద్యానియోగం చేసుకోవాలి. గోరింటాకు పెట్టుకోవడం నామోషి అనుకొనే యువతరం వారు కూడా దీని విలువ తెలుసుకొని వాడితే మంచిది.

మహిళలకు శుభకరం వరలక్ష్మీ ప్రతం

మహిళలు అందరూ ఎంతో సంతోషపుతో ఎదురుచూసే శ్రావణమాసం వచ్చింది. ఇక హడావుడి అంతా వారిదే. శ్రావణ శుక్రవారాలు నాలుగు వారాలకు నాలుగు కొత్తచీరలు కట్టుకోవాలనుకుంటారు ఆడవాళ్ళు. కొత్త చీరలు కొనడం, డానికి మాచింగ్ గాజులు కొనుక్కోవడం, కొత్త బంగారు వస్తువులను చేయించుకోవడం ఇలా ఎంతో బిజీగా వుంటారు. శ్రావణ మంగళవారం నోములు, శ్రావణ శుక్రవారపు పూజలు, శనివారపు పూజలు ఇలా ఈ నెలంతా ఎంతో సంబరంగా గడిచిపోతుంది. తెల్లవారుజామునే లేవడం, పిల్లలను స్నాళ్ళకు పంపించడం, ఆఫీసుకు టైము అయిపోతోందనే తొందర - ఓ పక్క నోములు, ప్రతాలు చేయడానికి సన్నాహోలు. ఏ ఇంట్లో చూసినా శ్రావణంలో ఈ వాతావరణమే కనిపిస్తుంది. ఎక్కడ చూసినా కాళ్ళకు పసుపు, నుదుటిన కుంకుమబొట్టు, తల్లో పూలు, కొత్త చీరలు, పట్టు చీరలు ధరించిన మహిళలే కనిపిస్తారు. చాలామంది మంగళవారాల నోము, శుక్రవారం, శనివారం పూజలు చేస్తుంటారు. కొంతమంది మంగళవారం, శనివారం పూజలు చేయకపోయినా శుక్రవారం లక్ష్మీదేవికి మాత్రం భక్తితో పూజ చేస్తుంటారు. నెలలో వచ్చే నాలుగు శుక్రవారాలు చేయడానికి కుదరనివాళ్ళు కనీసం వరలక్ష్మీ ప్రతం రోజునైనా తప్పకుండా పూజ చేస్తారు.

వరాళ్ళకాలం కావడంతో శ్రావణమాసంలో చెట్లు పచ్చదనంతో కళకళలాడతాయి. రకరకాల పుష్పలు పూస్తాయి. పెళ్ళిళ్ళ ముహూర్తాలు మొదలవుతాయి. ఇలా అనేకరకాలుగా శుభాలతో వచ్చే నెల శ్రావణ మాసం.

ఇన్ని శుభాలతో అందరికీ ఆనందాన్ని పంచుతుంది కనుకనే శుభప్రదం, మంగళకరమైన నెలగా శ్రావణమాసానికి పేరు వుంది. ఆషాఢమాసంలో అత్తవారింట అడుగు పెట్టకుండా పుట్టింట్లోనో, ఉద్యోగరీత్యా వేరే ఊరిలోనో ఉంటుంటారు కొత్తగా పెళ్ళి అయిన అమ్మాయిలు.

వీరిని శ్రావణమాసం రావడంతోనే మంచిరోజు చూసుకుని చీరెసారెలతో అత్తవారింటికి తీసుకొచ్చి దింపుతారు కన్నవారు. కొత్తకోడలిచేత అత్తవారింట వరలక్ష్మీ ప్రతం చేయిస్తే ఆ ఇంట సిరులపంట పండుతుందని వాళ్ళ నమ్మకం. మంగళగారి నోము పట్టే ఆనవాయితీ వున్నవారు ఆ పూజ కూడా చేయిస్తారు. ఎవరి శక్తిమేరకు వాళ్ళ ఏదో ఒక బంగారపు వస్తువు కొనుక్కొని అది వరలక్ష్మీకి ప్రతిరూపమైన కలశంకు అలంకరించి పూజ చేసి ఆ వస్తువును ఆరోజు సాయంత్రం పేరంటం సమయానికి అలంకరిస్తారు.

వరలక్ష్మీ ప్రతాన్ని చేసేవారు తొలిరోజే ఇంటిని శుభ్రపరుచుకొని, గుమ్మాలకు మామిడి తోరణాలు కడతారు. ఆ రోజు తెల్లవారుజామునే లేచి అభ్యంగనస్నానంచేసి గడపలకు పసుపురాసి కుంకుమ, వరిపిండితో ముగ్గులు పెడతారు. లక్ష్మీదేవికి ప్రతిరూపమైన తులసి కోటను కూడా శుభ్రంగా కడిగి పసుపురాసి బోట్లు పెడతారు. ఇలా చేస్తే ఆ ఇంట్లో శుభప్రదం.

ప్రతివారు మూడు, ఐదు, ఏదు, తొమ్మిది ఇలా ఎవరి ఇష్టానుసారం వారు రకరకాల పిండి వంటలు చేసి వరలక్ష్మీ ప్రతం చేసుకొని అమ్మావారికి నైవేద్యం పెడతారు. తర్వాత చేసిన పిండివంటలను తొమ్మిది చొప్పున ముత్తేదువులకు వాయనం కూడా ఇస్తారు. చాలామంది తొమ్మిది రకాల పిండి వంటలతో అమ్మావారికి మహానైవేద్యం సమర్పిస్తారు. కొత్తగా పెళ్ళి అయిన అమ్మాయిచేత ఈ పూజ చేయించే వారు తప్పకుండా తొమ్మిది రకాల పిండివంటలు చేయాలి. నూతన వధువులు వరలక్ష్మీ దేవి ప్రతం చేసుకొని ముత్తేదువులకు పసుపు, కుంకుమ, పూలు, శనగలు, పండ్లు ఇచ్చి

వారి ఆశీర్వచనం పొందుతారు. ఇలా ఆశీర్వచనం పొందడం వల్ల సర్వ సౌభాగ్యాలు కలగుతాయని పెద్దలు భావిస్తారు. కలకాలం సౌభాగ్యం నిలుస్తుం దని వారి నమ్మకం.

వరలక్ష్మీ దేవిని భక్తితో పూజిస్తే అపైశ్వర్యాలు, ఆయురారోగ్యాలు, అయిదవతనం (సుమంగళితనం) కలకాలం వుంటాయని పెద్దలు అంటారు. మహిళలందరూ ఎంతో ఆనందంగా భక్తిత్రద్దలతో ఇళ్ళల్లోనూ, గుళ్ళలో సామూహికంగా జరుపుకునే పండుగ వరలక్ష్మీ ప్రతం. శ్రావణమాసంలో పొర్చమికి ముందు వచ్చే శుక్రవారం రోజున ఈ ప్రతాలన్ని చేస్తారు.

వరలక్ష్మీ ప్రతం చేయడానికి కలశాన్ని తయారు చేస్తారు. కొంతమంది కలశానికి కళ్ళు, ముక్కు నోరు, చెవులు పెట్టి బొమ్మలూ తయారు చేసి కొత్తచీర కట్టి లక్ష్మీనేదేవిలా తయారుచేసి భక్తితో పూజిస్తారు. ఈ మాసంలో మహిళలందరూ ఎక్కువగా అప్పలక్ష్మీ గుడికి, లక్ష్మీదేవి గుడికి వెళుతుంటారు. ఈ ప్రతానికి ఉపయోగించే వస్తువులన్ని ఎంతో శుభకరమైనవి, అరోగ్యకరమైనవి. నిత్య జీవితంలో కూడా వీటివల్ల అనేక ఉపయోగాలు ఉంటాయి.

ఎప్పుడూ ఎవరికి ఏమీ ఇవ్వాలివారు, తమ కుటుంబ సభ్యులు తప్ప పరాయి వ్యక్తులు ఎవరూ ఇంటికి రావడం ఇష్టం వుండని వారు కూడా వరలక్ష్మీ ప్రతం నాడు అందరినీ పిలిచి పూజ చేసుకొని వారికి పుష్పులు, పండ్లు, శనగలు, పిండిపంటలు పంచిపెడతుంటారు.

తరతమ భేదం లేకుండా అందరూ ఒకటిలా కలిసి తమ సంతోషాన్ని పంచుకుంటారు. తమ బాధలను తాత్కాలికంగానైనా మరిచిపోయి నలుగురితో కలిసి సంతోషంగా గడుపుతారనే ఉద్దేశంతోనే ఈ పూజలు, నోములు, ప్రతాలు పెట్టారేమో పెద్దలు ఏది ఏమైనా ఈవిధంగా మనం పూజలు చేయడం వల్ల మన సంస్కృతి, సంప్రదాయం రాబోయే తరాల వారు కూడా మర్మిపోకుండా గుర్తుంచుకుంటారు.

చిన్నిక్కప్పుడు నడిచి వచ్చే వేళ....

శ్రావణమాసంలో వచ్చే పండుగలలో వరలక్ష్మీ ప్రతం, రాళీ పొర్చమి హడావుడి అయిపోయింది. ఆ తర్వాత ఈ మాసంలోనే వచ్చే మరొక పండగ కృష్ణప్పమి. దీనినే జన్మాప్పమి, గోకులాప్పమి అని కూడా అంటారు. ఈ పండుగను కొంతమంది శ్రావణబహుళ అష్టమినాడు చేసుకుంటారు. కొంత మంది కృప్పుడు పుట్టినప్పుడు ఉన్న రోహిణి నక్కతం ఉన్న రోజున జరుపు కుంటారు.

శ్రావణ బహుళ అష్టమి, రోహిణి నక్కతం. అర్థరాత్రి కారాగారంలో చల్లని వెన్నెలలాంటి ప్రకాశం, దివ్యమైన, పరిమళమైన సుగంధం అంతటా వ్యాపించింది. చిరుజల్లులవలే పుష్పవాన. దేవకీ వసుదేవుల సమక్కంలో శ్రీమన్నారూయణడు చిరునవ్యులు చిందిస్తున్నాడు. నీలమేఘుశ్యాముడు, మకుటకుండల కేయూరధారుడు అయిన శ్రీ మహావిష్ణువు సాక్షాత్కర్తించాడు. దేవకీ వసుదేవుల హృదయంలో అవధులులేని ఆనందసాగరం. ఆ జగన్మాట సూత్రధారే తమకు పుత్రునిగా జన్మించినందుకు తమ జన్మ సార్థకమైందని అమిత ఆనందం పొందారు.

ఈ పండుగ వచ్చిందంటే సందడే సందడి. ఒక పక్క రాత్రిపూజ చేయడానికి సన్నాహోలు, ఇంకో పక్క ఉట్టికొట్టడానికి ఏర్పాట్లు. యువకులు అందరూ ఉట్టి సంబరం జరుపుకుంటారు. బాల కృప్పుడు బాల్యంలో అందరి

ఇళ్ళీల్కి తన స్నేహితులతోవెళ్ళి తనకిష్టమైన పాలు, పెరుగు, వెన్న దొంగలించే వాడు. తను తిని అందరికీ పెట్టేవాడు. ఆ కృష్ణపరమాత్మ తన స్నేహితులను నేలమీద ఒకరి పీపులై ఒకరిని పడుకోబెట్టి అప్పుడు వెన్న, పెరుగు తినేవారని అంటారు. ఈ కృష్ణలీలను గుర్తు చేసుకుంటూ జరుపుకునే సంబరమే ఉట్టిలు కొట్టడం. ఇప్పటికీ పల్లెటూర్లలోనూ, పట్టాఖాలలో కొంతమంది ఈ సంబరం జరుపుకుంటున్నారు. యువకులందరూ బాగా ఎత్తగా ఉట్టిలు కొట్టి ఒకరు ఉట్టి కొట్టడానికి ప్రయత్నిస్తుంటే ఇద్దరు అటూఇటూ నుంచుని వారిపై రంగురంగుల నీళ్ళజల్లుతూ ఉంటారు. ఇలా చాలాసేపు ఆడుకున్నాక ఎవరో ఒకరు ఆ ఉట్టిని కొడతారు.

జన్మాష్టమిని అందరూ పండుగలా జరుపుకుంటారు. ప్రత్యేకంగా పిండి వంటలు తయారు చేస్తారు. ఇళ్ళీల్నూ, గుడిలోనూ ప్రత్యేక పూజలు చేస్తారు. ఓపిక ఉన్నవారు ఉడకయం నుంచి చాత్రివరకు ఉపవాసం ఉంటారు. పూజచేసే వారు సాయంత్రం మళ్ళీ స్నానం చేసి కృష్ణుడికి నైవేద్యం పెట్టడానికి మినప సున్ని, ఉడకబెట్టిన శనగలు, పాయసం, గారెలు, చిట్టిగారెలు, (మినప పిండి, పరిపిండితో తయారు చేసినవి), పులిహోర ఇలా ఎవరి శక్తిమేరకు వారు ఇరవై ఒకటి రకాల పిండి వంటలు తయారు చేస్తారు. ఆ పరమాత్మకు ఇష్టమైన పాలు, పెరుగు, వెన్న కూడా నైవేద్యం పెడతారు. రాత్రి ఎనిమిది గంటలకు మొదలుపెట్టి పూజలు, భజనలు చేస్తారు. రాత్రి పన్నెందు గంటల సమయంలో దేవుడికి నైవేద్యం పెడతారు. ఉయల సేవ చేసి కృష్ణుడిని పడుకోబెడతారు. ఇలా ఎందుకు చేస్తారంటే లోక కజ్ఞాహార్థం భూలోకంలో ఆ మహావిష్ణువు అర్థరాత్రి పన్నెందు గంటల సమయంలోనే కృష్ణుడి రూపంలో జన్మించాడు కనుక.

ఆ చిన్ని కృష్ణుడు తమ ఇంట్లోకి రావాలని అందరూ తమ ఇంటి గేటు దగ్గర నుంచి ఇంట్లోకి ముగ్గుతో చిన్నిచిన్ని పాదాలను వేస్తారు. ఆ పాదాల మీద కృష్ణుడు నడిచివస్తాడని భక్తుల విశ్వాసం.

భక్తిక్రద్ధలతో ఆ పరమాత్మను పూజించి ఆయనకు నైవేద్యం పెట్టినవి అందరికీ పంచిపెడతారు. తమలపాకులు, పళ్ళు పంచిపెడతారు. ఆ తర్వాత పూజ చేసినవారు తింటారు. ఇలా చేయడంఎందుకు? దీనివల్ల ఏమైనా ఉపయోగం ఉందా? అని తరచి చూస్తే నైవేద్యం పెట్టే పదార్థాలన్నిటిలోనూ

మానవ శరీరానికి కావలసిన అనేక రకాల బోషు గుణాలున్నాయి. దేవుడి పేరు చెప్పుకునేనైనా ఇవన్నీ శ్రద్ధగా తింటారు కదా! పేదలకు కూడా నిత్యం అన్ని పదార్థాలు అందుబాటులో పుండ్ర. ఇలాపండగలప్పుడైనా ఈ పదార్థాలను అందరూ పంచిపెడితే వారు కూడా తింటారు. నైవేద్యంలో ఉపయోగించే ఈ కింది పస్తువులు మన ఆరోగ్యానికి ఏవిధంగా తోడ్పడు తున్నాయో గమనించండి.

పాలు : శరీరానికి పుష్టికరమైనవి. పాలు ఎక్కువగా తాగడం వల్ల చర్చం కాంతివంత మవుతుంది. కళ్ళకు మంచిది. పిల్లల్లో పెరుగుదల వేగంగా ఉంటుంది.

వెన్న : ఇది చాలా రుచికరంగా వుంటుంది. మంచి పౌష్టికాహారం. చాలా తేలికగా అరుగుతుంది. వెన్నును పసిపాపులకు ఒంటికి రాసి నలుగుపెట్టి స్నానం చేయస్తే చర్చం మృదువుగా, కాంతివంతంగా తయారవుతుంది. చర్చానికి సంబంధించిన వ్యాధులు రావు.త

శనగలు : ఇవి సాత్మికాహారం. వీటిని రాత్రి నానబెట్టి పొద్దుటే పరగడుపున తింటే మంచి బలాన్ని ఇస్తాయి. బలహీనంగా వుండేవారు లావుగా అవుతారు. చర్చంపై మంచి ప్రభావం చూపుతాయి. వీటిని ఉడకబెట్టి తిన్నా బలంగానే ఉంటుంది. వీటిలో ఉండే పిండిపదార్థాలు శరీరానికి ఎంతో ఉపయోగపడతాయి. శనగలు పొట్టుతో తింటే జబ్బు చేయవు. అరకగపోవడం వుండదు. అలాగే వేయించుకొని తిన్నా బలమే.

మినపస్తున్ని : మినుములు నుంచి తీసిన పప్పును వేయించి పొడిచేసి దానికి బెల్లం, నెఱ్యకలిపి మినపస్తున్ని తయారు చేస్తారు. రోజుం ఒక మినపస్తున్ని ఉండ తీంటే బలంగా వుంటుంది. మలబ్దకం ఉండదు. పూర్వకాలంలో కొత్తగా పెళ్ళి అయిన అల్లుడు అత్తవారింటికి వస్తే రోజుం పొద్దునే ఒక మినపస్తున్ని ఉండ పెట్టేవారుట. మినుములతో చేసిన ఏ వంటకమైనా బలమే. తేలికగా అరుగుతాయి. దీంతో చేసిన వంటకాలను పిల్లలు, పెద్దలు అనారోగ్యంతో బాధపడే వారు ఎవరైనా తినపచ్చ.

హడావుడి జీవితాలలో రోజుం కాకపోయినా పండుగలు, ప్రత్యేక పూజలప్పుడైనా ఈవిధంగా దేవుడికి నైవేద్యం పెట్టే పదార్థాలన్నిటినీ ఎంతో

కొంత పరిమాణంలో తీసుకోవడంతో మనకు తెలియకుండా అనేక పోషక పదార్థాలు మనం తింటున్నారు. అవి మన శరీరానికి ఎంతో మేలు చేస్తాయి. ఈ ఉద్దేశంతోనే పండగలు జరుపుకుంటున్నారనుకున్న తప్పు లేదు.

కృష్ణప్రభుమిని కూడా మన ఆంద్రదేశంలో ఘనంగా జరుపుకుంటున్నారు. బెంగాలీలు ఈ పండగను మరింత ఆనందంగా, ఉత్సాహంగా జరుపుకుంటారు. భక్తిప్రధాలతో ఆచరించడం వల్ల మనలో కొత్త ఉత్సాహం రావడమే కాదు, దైవ చింతనకు అనువుగా మనసు వికాసం చెందుతుంది.

సుభసంకల్పానికి గణపతి పూజి!

ప్రావణమాసం హదావుడి అయిపోయి భాద్రపద మాసం ప్రవేశించింది. ఈనెలలోనే విఘ్నాధిపతి పుట్టినరోజు. ఆ రోజున వినాయకచవితి పండగను జరుపుకుంటాం. భాద్రపద శుక్ల చవితి రోజున వినాయక చవితి పండగను అన్ని ప్రాంతాలవారు భక్తిప్రధాతో చేసుకుంటారు. గుడిలోనూ, ఇళ్ళలోనూ, బయట అందరూ సామూహికంగా కలిసి వినాయక పందిర్లు వేసి వినాయక నవరాత్రులు చేస్తారు. పిల్లలకు పసందైన పండగ వినాయక చవితి. పల్లెటూర్లో అయితే పిల్లలందరూ ముందురోజే తోటల్లోకి, దొంకల్లోకి వెళ్ళి పల్లేరు కాయలు, నేరేడు, మారేడు, జిల్లేడు కాయలు, రకరకాల ఆకులు (మాచిపత్రం, తులసి, బిల్వపత్రం, మరువం, గరిక, ఉమ్మెత్త, రేగు, ఉత్తరేణి, మామిడి,

గన్నేరు, విఘ్న, క్రాంత, దానిమ్మ, దేవదారు, జాజి, రావి, మద్ద, జిల్లేడు ఇలా ఇరవై ఒక రకాలపత్రి) కోసుకొస్తారు. చెరువుల్లో అందంగా వికసించిన కలుపువూలు తెస్తారు. ఇంకా రకరకాల పత్రిని పోగుచేసి ఉత్సాహంగా వినాయకని పొలిచెల్లికి అందంగా అలంకరిస్తారు. అందరికీ విద్యను, విఘ్నాలు కలుగుకుండా చూసే మూలదైవం వినాయకుడు కనుక అందరూ భక్తిప్రధాలతో వినాయకని పూజను వేడుకగా చేసుకొంటారు.

ఏ పండక్కి లేనటువంటి చిన్న బెదిరింపులాంటి విశేషం ఉంది వినాయక చవితికి. వినాయకుడికి పూజ చేసుకొని ప్రతకథ చదివి లేక విని ఆక్షింతలు తలపై వేసుకోక పోయినట్లయితే రాత్రి చంద్రుడిని చూస్తే నీలాపనిందలు కలుగుతాయనే నమ్మకం. నిజంగా దైవభక్తి ఉన్నా లేకపోయినా ప్రతి ఏడాది వినాయక చవితికి ఆబాలగోపాలం పూజ చేస్తారు.

చవితిరోజు ఇంట్లో వాళ్ళందరూ తెల్లవారు జామునే లేచి కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని అభ్యంగనస్నానం చేసి గుమ్మాలకు మమిడాకుల తోరణాలు, కలుపువూలు అలంకరిస్తారు. పాలవెల్లి క్రింద ముగ్గుపెట్టి పీటవేసి దానిపై మట్టితో చేసిన వినాయకుడి విగ్రహాన్ని ఉంచుతారు. విద్యార్థులు తమ పుస్తకాలకు పసుపురాసి దేవుడిదగ్గరపెట్టి పూజ చేస్తారు. సంవత్సరం పొడుగునా ఎటు వంటి విఘ్నాలు కలుగుకుండా తమ వృత్తి వ్యాపారాలు, విద్య సవ్యంగా సాగాలని తాము విజయం పొందాలని ఆ దేవుడికి భక్తితో పూజచేసి వేడుకొంటారు. వినాయకుడికి ఇష్టమైన ఉండ్రాళ్ళు, అరటిపళ్ళు, కొబ్బరి, వెలగ పళ్ళు నైవేద్యం పెడతారు.

వినాయకుని పూజలకు ఉపయోగించే పత్రాలన్నిటిలోనూ మనకు ఉపయోగపడే అనేకరకాల బౌధధగుణాలున్నాయి. అవేమిటో తెలుసుకుండాం.

మాచీపత్రం : ఇది అన్ని ప్రాంతాలలో లభిస్తుంది. ఆయుర్వేద ప్రకారం ఇది నులిపురుగులను, కుష్మను, బొల్లిని, దప్పికను పోగొడుతుంది. ఈ ఆకులను కళ్ళపై కొంచెంసేపు పెట్టుకొని పడుకొంటే కళ్ళ దోషాలు పోతాయి. తలమీద మాడుపై పెట్టుకుంటే తలనొప్పులు తగ్గుతాయి. నరాలకు బలాన్ని ఇస్తుంది.

బృహతీపత్రం : అంటే నేలమునగాకు, దీనిలో తెలుపు, నీలిరంగు పూలు రెండు రకాల పత్రాలుంటాయి. ఇది కఫొన్నీ, వాతాన్నీ తగ్గిస్తుంది. జ్వరం, శ్వాస శూల, ములబధ్ధకం, మూలవ్యాధి, దగ్గులను తగ్గిస్తుంది.

బీల్విపత్రం : అంటే మారేడు ఆకు. దీని నుంచి వచ్చే గాలిని పీలిస్తే శ్వాసకోశ వ్యాధులు తగ్గుతాయి. ఈ గాలి చర్చానీకి తాకితే చర్చ రుగ్గుతలు నశిస్తాయి. మారేడు పత్రాలతో దేవుడికి పూజచేస్తే గాలి సేకని గర్భగుడిలో దుర్మాసన రాకుండా, క్రిములు, కీటకాలు చేరకుండా ఉంటాయి.

దుర్మారయుగ్గం (గరిక) : సాధారణంగా చిన్నపిల్లలకి ముక్కునుండి రక్తం కారుతూ ఉంటుంది. దీనిద్వారా రక్తం కారదాన్ని అరికట్టవచ్చు. మూత్ర బంధానికి, రక్తపైత్రానీకి ఇది ఉపయోగపడుతుంది.

ఉమ్మేత్తత్తుఅకు : దీని ఆకులు, కొమ్ములు, కాయలు, గింజలు, వేళ్ళు అన్నిటి లోను బోధగుణాలున్నాయి. ఉమ్మేత్తరసం తలపై మర్చన చేస్తే ఊడిపోయిన వెంట్లుకలు తిరిగి వచ్చే అవకాశం వుంది.

తులసిపత్రం : దీనిలో వన్న బోధగుణాలు అందరికీ తెలిసినవే. ముఖ్యంగా తులసిరసం ఛైష్ట్వాన్ని తగ్గిస్తుంది. దగ్గును తగ్గిస్తుంది. తులసి నుంచి వచ్చే సువాసన వల్ల శ్వాసగ్రంథులు శుభ్రపడతాయి.

మాతపత్రం (మామిడి ఆకు) : లేత మామిడాకలు నూరి పెరుగులో కలిపి తింటే అతిసారవ్యాధి తగ్గుతుంది. ఒరిసిన పాదాల పుండ్లకు మామిడి జీడి రసంలో పసుపు కలిపి రాస్తే ఉండు మానిపోతుంది.

కరపిరపత్రం (గన్నేరు ఆకు) : దీనిలో అనేకరకాలున్నాయి. ఈ ఆకు పాలకు పొక్కె స్వభావం వుంది. గన్నేరుకాయ పప్పుతింటే మరణిస్తారు. దీని ఆకులతో కుష్మరోగం, దురదలను తగ్గించవచ్చు.

విష్ణుక్రాంత పత్రం : దీని ఆకు కోలగా, కాయలు నీలం రంగులో ఉంటాయి. ఇది కారం, చేదు రుచి కలిగి ఉంటుంది. కఫం, వాతావలను హరిస్తుంది. క్రిమిసంహరిగా పనిచేస్తుంది.

దాడిమీపత్రం (దానిమ్మ ఆకు) : ఇది వాతాన్ని కఫొన్ని హరిస్తుంది. దానిమ్మ పంచు తింటే రక్తం శుద్ధి అవుతుంది. చర్చం కాంతివంతమవుతుంది.

దేవదారు పత్రం : దేవదారు తైలం వాపులను తగ్గిస్తుంది. వెక్కిళ్ళు, చర్చరోగాలకు బాగా ఉపయోగపడుతుంది.

మరువక పత్రం (మరువం) : ఇది మంచి సువాసన కలిగి వుంటుంది. శ్వాసరోగాలు, హృద్రోగాలను తగ్గిస్తుంది. తేలు, జెప్రి మొదలైన విషపురుగులు కుట్టినప్పుడు మరువం ఆకులను నలిపి ఆ రసం వేసి కట్టుకడితే నెప్పి తగ్గుతుంది.

సింధువారపత్రం (వావిలాకు) : దీని ఆకులు వేసి వేడినీళ్ళకాచి బాలింత లకు స్నానం చేయిస్తే వారి ఒంట్లో వుండే వాతం తగ్గుతుంది. తలనొప్పిగా ఉంటే దీని ఆకులను నూరి తలకు పట్టు వేసుకుంటే తగ్గిపోతుంది.

జాజిపత్రం : దీనిని ఎక్కువగా తింటే శరీరానికి తేజస్సు వస్తుంది. కంఠ స్వరం గంభీరంగా వుంటుంది. నోట్లోని క్రిములు నశిస్తాయి. దుర్మాసన పోతుంది.

గండకీపత్రం (తీగగరికె) : ఈ ఆకుల రసంతో మూర్ఖరోగాన్ని తగ్గించవచ్చు. కడువులోని నులి పురుగులు, వాటివల్ల వచ్చే వ్యాధులు తగ్గుతాయి.

శమీపత్రం (జమ్మి ఆకు) : దీనిద్వారా మూలవ్యాధి, అతిసారం తగ్గుతుంది. ఈ ఆకుల రసాన్ని తలకు రాసుకుంటే జాట్లు నల్లపడుతుంది.

అశ్వత్థపత్రం (రావి ఆకు) : ఈ చెట్లు నుండి వచ్చే గాలి ఆరోగ్యానికి చాలామంచిది. ఈ చెట్లు కింద కూర్చుని చదువుకుంటే చదివినది తొందరగా రావడమేకాకుండా గుర్తు వుంటుంది.

అర్జునపత్రం (మద్ది ఆకు) : దీనిలో నలుపు, తెలుపు రకాలున్నాయి. ఇది వాత రోగాలను పోగొడుతుంది. కఫరోగాలను తగ్గిస్తుంది.

అర్పుపత్రం (జిల్లేడు ఆకు) : ఇది శరీరాన్ని కాంతిమంతం చేస్తుంది. ఈ ఆకులను తలపై పెట్టుకొని స్నానంచేస్తే జలబు తగ్గుతుంది. జిల్లేడు పాలను పసుపులో కలిపి ముఖానికి రాస్తే ముఖం కాంతివంతమవుతుంది. దీనిద్వారా అనేకరకాల వ్యాధులకు చికిత్స చేయవచ్చు.

ఇన్నిరకాల బోధగుణాలున్న పత్రాలతో విష్ణువురుడిని తొమ్మిదిరోజులు ఉదయం, సాయంత్రం పూజిస్తారు. వీటిని తాకడం వల్ల, వీటి నుండి వచ్చే గాలిని పీల్చడం ద్వారా ఆరోగ్యమంతులవుతారు. అందుకనే ఇలా పూజల పేరిట అయినా ఏడాదికి ఒకసారైనా అన్నిరకాల ఆకులను తాకుతారని, వాటి గాలి పీలుస్తారనే ఉద్దేశంతోనే తరతరాలుగా పండగలు, పూజలు అనేవి ఆచారం, సాంప్రదాయంగా వస్తున్నాయి.

బతుకమ్మ పాటు బతుకు బాటు

తంగేడు పూసింది తంగేడు కాసింది
తంగేడు కొనలన్నీ తపుకులో పోసుకొని
తపికెడు తపికెడు ముత్యాలు పోసుకొని
ఇమ్మిడి కుచ్చుల సొమ్ములు పెట్టుకొని
ఈడునా పెళ్ళాడవే గౌరమ్మా! జోడునా పసుపాడవే గౌరమ్మా!

అంటూ సాగే బతుకమ్మ పాటల సందడి మొదలు కాబోతోంది.

పండుగలు, వేడుకలు, ఉత్సవాలకు పెట్టింది వేరు మన రాష్ట్రం. ఏ పండుగ వచ్చినా అత్యంత ఉత్సాహంతో జరుపుకుంటారు. ప్రతి పండుగకు ఒక ప్రశ్నేక చోటు చేసుకుంది. ఆశ్చేయుజ మాసంలో వచ్చే విజయదశమి పండుగకు తొమ్మిది రోజులు ముందునుంచే దేవీ నవరాత్రులు, బతుకమ్మ పండుగ ప్రారంభమవుతాయి. అన్నిప్రాంతాలవారు దేవీ నవరాత్రులు అత్యంత వైభవంగా చేస్తారు. అలాగే తెలంగాణా ప్రాంతంల్లోని ప్రతి పల్లెలోనూ, పట్టణాల్లోనూ రంగురంగులపూరాతసో బతుకమ్మను పేర్చి వేడుకలు జరుపుకుంటారు. ఈ పండుగ ప్రజల్లో ముఖ్యంగా మహిళల్లో ఆనందోత్సవాలను నింపుతంది. ప్రతి యేడాది మహాలయ అమావాస్య (పితృ అమావాస్య) రోజు నుంచి బతుకలమ్మలను పేరుస్తారు. కానీ ఈసారి అధిక ఆశ్చేయుజమాసంతో

పితృ అమావాస్యనాడు ఒక్క రోజే బతుకమ్మను పేర్చారు. మళ్ళీ అధిక మాసం వెళ్ళిపోయాక నిజ ఆశ్చేయుడ శుద్ధ పాడ్యమి నుండి బతుకమ్మ పండుగను యథావిధిగా జరుపుకోబోతున్నారు. బతుకమ్మ పండుగ తెలంగాణా ప్రజల సంస్కృతికి ప్రతీక. అంటే తెలంగాణా వాసులకు పెద్దపండుగ. కోస్తాంధ్రలో సంక్రాంతిని ఏవిధంగా జరుపుకుంటారో తెలంగాణా ప్రజలు బతుకమ్మ పండుగను అంత ఉత్సాహంగా జరుపుకుంటారు. తరతరాల సంస్కృతికి ప్రతిబింబాలు పల్లెలు. పల్లెల్లో జరుపుకునే సంబరాల్లో ఆచారాలు తప్ప ఆర్థాటాలు ఉండవు. ఎంతో స్వచ్ఛంగా, నిర్వలంగా, పరిపుద్ధ మనస్సులై ఏ కల్పపం లేకుండా అందరూ ఒక్కచోట చేరి ఈ బతుకమ్మ పండుగను చేసుకుంటారు. ఈ తొమ్మిది రోజులు పూల పరిమళాలు, పాటలు, ఆటలతో పల్లెలు గుబాళిస్తాయి. వేద, ధనిక, భేదం లేకుండా అన్ని ప్రాంతాల మహిళలు ఎంతో అనందోత్సాహలతో తమస్తోమతకు అనుగుణంగా ఈ పండుగను చేసుకుంటారు. తెలుగింటి ఆడపడుచులు తమ పసుపుకుంకుమలు పదికాలాలపాటు పదిలంగా ఉండేలా చూడమని కోరుతూ పాటలు పాడుతూ బతుకమ్మ ఆటలు ఆడతారు. రంగురంగుల పట్టుచీరలు, నగలు ధరించి అందంగా ముస్తాబెన ముత్తెదువులు ఒకచోటచేరి సామూహికంగా ఈ సంబరాలు చేసుకునే దృశ్యం చూడడానికి అత్యంత శోభాయమానంగా ఉంటుంది. స్త్రీకి మాంగల్యాన్నిచ్చి రాజీంచే చల్లని బతుకమ్మ పేరుతో జరిగే ఈ పండుగ నిజానికి మంగళగౌరి పూజే. యాంత్రిక జీవితంలో విసిగిన మహిళలకు ఏదాదికోసారి కొద్దిపాటి నేడ తీర్చే బతుకమ్మ పండగ వస్తోందంటే ఆనందమే ఆనందం. పల్లెలో మొదలైన ఈ పండుగ విద్యావంతులైన మహిళల దృష్టిని కూడా ఆకర్షించి పట్టణాల్లో కూడా మొదలైంది. చిన్నా, పెద్దా అనే తేడా లేకుండా అందరూ ఆరాధించి జరుపుకునేది బతుకమ్మ పండుగ.

“బతుకమ్మ బతుకమ్మ ఉయ్యాలో.... పాడిపంటలకు ఉయ్యాలో.... చల్లంగా చూడమ్మ ఉయ్యాలో....” అంటూ సాగే బతుకమ్మ పాటల్లో జాతీయ సమైక్యతను చాటి చేపే విధంగా దేశంలోని వివిధ నదులు, ప్రాంతాల పేర్లు, భారత, రామాయణ ఇతిహసాలు, తెలంగాణాలోని పుణ్యక్షేత్రాల పేర్లతో వున్న పాటలు కూడా పాడతారు. అంతేకాకుండా గర్భిణీ స్త్రీలు తీసుకోవలసిన

పోష్టికాహిరం, ఇతర ఆరోగ్య సూత్రాలు చెప్పే పాటలు, రైతుల కష్టసుఖాలు, గృహిణుల ధర్మాలు, సమిష్టికుటుంబంలోని ప్రేమాభిమానాలకు తెలియచేప్పే పాటలు పాడతారు. ప్రతి పాటకు చివరలో ఉయ్యాలో, కోల్, చందమామ లాంటి పదాలు పాడతారు.

బతుకమ్మలను పేర్కుడానికి గల కారణాలను కథల రూపంలో చెబుతారు.

పందొమ్మిదవ శతాబ్దం చివరల్లో, ఇరవయ్యా శతాబ్దం ప్రారంభంలో కొన్ని ప్రాంతాల్లో కరువుకాటకాలు, భయంకర వ్యాఘులు సోకి చాలామంది ప్రాణాలు కోల్పోయేవారు. వాటి బారిన పడకుండా తమ ప్రాణాలు కాపాడుకోవడానికి ప్రజలు గ్రామదేవతలను కొలిచేవారు. ప్రకృతి బీభత్సాలు రాకుండా, కరువుకాటకాల బారిన పడకుండా కాపాడి తమ బతుకులు చల్లగా వుండేట్లు చూడమని ప్రజలు దేవతను పూజించే వారు. ఆ దేవతే బతుకమ్మ అయిందని ప్రజల భావన.

తలగే గౌరీదేవి మహిషాసురుణ్ణి సంపరించి ఆ అలసటతో ఆశ్చేయుచి శుధ పాష్యమినాడు మూర్ఖ పోయింది. దేవిని మూర్ఖ నుంచి తప్పించడానికి మహిళలందరూ భక్తితో పాటలు పాడటం, ఐదోరోజు దేవికి స్పృహ రావడం జరిగిందనే కథనం ఒకటి. మహిషాసుర మర్థని తేరుకునేందుకు 'బతుకమ్మ' అని వేడుకుంటూ రకరకాలుగా గౌరీదేవిని కొలుస్తారు. అందుకే ఆ జగజ్జననే బతుకమ్మ అయిందని ప్రజల నమ్మకం.

బతుకమ్మ అనే ఆడపడుచు పేరు మీద ఈ పండుగ జరుపుకుంటారనేది మరో కథ. ఎన్ని కథలు చెప్పుకున్నా గౌరీదేవి పండుగే ఈ బతుకమ్మ పండుగ అనే విశ్వాసం కూడా ఉంది.

బతుకమ్మ పండుగ నాటికి ప్రకృతి అంతా శోభాయమానంగా ఉంటుంది. చెరువులు నిండుగా వుంటాయి. పుప్పులతో చెట్లు, కళకళాదతాయి. బతుకమ్మలను రకరకాల పూలు అంటే తంగెడు, గునుగు, ముత్యాలపుప్పులు, అడవి చామంతి, కట్టపూవు, గుమ్మడి పూలు, కాడమల్లె, నీలగోరింట, బోగడ బంచి, రుద్రాక్షపూలు ఇలా తొమ్మిదిరకాల పూలతో పేరుస్తారు. బతుకమ్మలను పేర్కడంలో మహిళల కళాత్మకత, కళాహృదయం వెల్లడౌతుంది. పెద్ద బతు

కమ్మనుచేసి దానిపక్కనే చిన్న బతుకమ్మను కూడా చేస్తారు. అంటే తల్లితో పిల్లకూడా ఉండాలనే తెలంగాణా సాంప్రదాయం ఇక్కడ వ్యక్తమవు తోంది. పసుపుతో గౌరమ్మనుచేసి తమలపోకులో పెట్టి అందంగా పేర్చిన బతుకమ్మ లాపై పెడతారు. ఎవరింటి దగ్గర వాళ్ళ బతుకమ్మకు పసుపుకుంకుమలతో పూజలు చేసి ప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టి గ్రామం నడిబోడ్డున గానీ, ప్రముఖుల ఇండ్ర దగ్గరికో తాము చేసిన బతుకమ్మలను తెచ్చి పెడతారు. వాటి చుట్టూ అందరూ గుంపుగా చేరి చప్పట్లు కొడుతూ, తిరుగుతూ, పాటలు పాడుతూ ఆడతారు. బతుకమ్మను ఎన్నిరకాల పూలతో పేరుస్తారో అన్నిరకాల పేర్లతో పాటలనుకూర్చి పాడుతూ ఆడతారు. రాత్రి అయిన తర్వాత గ్రామాలలో ఉండే చెరువులు, కాలువల్లో బతుకమ్మలను నిమజ్జనం చేస్తారు. ఇలా తొమ్మిది రోజులు చేస్తారు. కొంతమంది చివరి మూడు రోజులు సద్గుల బతుకమ్మ పండుగ చేసుకుంటారు. చివరి రోజున ఒకరికొకరు పోటీలు పడి పెద్దపెద్ద బతుకమ్మలను పేరుస్తారు. రకరకాల పిండివంటలు (సద్గులు) చేసి నైవేద్యం పెట్టి ఒకరికొకరు ప్రసాదాలు పంచుకుంటారు. అందుకే ఈ పండుగను సద్గుల పండుగ అని కూడా అంటారు. ఆ వేదుకలను చూడటానికి వచ్చిన అందరికీ పెడతారు. ఈ విధంగా బతుకమ్మ ఉత్సవాలు జరుపుకుంటారు.

ఏ పూజలు చేసినా, ఆ వేదుకలు, పండుగలు జరుపుకన్నా తరచిచూస్తే సమాజద్రేయస్వరూపుకి ఉపయోగపడే విధంగా ఉంటున్నాయి. వర్షాల కారణంగా నదులు, బావులు, చెరువుల్లోకి కలుపిత నీరు ఎక్కువగా చేరుతుంటుంది. బతుకమ్మల ఉత్సవాలను జరుపుకని పసుపు కుంకుమలతో కూడిన బతుకమ్మలన్నిటినీ నీటిలో వదిలివేయడం వల్ల వీటిలో వున్న ఔషధ గుణాలవల్ల నీటిలో వున్న క్రిమికీటకాలు నశిస్తాయి. తరతమభావం లేకుండా అందరూ ఒకచోట చేరడంతో స్నాహభావం పెంపాందుతుంది. పేద, గొప్ప అనే తేడాలు లేకుండా అందరూ అన్యోన్యంగా కలిసిమెలిసి ఒకరి కష్టసుభాల్లో ఒకరు పాలుపంచుకొనే వాతావరణం నెలకొనడానికి ఇలాంటి పండుగలు తోడ్డుతాయి.

శుభాల్మి చేకూర్చే విజయదశమి

అమృలంగన్నయమ్మ ముగురమ్ముల మూలపుటమ్మ చాలంబె
ధమ్మ సురారులమ్మ కడుపాఱడి పుచ్చినయమ్మ దన్నలో
నమ్మిన వేల్పుటమ్ముల మనమ్ముల నుండి యమ్మ దుర్గ మా
యమ్మ కృతాభియచ్చత మహాత్మ కవిత్వ పటుత్వ సంపదన్.

అనిప్రార్థిస్తూ ఆ జగన్నాతను భక్తిప్రదీపాలతో పూజించే పండుగ విజయ
దశమి. దుర్గాదేవి మహిషాసురుని సంహరించి లోకాన్ని రక్షించిన రోజే
విజయదశమి.

యావత్ భారతదేశంలోనూ అనేక రూపాలతో, పేర్లతో పిలువబడుతూ
అశేష ప్రజానీకంచేత పూజలందుకొంటున్న మహాశక్తి ఆ తల్లి. కేరళలో
భగవతి, తమిక్కనాడులో కాళి, లలిత, కర్ణాటకలో చాముండేశ్వరి, బెంగాలులో
కాళి దుర్గ, రాజస్థాన్, గుజరాతులో అంబిక, మహారాఘ్రతో భవాని,
ఉత్తరభారత దేశంలో సీత, రాధ అని కొలిచే దేవిని మన రాఘ్వంలో కనకదుర్గా
ఆరాధిస్తుంటాం.

ఆశ్చేరుజ శుద్ధ పాడ్యమి నుండి నవమి వరకు దేవి నవరాత్రులు చేస్తారు.
అమృవారిని తొమ్మిది రోజులు పూజిస్తారు. బాలాత్రిపురసుందరి, మహాలక్ష్మి, గాయత్రి,
అన్నపూర్ణ, సరస్వతి, శ్రీలలితా త్రిపురసుందరి, దుర్గ, మహిషాసుర
మర్దని, రాజరాజేశ్వరి మొదలైన తొమ్మిది రకాల పేర్లతో ఆ దేవికి ప్రత్యేక

అలంకారాలను చేసి పూజిస్తారు. అందరిని తన చల్లని దృక్కులతో కాపాడే
చల్లనితల్లి ఆ కనకదుర్గ. కొంతమంది ఆ దేవిని శక్తిగా పూజిస్తారు. శక్తి
అంటే భయంకరమైన రూపం కలిగిగా మనసులో మొదులుతుంది. కానీ
అమెది ముల్లోకాలనూ మోహింపవేసే సౌందర్యం. అందుకే చల్లని తల్లిని
జగన్నోహిని అని పిలుస్తారు.

అమృవారి గుళ్ళల్లోనూ, కొంతమంది (దేవి ఉపాసకులు) తొమ్మిది రోజులు
దేవి నవరాత్రులు చాలా నిష్టగా చేస్తారు. మరికొందరు ఏడు రోజులు,
అయిదు రోజులు చేస్తారు. ఇంట్లో మామూలుగా పూజలు చేసుకొనేవారు
మూలా నశ్శత్రం రోజు అంటే సరస్వతీ పూజ అయిన సప్తమి నాటి నుండి
మూడు రోజులు చేస్తారు. దుర్గాపూజలు చేస్తే అహంకారం, దుర్భణాలు,
చెడు ఆలోచనలు, ఒకరకి కీడు తలపెట్టాలన్న ఆలోచన రాకనిర్మల మనస్సు
గలవారవుతారు.

సంపత్తురంలో వచ్చే రుతువులలో వసంత, శరద్యతువులు సంధికాలం
అంటారు. ఈకాలంలో జ్యోరం, దగ్గస, పడిశం, తలనొప్పితో బాధపడుతుం
టారు. ఈ సమయంలో దేవిపూజలు చేస్తే ఆరోగ్యం చేకూరుతుందని, లోక
క్షేమమని శాస్త్రాలు చెప్పున్నాయి. దుఖాలు పోవాలన్నా, దారిద్ర్య బాధలు
లేకుండా వుండాలన్నా, విజయం పొందాలన్నా, కష్టమైన పనుల్ని పూర్తి
చేయాలన్నా సుఖాలు పొందాలన్నా ఆ జగదాంబను అర్థించాలని భవిష్య
పురాణం చెప్పోంది.

శరన్వరాత్రులతో దుర్గాదేవి ప్రతాన్ని చేస్తే ఆయురారోగ్య, ఐశ్వర్యాలతో
తులతుగుతారు. జగన్నాతను భక్తిప్రదీపాలతో పూజిస్తే కోరికలు నెరవేరుతాయని,
పోయిన సంపదలు వస్తాయని, దుర్గమైన బంధువులు, ఆత్మయులు దగ్గరవుతా
రని, సంతానం లేనివారికి సంతానం కలుగుతుందని చెబుతారు.

పండుగ అనేసరికి ఇంటి వాతావరణమే మారిపోతుంది. దుమ్ములు,
బూజులు దులుపుకొని కడగడంతో ఇల్లు శుభ్రపడుతుంది. గుమ్మాలకు పనుపు
రాసి కుంకుమపెట్టి, మామిడి తోరణాలు, బంతిపూలు కడతారు. ఇంట్లో
అందరూ అభ్యంగనస్తానం చేసి కొత్త బట్టలు ధరిస్తారు. వంటగదికి, పూజ
గదికి ప్రత్యేక శోభవస్తుంది. ప్రతిబక్షరూ నూతన వస్త్రాలు కట్టుకొని

ఆనందోత్సాహోలతో ఈపండుగ జరుపుకుంటారు. పండుగంటే పూజలతో పాటు విందుభోజనం తప్పనిసరి. పలురకాల పిండి వంటలు, ఆహార పదార్థాలుచేసి దేవుడికి కైవేర్యం పెట్టి ప్రసాదంగా భోజనం చేయడం ఆచారం. అన్నిరకాల వంటకాలు ప్రతిరోజు అందరూ ఇష్టంగా తినరు. వాటిని దేవుని ప్రసాదంగా పెడితే పండగరోజైనా ప్రతి ఒక్కరూ తప్పకుండా తింటారు. పండగకి కూతుళ్లు, అల్లుళ్లు, మనవలు, మనుమరాళ్లు, చుట్టూలు వస్తారు. పండగ పేరుతో అందరూ ఒకచోట చేరితే ఒకరికొకరు తమ కష్టసుఖాలను చెప్పుకోవడానికి ఏలవుతుంది. అందరూ సరదాగా కలిసి భోజనం చేయడంతో మరింత ఆత్మీయత పెరుగుతుంది.

దశమి పండుగనాడు ఛోళ్లకీలోనూ యంత్రాలను శుభ్రపరిచి పూజ చేస్తారు. ప్రతివారూ తమ వృత్తులకు సంబంధించిన పనిముట్లకు పూజలు చేస్తారు. వాహనదారులు తమతమ వాహనాలను శుభ్రంగా కడిగి పూలదండలు వేసి అలంకరిస్తారు.

జమ్మిచెట్టు (శమీవృక్షం) ప్రాధాన్యం!

విరాటరాజు కొలువులో అజ్ఞాతవాసం చేస్తున్నారు పొండవలు. విరాటరాజు కొలువులో చేరేమందు పొండవలు తమ ఆయుధాలను వస్తుంలో శవాకారంలోచుట్టి జమ్మిచెట్టుపైదాచారు. అవి ఎవరికండైనా పడినా చెట్టుమీద శవండంని భ్రమపడతాని భావించారు. వారి అజ్ఞాతవాసం పూర్తి కావచ్చింది. ఈలోగా ఉత్తరగోగ్రహం సమయం ఆసన్నమైంది. యుద్ధం చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది. బృహన్సుల రూపంలో వున్న అర్ణుసుడు విజయదశమి రోజున జమ్మిచెట్టుపై నుండి ఆయుధాలను తీసుకొని శత్రువు లాపై విజయం సాధించాడు. అప్పటినుండి జమ్మిచెట్టును పవిత్ర వృక్షంగా భావించి విజయదశమి రోజు ఆ చెట్టుకు పూజ చేయడం తరతరాల నుంచి ఆచారంగా వస్తోంది. శమీవృక్షాన్ని పూజించడం వల్ల పాపాలు పోతాయి. శత్రువులు నాశనం కావడమే కాక విజయం చేకూరుతుందనే విశ్వాసంతో జమ్మిచెట్టును పూజిస్తున్నారు.

మనంచేసే పూజా విధానాల్లో, ఆచారాల్లో అన్నింటిలోనూ ఒక అంతరార్థం వుంది. మనం పూజించేచెట్లు, పూపులు అన్నీ ఎంతో విశిష్ట గుణాలు కలవిగానే ఉంటాయి. విజయదశమికి అందరూ పూజించే జమ్మిచెట్లు అనేక విధాలుగా ఉపయోగపడుతుంది. మన ఆరోగ్యం విషయంలో జమ్మిచెట్లు ఏవిధంగా ఉపయోగపడుతుందో పరిశీలించాం. శమీవృక్షానికి సంస్కృతంలో శమీ, శివా, మాంగల్య, లక్ష్మి, శుభదా, పవిత్ర, సురభి అనే పేర్లు వున్నాయి. ఏపేరుతో పిలిచినా ఇప్పటి శుభకరమైనవే. ఆయుర్వేద మందులలో శమీవృక్షం ఆకు, పువ్వులు, విత్తనాలు, చెట్లు బెరడు అన్నీ ఉపయోగిస్తారు. కొన్ని జమ్మి ఆకులు, కొంచెం చెట్లుబెరడు, రెండు మిరియాలు నూరి మాత్రలు చేసుకొని మజ్జిగతో వేసుకొంటే అతిసారవాధి (నీళ్లవిరేచనాలు) తగ్గుతాయి. జమ్మిపూలు నూరి కపోయం చేసుకొని నీళ్లు, వంచదారకలిపి ప్రీతులు తాగితే గర్జుకోశానికి చెందిన రోగాలునయుమపుతాయి. జమ్మిఆకులను మెత్తగా నూరి కురుపులుపై, పుండ్లపై పెడితే తగ్గిపోతాయి. ఇలా ఏవిధరకాలుగా జమ్మిచెట్లు ఉపయోగపడుతుంది. అందుకే ఈ చెట్లకు సురభి (బంగారం) అనే పేరు వచ్చింది. ఈచెట్లలో బోషధగుణాలు ఉన్నాయి కనుకనే పూర్వీకులు విజయదశమి నాడు ఈ చెట్లను పూజించే వారేమో. అదే నేటికి ఆచారంగా కొనసాగుతోంది. ఈ చెట్లను పూజించి దాని పత్రి(ఆకులు) పెద్దవారికి ఇచ్చి కాళ్ళకు దడ్డం పెట్టి ఆశీర్వచనం పొండతారు. సమవయస్కులకిచ్చి ఒకరికొకరు హత్తుకుంటారు. జమ్మి ఆకునే బంగారంఅంటూ పిల్లలు, పెద్దలు అందరూ ఒకరికొకరు నేటికి ఇచ్చుకుంటున్నారు. ఆ ఆకులను చాలా రోజులు దాచుకునేవారు కూడా ఉన్నారు.

పవిత్ర మనస్సులై తల్లిని భక్తితో పూజిస్తే ఆ కనకదుర్గమ్మ కరుణా కట్టాకూ అందరి మీదా వుంటాయి.

విజయానికి దలత్త బిభీన ఒరవడి టిపోవళి

ప్రపంచం నలుమూలలూ ఏప్రాంతంలోవున్న భారతీయులందరూ అత్యంత ఆనందోత్సాహాలతో జరుపుకునే విజయోత్సవ పండుగ దీపావళి. అన్ని వయసులవారు ఆనందంగా జరుపుకుంటారు. ఈ పండుగను కొన్ని ప్రాంతాలలో మూడురోజులు, కొన్నిప్రాంతాల్లో ఐదురోజులు జరుపుకుంటారు. ఉత్తర భారతదేశంలో ధన త్రయోదశి, నరకచతుర్దశి, దీపావళి, అమావాస్య, బలిపాంచమి, యమద్వాతీయగా అయిదు రోజులు జరుపుకుంటారు. దక్కిణాది వారు నరకచతుర్దశి, దీపావళి అమావాస్య, బలిపాంచమిగా దీపావళి పండుగను చేసుకుంటారు.

దీపావళి పండుగ చేసుకోవడంలోని అంతరాద్దం గురించిన కథలు పురాణాల్లో చాలా వున్నాయి. దుష్టుడు, దుర్మార్గుడు, ప్రజలను అనేక విధాలుగా చిత్రపోంసలకు గురి చేస్తూ లోకంటకంగా వుండే నరకాసురుడుని శ్రీకృష్ణుడు, సత్యభామ సంహరించిన సందర్భంగా ఈ పండుగ చేసుకొంటారు. అలాగే గొప్ప దానశేలి అయిన బలిచక్రవర్తిని పరీక్షించదలచిన శ్రీమహావిష్ణువు వామనావతారంలో వచ్చి మూడుగుల నేల దానం ఇమ్మని అడుగుతాడు. దానికి బలిచక్రవర్తి సరేననడంతో వామనావతారంలో వున్న మహావిష్ణువు విశ్వరూపం ప్రదర్శించి ఒక అడుగు నేలమీద, ఒక అడుగు ఆకాశం మీద వేసి మూడవ అడుగు ఎక్కు వేయమంటావు అంటాడు. దానికి బలిచక్రవర్తి ఆ పరమాత్మ తనను పరీక్షించడానికి ఇలా చేశాడని భావించి శిరస్సు వంచి

కూర్చుని తన తలపై వేయమంటాడు. అప్పుడు మహావిష్ణువు మూడవ అడుగు బలిచక్రవర్తి తలమీదపెట్టి పాతాళలోకానికి తొక్కుతాడు. బలిచక్రవర్తి అద్భుత మైన దైవిక మెచ్చిన మహావిష్ణువు ఆ రోజున దీపావళి పండుగగా జరుపుకోవాలని భక్తులను ఆదేశించినట్టు చెబుతారు. అలాగే దీపావళి సందర్భంగా శ్రీ మహాలక్ష్మిని పూజించడం ఆనవాయితే. శ్రీరామచంద్రుడు రావణాసురుని సంహరించి సీతాసమేతంగా అయోధ్యకు వచ్చినరోజు కాబట్టి దీపావళి చేసుకుంటారు. దేవదానవులు అమృతం కోసం కీర్తసాగరమధనం చేసినప్పుడు ఉధ్వవించిన లక్ష్మీదేవిని శ్రీమహావిష్ణువు చేపట్టిన రోజు కాబట్టి ఈరోజు లక్ష్మీపూజ చేస్తారని చెబుతారు. అందుకే ఈపండుగ సందర్భంగా శ్రీలక్ష్మీదేవిని అష్టలక్ష్ముల పేర్లతోను, నరకాసురుని సంహరించిన సత్యభామా సమేత శ్రీకృష్ణాణి, రావణాసురవధ చేసిన శ్రీరాముణ్ణి, మృత్యువు ఆధిదేవతైన యమధర్మరాజును అందరూ పూజిస్తారు.

దీపావళి అయిదు రోజుల పండుగ. మొదటిరోజైన ఆశ్వయుజ బహుళ త్రయోదశి నాటి సంధ్యవేళ అపమృత్యు నివారణాద్దం ఇంటిముందు దీపాన్ని పెడతారు. దీనినే యమదీపం అంటారు. అకారణంగా మృత్యువు సంభవించ కుండా యమధర్మరాజు కరుణ చూపి అనుగ్రహించాలని దీపం పెడతారు. ఈ రోజును ‘ధన్యతేరస్’ అంటారు.

రెండవరోజు చతుర్దశి, మితిమీరిన అహంకారంతో దేవతలను పరాభవించి, మునులను బాధపెట్టి, నరకాసురుడు ఇతరుల సంపదలను అపహిరం చాడు. శ్రీకృష్ణునితో యుద్ధానికి వెళ్లిన సత్యభామ లోకకళ్యాణాద్దం నరకాసురుణ్ణి సంహరించినది ఈరోజే. అందుకే నరకచతుర్దశి అంటారు. ఈ రోజున నరకాసురుడు మరణించాడు కాబట్టి అభ్యంగసన్నానం చేయాలం టారు. ఈరోజు తెల్లవారురూమున చంద్రోదయ సమయంలో అంటే సూర్యోదయానికి ముందు నాలుగు ఫుడియల కాలం. నరకచతుర్దశి నాడు ఆ సమయంలో నువ్వులనూనెలో శ్రీమహాలక్ష్మి, నీటిలో గంగాదేవి నివసిస్తారట. అందుకనే ఆ సమయంలో నువ్వులనూనె ఒంటికి రాసుకుని అబ్యంగన స్నానం చేయాలి. తలంటు కేవలం నరక నివారణకు కాకుండా సర్ప ఆరోగ్యదాయకం, బశ్వర్య ప్రదాయకమని భావిస్తారు. స్నానానంతరం ఉత్తరోణి, సార, తగిరస ఆకులను

తలమీద వేసుకుని పారేస్తారు. తర్వాత యమధర్మ రాజును తలచుకొని ఆయనకున్న పథ్యాలుగు పేర్లతో పూజిస్తారు. యమతర్ప జూనంతరం నరక భయ విముక్తికోసం దీపంవెలిగించి పెడతారు. ఆ పూట భోజనంలో పథ్యాలుగు రకాల కూరగాయలు, అకుకూరలు వాడాలని శాస్త్రం చెబుతోంది. సాయంత్రం దేవాలయాలలో, మందిరాలలో, నాలుగు రోడ్డు కూడలిలో దీపాలు వెలిగిస్తారు. చతుర్దశి రోజున యమునికి దీపం పెట్టి పూజించేవారి పితృ దేవతలు నరకం నుండి విడువబడి స్వర్గానికి వెళతారని అంటారు.

మర్మాడు దీపావళి అమావస్య. దీనికి “కౌముదీ మహాత్మవం” అని పేరుంది. కౌముదీ అంటే వెన్నెల. కార్తీకమాసం శరద్యతువు. శరద్యతువులో వెన్నెల తెల్లని పాలలు, పుచ్చపువ్వులు వుంటుంది. అందుకే కార్తీకమాసాన్ని కౌముదీ మాసముని పిలుస్తారు. ఈ రోజు ఉదయం కూడా తెలవారురూమునే మంగళస్నానం చేస్తారు. మంచి, మామిడి, అత్తి, జువ్వి నేరేడు చెట్ల బెరదును నీటిలో నానబెట్టి ఆ నీటితో స్నానం చేస్తారు. ఆడవారు మగవారి చుట్టూ దీపాలు తిప్పుతారు. సాయంత్రం “దిబ్బుదిబ్బు దీపావళి మట్టివచ్చే నాగుల చవితి” అంటూ పిల్లలచేత దివిటీలు కొట్టిస్తారు. తెల్లటి వప్తుంతో వత్తులు చేసి నూనెలో ముంచి గోగుకర్తలకు కట్టి వాటిని వెలిగించి అవి ఆరిపోయే వరకు నేలమీద కొట్టిస్తారు. దక్కిణాయనంలో మరణించిన పితృదేవతలకు నరకంలో నుండి స్వర్గానికి వెళ్ళే మార్గం చూపించడానికి యముడ్ని పూజిస్తూ ఈ దివిటీలు కొడతారు. ఆతర్వాత పిల్లలకు కాళ్ళు, చేతులు, ముఖం కడిగి తీపి పదార్థాలు తినిపించి ఇంట్లోకి తీసుకొస్తారు. సాయంత్రం దీపాలు వెలిగించి లక్ష్మీపూజ చేస్తారు. దీనికో కథ చెబుతారు. అశ్వయుజ బహుళ అమావాస్యనాడు శ్రీమహాలక్ష్మిని అన్యదేవతలందరితో కలిపి పూజించాలి. బలిచక్రవర్తి రాజ్యపాలన కాలంలో శ్రీ మహాలక్ష్మితో సహా అందరు దేవతలు అతనికి బంండిగా వుండేవారు. శ్రీమహావిష్ణువు అమావాస్యనాడు అందరినీ విముక్తులను చేశాడు. ఆ రోజు అందరూ పాతాళలోకం నుంచి షైకి వస్తారు. అందుకని ఆ రోజు అందరినీ భక్తిప్రద్దలతో పూజిస్తే వారు తిరిగి ఎక్కడకీ వెళ్ళకుండా మనద్వారే వుండిపోతారు అని అంటారు.

దీపావళి సాయంత్రంపూట ప్రతిబక్షరి ఇంట్లో లక్ష్మీదేవి కొలువై ఉంటుంది. ఆ సమయంలో ఇంట్లో అందరూ కొత్తబట్టలు కట్టుకొని రకరకాల

పూలతో, నూటటినిమిది నాటాలతో లక్ష్మీదేవిని పూజిస్తారు. చేమంతులు శుభసూచికం. ఎర్రనిమందారాలు, తామరపూలు, గులాబీలు పవిత్రతకు సంకేతం. వీటితో పాటు సన్మజ్ఞాలు, మల్లైలు, కనకాంబరాలు, పారిజాతాలు వంటి వివిధరకాల పూలతో దేవిని పూజించాలి. ఎరుపు లేదా తెలుపు వస్త్రాలంటే లక్ష్మీదేవికి ఇష్టం. ఆ రంగుదుస్తులు ధరించి అమృవారిని పూజించాలి. రకరకాల తీపి పదార్థాలను నైవేద్యం పెడతారు. అర్థరాత్రివేళ స్నేలు చేటలు, తప్పెటలు వాయిస్తూ అలక్ష్మీని అంటే జ్యేష్ఠదేవిని తరిమికొడతారు. ఇప్పటికీ కొన్ని పల్లెల్లో ఆడవారు చేటల్ని, గంటల్ని ఒకసారి దులిపి కొట్టడం అనేది ఆచారంగావుంది. దీపావళి పండగ మార్యాడీలకు నూతన సంవత్సరాది. ఆరోజు నూతన లెక్కల పుస్తకాలు ప్రారంభిస్తారు. పొపులను, ఇక్కను దీపాలు, పుష్పలతో అలంకరిస్తారు. పిల్లలు, పెద్దలు అనే తేడా లేకుండా అందరూ ఎంతో సంబరంతో బాణాసంచాలను కాలుస్తారు.

అమావస్య మర్మాడు కార్తీక శుద్ధ పాడ్యమి. దీన్ని బలి పాడ్యమి పేరుతో జరుపుకుంటారు. స్నానానంతరం రకరకాల ముగ్గులను పెట్టి బలిచక్రవర్తిని, ఆయన భార్య విద్యావతితో పాటు పూజిస్తారు. ఈ రోజు మనకున్నదాంట్లో ఏదో ఒకటి దానం చేయాలని అంటారు. అలా చేస్తే తరగిని సిరిసంపదలు లభిస్తాయని భావిస్తారు. బలిపాడ్యమి నాడు పల్లెల్లో పొలాలకు పొలలు వేస్తారు. కొంతమంది బలిజచ్చి కాగడాలు వెలిగిస్తారు. విష్ణుమార్తి అనుగ్రహం మేరకు బలి భూలోకానికి వచ్చి వెలుగులను సీకరించిన రోజు కన్క ఈ పాడ్యమికి బలిపాడ్యమి అంటారు. ఈరోజే కేదారిగౌరీ ప్రతం, గౌరమ్మ పూజిచేస్తారు. కేదారగౌరీ ప్రతం సకల శుభాలను కలిగిస్తుందని అంటారు. ఐశ్వర్యర్వష్టికి, ఐదోతసాన్ని కాపాదేందుకు ఈ ప్రతాన్ని ముద్దగౌరమ్మను యక్కిని గౌరమ్మలను ప్రతిష్టించి చేస్తారు. ఈప్రతాన్ని 21సంవత్సరాలు చేస్తే సకల సంపదలను అనుభవించి పుణ్యతులై శివసాయుధ్యం పొందుతారని ఒక నమ్మకం.

ఆ మర్మాడు విదియరోజును భూత్యద్వితీయ అంటారు. అన్న చెల్లెలు ఇంటికి వెళ్ళి ఆమె చేతివంట తినేరోజు. అందుకే భగినీ హస్త భోజనం అన్నారు. దీనినేయమద్వితీయ అని అంటారు. యముడు తన సోదరి యమున

చేతివంట ఈ రోజు సోదరి చేతివంట తింటే సంపదలు కలుగుతాయని చెబుతారు. ఈరోజు సోదరుని పూజించిన ప్రీతి వైధవ్యం పొందడని నమ్ముతారు. అలాగే సోదరుని ఆయువు క్షీణించడని బ్రహ్మండ పురాణం చెప్పోంది.

ఇలా అయిదురోజుల దీపాల పండుగను భక్తితో, ఉత్సాహంతో అందరూ జరుపుకుంటారు. దీపాలు వెలిగించడం, గుగ్గలం పొగ వేయడం, బాణాసంచా కాల్పడం, దీపారాధనలు వీటన్నిటివల్ల ఒకేకాలంలో దేశమంతటా వాయు శోధన జరిగి క్రిమికీటకాలు నశించి రోగాలు వచ్చే అవకాశం ఉండదు.

దీపాలు

సంప్రదాయాలకు, ఆచారాలకు, అలవాట్లకు పెట్టింది పేరు మనదేశం. చీకటితో పొట్టు మనలో వున్న అనుమానాలు, భయాలు కూడా పోవాలి. అప్పుడే మనసుకు ఆనందం, తృప్తి లభిస్తాయి. దీపావళి భారతీయ సంస్కృతి విశిష్టతను చాటుతుంది. అన్నితరగతులవారూ, అన్ని పయసుల వారు దీపాల వెలుగులో ఆనందోత్సాహాలను పొందుతారు. ఈ దీపాలను మట్టి ప్రమిదల్లో పెట్టడం అనాదిగావస్తున్న సంప్రదాయం.

దీపావళిఅంటే దీపాలవరుస అని అర్థం. దీపావళి పండుగ రోజు రాత్రి పోటీలు పడిఎక్కువ దీపాలు పెడతారు. ఈ ఆచారం వెనుకో రహస్యం వుంది. చీకటినిరాశకు, అజ్ఞానానికి ప్రతీక అయితే కాంతి ఆనందానికి, ఉత్సాహానికి ప్రతీక. చీకటిని తొలగించగల శక్తి ఒక్క దీపానికి మాత్రమే వుంది. ఆ శక్తినే పరమాత్మ అంటారు. ఆ పరమాత్మని తెలుసుకోవడమే ఆత్మజ్ఞానం. దీపం పరిపూర్వ స్వరూపం. ప్రతిబట్టురూ తమ శక్తిని, జ్ఞానాన్ని, సమయాన్ని, సంపదని సద్గునియోగం చేసుకోవాలి. అజ్ఞానాన్ని, రాగద్వోషాలను ఈర్యాసూయలను విడనాడాలి.

ఉపాసులు :

దీపావళిపండుగ వస్తోందంటేనే పిల్లలకు ఎంతో సంబరం. వినాయకచవితి పండుగత్రాప పిల్లలకు దీపావళి అంటే చాలా ఇష్టం. ఈ పండుగ వస్తోందంటేనే వాళ్ళకి ఎనలేని సంబరం. వారి ఉత్సాహానికి కారణం బాణాసంచా

కాల్పడమే. ఎంతడబ్బు ఖర్చు అయినా రేట్లు అధికంగావున్నా తమకిష్టమైన మతాబులు, కాకరపూవొత్తులు, విష్ణుచక్రం, చభూచక్రం, బాంబులు, లడ్జీన్, తాళ్ళు, రాంట్లు, చిచ్చుబుడ్లు, ఇలా అనేకరకాల ఉపాసులు కొనిపిస్తారు. నరకచతుర్భవి రోజు నుండే బాణాసంచా కాల్పడం మొదలుపెడతారు. ఉపాసులు బాగా కాలాలని, పేలాలని వాటిని ఎండలో పెట్టడం పిల్లలకు అలవాటు. వాటిని ఆరబెట్టి వాటికేసి ఆనందంగా చూసుకుంటారు. సాయంత్రం వాటిని మళ్ళీ పెట్టేల్లో పెట్టి భద్రపరచడంలో వారికి ఎనలేని తృప్తి, ఆనందం లభిస్తాయి.

అట్లతథ్దీయ్ ... ఆరట్లీయ్ .... !!

సంప్రదాయాలకు, ఆచారాలకు, అలవాట్లకు పెట్టింది పేరు మనదేశం. పండుగ వచ్చినా, పర్వదినం వచ్చినా కుటుంబ సభ్యులందరూ సామూహికంగా వేడుకలు, పూజలు జరుపుకుంటారు. అయితే మహిళలు ప్రత్యేకంగా ఆత్మంత శ్రద్ధాభక్తులతో చేసే పూజలు కొన్ని ఉన్నాయి. | త్రాపణ మంగళపారం, వరలక్షీ పూజ మొదలైన ప్రతాలను, నోములను మహిళలే చేస్తారు. అలాగే చిన్న, పెద్ద తేడా లేకుండా మహిళలు అందరూ ఎంతో సరదాగా సంబరంగా జరుపుకునే పండుగ ఇంకోకటి ఉంది. అదే అట్లతథ్ది. ఇది ఎప్పుడు చేసుకుంటారో, ఎలా చేస్తారో, ఎందుకు చేస్తారో తెలుసుకుందాం.

ఆశ్చర్యముజ బహుళ తదియ నాడు వచ్చే పండుగనే అట్లతథ్ది అంటారు. ఈ రోజున అట్లతథ్ది నోము అంటూ గోరీదేవికి పూజ చేస్తారు. ఈ అట్లతథ్దికి పల్లెటూళ్ళలో ఎక్కువ హదావిధిగా ఉంటుంది. తదియకు ముందర రోజైన విదియనాడు భోగి అంటారు. ఈ రోజు పిన్నలు, పెద్దలు అందరూ ఆశ్చర్యంగన స్వానం చేస్తారు. యధావిధిగా నలుగు పెట్టుకొని కుంకుడుకాయ రసంతో తలంటుకుంటారు. తర్వాత గోరింటాకు తెచ్చుకొని రుబ్బుకొని కాళ్ళకు, చేతులకు పెట్టుకుంటారు. ఈరోజు పెట్టుకొనే గోరింటాకు ఎంత ఎవ్రగా పండితే అంత మంచిభర్త వస్తాడని పెద్దలంటారు. ఆ రోజు రాత్రి అన్నం పండుకొని, గోంగురపచ్చడి, నువ్వులపోడి, ఉల్లిపాయల పులుసు చేసుకొని ఉంచుకుంటారు. తెల్లవారుజామునే మూడు గంటలకు లేచి ముఖం కడుక్కొని చక్కగా తలదువ్వుకొని, పువ్వులు పెట్టుకొని రాత్రి పండుకున్న పంటకాలను,

పెరుగు వేసుకొని అన్నంతింటారు. ఆ తర్వాత పిల్లలందరూ గ్రామం నడి బొడ్డుకు చేరుకుంటారు. అక్కడ నుంచి దాదాపు గ్రామమంతా తిరుగుతూ ముట్టుకునే ఆట, పరుగు పండాలు, దాగుడుమాతలు, కుంటాట, కోకో, కబడ్డి ఇలా వారుఅడని ఆట అంటూ ఉండదు. రకరకాల పాటలను పాడుతూ అడతారు. అమ్మాయిలు ఆడుకొనే ప్రదేశానికి చుట్టుపక్కల మగపిల్లలు వచ్చి దూలకొండాకు తీసుకొచ్చి అమ్మాయిలు చూడకుండా వారి వంటికి తాకిస్తారు. దాంతో అమ్మాయిలందరూ వళ్ళంతా దురద వచ్చి గోకోవడం కార్యక్రమంలో పడతారు. ఇలాఎంతో సరదాగా గడుపుతారు. ముందరరోజే చెట్లకు ఉయ్యాల లను కట్టుకొని ఉంచుకొని, పోటీలు పడి ఊగుతారు. పెళ్ళి వయసు వచ్చిన అమ్మాయిలకు వరసైన మగపిల్లలు ఉంటే వారు అమ్మాయిలను వెనక నుంచి వచ్చి పెద్దగా ఊయిలలు ఊపి భయపెడుతుంటారు. పిల్లలంత సరదాగా కాకపోయినా పెద్దవారు కూడా పిల్లలకి మేమేమీ తీసిపోం అనే ఉండేశంతో వాళ్ళు కూడా కొన్నిఅటల్లో పాల్గొంటారు. తర్వాత పెద్దలందరూ కలిసి ఒకళ్ళ ఇంట్లో కూర్చొని వామసగుంటలు, చింతగింజలు, గచ్చకాయలు ఇలా కూర్చుని ఆడుకునే ఆటలు ఆడుకుంటారు. ఇంట్లోనే ఊయిలలు కట్టుకొని ఊగుతారు. తెల్లవారిన తర్వాత (అంటే అట్లతద్దిరోజు) అందరూ గ్రామంలో ఉండే చెరువులు, కాలవల దగ్గరకు వెళ్ళి స్నానం చేసి ఎవరి ఇంట్లకు వాళ్ళు వెళతారు.

తదియనాడు రోజుమొత్తం ఏమీ తినకుండా ఉపవాసం ఉండి సాయంత్రం స్నానం చేసి ఇరవై అట్లు వేసుకుని ఉంచుకుంటారు. పూజలు ఏర్పాట్లన్నీ చేసుకొని రాత్రి చంద్రుడు వచ్చాక పెరటిలోని తులసికోట దగ్గర గౌరీదేవిని పెట్టుకొని పూజ చేస్తారు. పది అట్లను గౌరీదేవికి నైవేద్యం పెట్టి, పది అట్లను ముత్తెదువుకు దక్కిణ తాంబూలంతో వాయనం ఇస్తారు. అట్లతద్ది కథ చెప్పుకుని అక్కింతలు వేసుకుంటారు. నైవేద్యం పెట్టిన అట్లను భర్తకు పెట్టి వారు తింటారు. పెళ్ళికానివారైతే పది అట్లను తినడం కష్టమైనా సరే పడవేయకుండా ఎలాగోలా వారే తింటారు.

దీనికి అట్లతద్ది అని ఎందుకు పేరు వచ్చిందంటే ఈ నోము చేయడానికి అట్లు తప్పకుండా చేస్తారు. అట్లనే ఎందుకు వైవేద్యం పెట్టాలంటే అట్లు

వేసినప్పుడు అట్లకి చిల్లలు పడతాయి కదా! అలా ఎన్ని చిల్లలు పడితే అన్ని వేల సంవత్సరాలు తమకు అయిదవతనం ఉండేలా కరుణించమని గౌరీదేవిని వేడుకుంటారు. అందుకే అట్లనే ప్రసాదం కింద పెడతారు. పూర్వకాలం నుండి ఇది ఆచారంగా వస్తోంది. ఇంత యథావిధిగా చేయడానికి కుదరకపోయినా కొన్ని ప్రాంతాల వారు ఇప్పటికీ అట్లతద్దికి గోరింటాకు పెట్టుకొని, దోశెలు (అట్లు) వేసుకుని పూజ చేసుకుంటున్నారు.

ఈ అట్లతద్ది నోములను ఆంధ్ర ప్రాంతానికి చెందినవారు ఎక్కువగా చేస్తారు. అంతేకాకుండా గ్రామీణ ప్రాంతాలకు చెందినవారు కూడా అట్లతద్దిని చేసుకుంటారు. తదియనాడు వారు కుంతీదేవిని గొంతెమ్మ పేరుతో పూజిస్తారు. తదియరోజుకు ముందరే మట్టితో సందిని చేసి ఇంట్లో పెట్టి పూజిస్తారు. అట్లతద్దినాడు ముఖానికి పచ్చగా హయపు రాసుకొని, పెద్ద పెద్ద కుంకుమచోట్లు పెట్టుకుని అందరి ఇండ్లకు వెళ్ళి పుప్పులు, కాయలు తెచ్చుకొని నందికి ప్రత్యేక పూజలు జరిపి గ్రామంలోని అన్ని వీధుల్లో పాటలు పాడుతూ ఊరేగి స్తారు. సాయంత్రం దాన్ని నీటిలో కలుపుతారు.

ఈనోమును పెళ్ళికాని అమ్మాయిలు తమకు మంచి, అందమైన భర్త రావాలని, మహిళలు తమ అయిదవతనం కలకాలం నిలవాలని, పిల్లలు కలగాలని ఈ పూజలు చేస్తారు. ఈవిధంగా పది సంవత్సరాలు చేస్తారు. ఆ తర్వాత ఉద్యాపన చేస్తారు. పదిసంవత్సరాలు అయిపోయిన తర్వాత కూడా కుదినంత వరకు అట్లతద్దినాడు దోశెలు వేసుకొని పూజ చేసుకునేవాళ్ళు ఉన్నారు.

నేటి హదావిడి జీవితాల్లో పట్టణాలలో ఆఫీసుకు వెళ్లాలనే తొందర, పిల్లలను స్వాళ్ళకు వంపించడం వీటితోనే సరిపోతుంది. ఇలాంటి నోములు క్రమంగా కనుమరుగవుతున్నాయి. మనం చిన్నప్పుడు ఆడుకునే ఆటలు, పాటలు పిల్లలకు చెప్పడం మంచిది. ఇదివరలో

అట్లతద్దికి, ఆషాధమాసంలో గోరింటాకు పెట్టుకోనివారంటూ ఉండేవారు కాదు. గోరింటాకులో కొడ్డిగా చింతపండు వేసి రుబ్బుకొని పెట్టు కొంటే మంచి ఎర్రనిరంగుతో చేతులు, గోళ్ళు చాలాకాలం ఎర్రగా ఉండేవి. అంతేకాకుండా గోరింటాకు పెట్టుకొంటే గోళ్ళకు బలం కూడా. కానీ నేడు

గోరింటాకు రుబ్బుకొని పెట్టుకొనే ఓపికా, తీరికా ఎక్కువమందికి ఉండతేదు. మార్గెట్లో దొరికే వాటిషైనే ఆధారపడుతున్నారు. ఏ పండగ వచ్చినా పెళ్ళిళ్ళ కైనా గోరింటాకు పొడి, కోస్టనే ఎక్కువగా వాడుతున్నారు. గోళ్ళకు సరేసరి రకరకాల మాచింగ్ రంగులు వుండనే ఉన్నాయి. అలా కాకుండా గోరింటాకు దొరకని ప్రాంతమంటూ ఉండదు. కనీసం బద్ధకించకుండా అప్పుడప్పుడైనా గోరింటాకు రుబ్బుకొని పెట్టుకుంటే అందం, ఆరోగ్యం.

ఆరోగ్యాన్ని ప్రసాదించే కార్తీక స్నానం

దీపావళి వెళ్ళిన మర్మాటి నుంచి అనగా పాడ్యమి నుంచి కార్తీకమాసం మొదలైంది. స్నానాలు, ఉపవాసాలు, పూజలు, దీపారాధన చేయడం, వసభోజనాలు - ఇలా కార్తీకం నెలరోజులూ అందరికీ ఏదోరకంగా హడావిడే కార్తీకమాసంలో తెల్లవారుజామునే చన్సీటితో స్నానాలు చేస్తారు. పర్వదినాల్లో అనగా నాగులచవితి, ఏకాదశి, ద్వాదశి, కార్తీక పార్షవమి మొదలైన రోజుల్లో ఉపవాసాలు చేస్తారు. మామూలు రోజుల్లో చేయని చన్సీటి స్నానాలు, పూజలు, ఉపవాసాలు కార్తీకమాసంలోనే ఎందుకు చేస్తారు? అలా చేయడంలోని అంతరాథ ఏమిటో తెలుసుకుండాం.

కార్తీక స్నానం :

దీపావళి అమావాస్య వెళ్ళాక పాడ్యమి నుండి కార్తీక బహుళ అమావాస్య వరకు కార్తీక మాసం. సంవత్సరంలో వచ్చే అన్ని నెలల్లోకి కార్తీకమాసం ఉత్తమోత్తమమైంది. కొంచెం మంచి చేసినా అధిక ఘలితం లభిస్తుంది. హరిహరాదులకు ప్రీతికరమైనది కనుక కార్తీకమాసం అత్యంత ప్రాశస్తమైంది. కార్తీకమాసం నెలరోజులు సూర్యుడు తులారాశి నందు ఉండగానే అనగా తెల్లవారుజామునే స్నానం చేయాలి. దీన్నే తులాస్నానం అంటారు. స్నానా నంతరం కార్తీకమాసానికి అధిపతి అయిన దామోదరుని (విష్ణుమూర్తి) పూజిం చాలి. ఆ తర్వాత శివుడిని పూజించాలంటారు. ఈ నెలలో పుణ్యసునులైన గంగ, గోదావరి, కృష్ణ, కావేరి, తుంగభద్ర, యమున మొదలైన నదుల్లో దేంట్లో స్నానం చేసినా తెలిసి, తెలియక చేసిన పాపాలన్నీ పోతాయి.

పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?

సప్తసదుల్లో కార్తీక మాసంలో శరీరానికి కావలసిన బోషధ గుణాలు ఎక్కువగా ఉంటాయి. కార్తీకమాసంలో వాతావరణ మార్పువల్ల సంభవించే చిన్న చిన్న రుగ్మతలను నాశనం చేసే గుణం ఈ ఏడు నదుల్లోని నీటిలో ఉంది. అందుకే ఈనదుల్లో కృత్తికా నక్షత్రం వెళ్ళిపోకుండా సూర్యోదయానికి ముందే కార్తీక స్నానంచేస్తే మంచి ఆయురార్థగాలు కలుగుతాయి. ఈ నెలలో తెల్లవారు జామున మెడవరకు నీటిలో మునిగి కొంత సమయం వుండి స్నానం చేస్తే ఉదర సంబంధ వ్యాధులు నయముతాయిని శాస్త్రం చెబుతోంది. ఎందుకంటే వర్షాకాలంలో అప్పటివరకు భూమిపై పడిన వర్షపు నీరు భూమిలోకి ఇంకుతూ బలమైన అయస్కాంత మండలం ఏర్పడుతుందని, ఈ అయస్కాంత ప్రభావం వర్షాకాలం తర్వాత వచ్చే కార్తీకమాసంలో ప్రపహించే నదుల్లో అధికంగా ఉంటుందని దానివల్ల వ్యాధులు నశిస్తాయని పరిశోధకులు చెబుతున్నారు. దీన్నే మాగ్నుటోఫరపీ అంటారు.

సోమవార ప్రతం :

కార్తీకమాసంలో వచ్చే సోమవారం కార్తీక సోమవారం అంటారు. ఈ రోజు శివునికి అత్యంత ప్రీతికరమైన రోజు. ఈ మాసంలో సోమవారం ప్రతం చేసేవారు పరమశివుని అనుగ్రహానికి పొత్తులై, శివసాయుజ్యాన్ని పొందుతారని అంటారు. సోమవారం తెల్లవారుజామునే స్నానం చేసి దీపం పెడతారు. అభిషేక ప్రియుడైన పరమేశ్వరునికి కార్తీక సోమవారం నాడు పొద్దుటి నుంచి అభిషేకాలు చేసి, సాయంత్రం ప్రత్యేక పూజలు చేస్తారు. పొద్దుటి నుంచి ఉపవాసం ఉండి సాయంత్రం నక్షత్రాలు వచ్చాక బ్రాహ్మణులకు భోజనం పెట్టిన తర్వాత తింటారు. ఇలా ఉపవాసాలు చేయలేనివారు సోమవారం ఉదయమే స్నానం చేసి దీపం పెట్టుకొని నువ్వులు దానం చేస్తే ప్రతం చేసినట్టే అవుతుంది. నువ్వులు దానం చేయడం వల్ల పాపం పోతుంది. అందుకే తిలాదానం చాలా మంచిది. కార్తీకమాసంలో బంగారు, దీపం, పవం, ఇలా ఏదానం చేసినా చాలా మంచిది. శివాలయంలో ఈశ్వర ప్రీతికి దీపారాధనచేస్తే అన్నిపాపాలు నశిస్తాయి. అవునేతితో దీపం వెలిగిస్తే మంచిది. అంత శక్తిలేని వారు కొబ్బరినూనె, నువ్వులనూనె, చివరకు ఇప్పునూనెతో అయినా దీపారాధన చేయవచ్చునని పురాణాలు చెబుతున్నాయి. ఏమీ

దొరకనప్పుడు ఆముదంతో అయినా దీపారాధన చేయవచ్చు అంటారు. కార్తీకమాసంలో ఏనూనెతో దీపారాధన చేసినా పుణ్యమే అంటారు. ఈ నెల రోజులూ దేవాలయాలలోనూ, ఇళ్ళల్లోనూ ప్రతిరోజు సాయంత్రం 'సంజేదిపం' నువ్వులనూనెతో వెలిగిస్తారు. దీనిని కార్తీకదిపం అంటారు. శివపూజ చేస్తే కైలాసప్రాప్తి, విష్ణుపూజ చేస్తే వైకుంర ప్రాప్తి లభిస్తాయని పురాణాలు చెబు తున్నాయి. ఈ నెలరోజులు శివాలయం, విష్ణు ఆలయం సందర్భించి దీపారాధన చేయాలంటారు. ప్రమిదలో వత్తులు వేసి, ఆవునెయ్యి వేసి దిపం వెలిగించి బ్రాహ్మణుడుకి దక్షిణతో దీపదానం చేయాలి. ఇలా ప్రతిరోజు చేస్తే సకలైశ్వర్యాలు కలిగి పాపపరిహసమవతుంది. దిపం వెలిగించడం వల్ల పుణ్యం రావడమే కాకుండా ఆరోగ్యానికి కూడా మంచిది.

కార్తీకమాసం నుండి పగలు తక్కుపుకాలం, రాత్రి ఎక్కుపుకాలంఊంటుంది. ఈ నెలలో వాతావరణంలో వ్యత్యాసం ఏర్పడి చలి మొదలవుతుంది. దాతో శరీరంలో ఉండే ఉష్ణోగ్రతలో తేడా వస్తుంది. అప్పుడు ఆరోగ్యంలో కూడా మార్పులు వస్తాయి. అందుకే సాయంత్రం త్తెలదిపం అంటించాలి. నువ్వుల నూనెతో దీపారాధన చేయాలి. ఈ దీపాలను చూడటం వల్ల కళ్ళకు చాలా మంచిది. కళ్ళకు సంబంధించిన నరాలపై మంచి ప్రభావం పడి నరాలకు బలం చేకూరుతుంది. దృష్టిదోష పరిహసమవతుంది. అంతేకాక దీని వాసన, పొగ హీల్పుడం వల్ల శ్యాసకోశ వ్యాధులు నశిస్తాయి. శ్యాసకోశాల ద్వారా హ్యాధయంపై మంచి ప్రభావం కనబడుతుంది. దేహంలో ఉండే ఉష్ణోగ్రత సమంగా ఉండటానికి సహాయపడుతుంది. అలాగే అప్పుడప్పుడు ఉపవాసాలు చేయడం కూడా ఆరోగ్యానికి మంచిది. ఉపవాసాలు చేయడం ద్వారా కూడా అనేక జబ్బులను నయం చేయవచ్చునని ప్రకృతి వైద్యులు అంటారు.

నాగులచవితి :

కార్తీక శుద్ధ చవితిని నాగులచవితి అంటారు. ఈ రోజు నాగదేవతను పూజిస్తారు. తెల్లవారుజామునే స్నానంచేసి, నువ్వులు, బెల్లంతో చిమ్మిలి, బియ్యం నానబెట్టి పిండిచేసి బెల్లం, కొబ్బరి వేసి చలిమిడి చేస్తారు. నగేంద్రుని పుట్ట దగ్గరకువెళ్ళి పసుపు, కుంకుమ, పుప్పులతో పూజ చేస్తారు. చిమ్మిలి, చలిమిడి, అరటిపళ్ళు నైవేద్యం పెడతారు. ఆవుపాలు పుట్టలో పోస్తారు.

పూజలు ఎందుకుచేయాలి ?

చిమ్మిలి, చలిమిడి పుట్టలో వేస్తారు. పడగ తొక్కితే పారిపోయి, నడుం తొక్కితే నావాళ్ళనుకుని, తోకతొక్కితే తొలగిపోయి కళ్ళు, కాళ్ళుఇచ్చి చల్లగా చూడమని నాగేంద్రుని ప్రార్థిస్తారు. సాయంత్రం పరకు ఉపవాసం ఉండి వాటినే ఘల ఘరంగా తింటారు. ఇలా చేయడంవల్ల పుణ్యం లభించడమే కాకుండా చలికాలంలో నువ్వులు, బెల్లంతినడంవల్ల ఆరోగ్యానికి ఎంతో మేలు జరుగుతుంది. గతంలో నాగుల చవితి నాడు చిన్నపిల్లల చేత కూడా చన్నీటిస్నానం చేయించేవారు. ఆ రోజు చన్నీటి స్నానం చేస్తే చెవిలో పోటు రాదని, కళ్ళకి మంచిదని భావించేవారు.

సాంప్రదాయాలు, ఆచారాలు పేరిట కార్తీకమాసంలో సంవత్సరానికి ఒకసారి చేసే పూజలు, చన్నీటి స్నానాలు ఆరోగ్యం చక్కబరచడమేకాకుండా మనోవికాసం కూడా దోషదహనతాయి. అందుకే పాతొక రోత కొత్తోక అనే ధోరణిని విడిచిపెట్టి పురాణ కాలం నుంచి వచ్చే పద్ధతులు, ఆచారాలను వీలైనంత పరకు ఆచరించడం మంచిది.

జీవనసాంభాగ్యానికి కాల్తిక పూజలు

సంవత్సరంలో వచ్చే అన్నిమసాల్లోనూ కార్తీకమాసం ఉత్తమమైంది. అలాగే ప్రతాలన్నీటిలోనూ కార్తీకప్రతం గొప్పది. కార్తీకమాసం నెలరోజులు భక్తి ప్రపత్తులతో నిష్ఠగా ప్రతాలు, ఉపవాసాలు, ప్రత్యేక పూజలు చేయడం మామూలే. ఈ నెలలో వచ్చే ప్రత్యేక పర్వదినాలైన క్లీరాబ్సి ద్వాదశి, కార్తీక పౌర్ణమి రోజులలో చేసే ప్రత్యేక పూజలు, అవి చేయడంలోని అంతర్ధం గురించి తెలుసుకుండాం.

క్లీరాబ్సిద్వాదశి :

కార్తీక శుద్ధ ద్వాదశినే క్లీరాబ్సి ద్వాదశి అంటారు. దీన్నే ఉత్థాన ద్వాదశి అని కూడా అంటారు. విష్ణువుకు అత్యంత ప్రీతికరమైన రోజు.

ఆపాధపుద్ధ ఏకాదశిని శయన ఏకాదశి అంటారు. అంటే ఆరోజు శ్రీహరి యోగనిద్రలో పాలసముద్రం మీద శయనిస్తాడు. ఆ రోజు నుంచి కార్తీక శుద్ధ ఏకాదశి పరకు అక్కడే పడుకొని వుంటాడు. ద్వాదశి నాడు మేల్గొంటాడు. అందుకే దీన్ని ఉత్థాన ద్వాదశి అంటారు. ఆరోజు తన దేవేరి అయిన లక్ష్మిదేవి,

సమస్త దేవతలతోకలిని శ్రీహరి బృందావనానికి వస్తాడు. అందుకే ఈ ద్వాదశికి క్షీరాభి ద్వాదశి అని పేరు వచ్చింది. ఈ రోజు సూర్యాస్తమయం అయిన తర్వాత స్నానంచేసి ఎవరైతే బృందావనంలో తులసి మొక్కకు ఉనిరిక కొమ్మ జత చేసి పూజలు చేస్తారో వారికి సకలైశ్వర్యాలు, ఆయురారోగ్యాలు కలుగుతాయంటారు.

కార్తీకపుద్ధ ద్వాదశిరోజున విష్ణువు బృందావనం (తులసివనం)కు ఎందుకు వస్తాడు అనేదానికి ఓపురాణ కథ చెబుతారు. అదేమిటంటే - కాలనేమి అనే రాజు తనకూతురెన బృందాదేవిని జలంధరుడు అనే రాక్షసరాజుకి ఇచ్చి వివాహం చేశాడు. రాక్షసుడైన అతను అత్యంత అహంభావంతో త్రూరంగా, విచక్షణారహితుడై ప్రజలను బాధించేవాడు. భార్యను కూడా ప్రేమగా చూసేవాడు కాదు. అయినా మహాపతిప్రత అయిన ఆమె ఎంతో ఓర్పుతో శాంత స్వభావురాలై భర్తను దైవంగా కొలిచేది. లోకకంటకుడైన జలంధరుడి దురగతాలు రోజురోజుకు ఎక్కువైపోవడంతో శివేశవులు అతన్ని సంహరించాలని నిశ్చయించుకున్నారు. ఎన్ని విధాల ప్రయత్నించినా జలంధరుడుకి మరణం సంభవించలేదు. చివరికి శివుడినే సంహరించాలని జలంధరుడు తరుముకొచ్చాడు. మహాపతిప్రత అయిన భార్య వుండటంతో అతనికి మరణం సంభవించట్టేదని విష్ణువు గ్రహించాడు. అప్పుడు విష్ణువు శివునితో అంటాడు. - “బృందాదేవి పాతిప్రత్యం భంగమైతే తప్ప జలంధరుడికి మరణం సంభవించదు. నేను అతని రూపంలో ఆమె దగ్గరకు వెళతాను నువ్వు జలంధరుని సంహరించు” అని చెబుతాడు. జలంధరుని రూపంలో కేశవుడు బృందాదేవి దగ్గరకు వెళతాడు. ఆమెను ఎంతో ప్రేమగా పలకరిస్తాడు. అతని ప్రేమకు ఆమె ఆశ్చర్యపోయి భర్త ప్రేమగా మారాడని మిక్కిలి సంతసించి ఆయనతో సన్నిహితంగా మెలగుతుంది. ఈలోపు శివునితో సంహరించబడిన జలంధరుని తల వచ్చి ఆమె ఒడిలో పదుతుంది. అది చూసి ఆమె ఆశ్చర్యపోతుంది. తన దగ్గరకు వచ్చింది తన భర్త కాదని తెలుసుకుంది. ఈలోపు విష్ణువు తన విశ్వరూపం చూపిస్తాడు. ఆమె కోపోద్రిక్కతు రాలవుతుంది. విష్ణువు ఆమెను శాంతపరుస్తాడు. నువ్వు అత్యంత పవిత్రు రాలిపి. నేను కార్తీకద్వాదశి నాడు నీ వనంలోకి వస్తాను. నిన్ను లోకమంతా ఎల్లప్పుడూ భక్తితో కొలుస్తారు. అని వరం ఇస్తాడు. అపవిత్రమైన దేహాన్ని

విడిచి బృందాదేవి తులసిగా మారిపోతుంది. అందరిచేత పూజలు పొందుతోంది. అందుకే ద్వాదశినాడు తులసి ఆకులను తెంపకూడదంటారు. అలాగే కార్తీకమాసంలో ఉనిరిక చెట్టును భక్తితో పూజిస్తారు. ద్వాదశి రోజున తులసి చెట్టు, ఉనిరిక (ధాత్రి)లోను విష్ణువు వుంటాడు. అందుకే తులసీధాత్రి సహిత లక్ష్మినారాయణుడిని ఈ రోజు పూజిస్తే అన్ని రకాల పాపాలు తొలగిపోతాయి. తులసికోట దగ్గర ఆవునేతితో దీపాలు వెలిగిస్తారు. ద్వాదశినాడు ఎన్ని దీపాలు వెలిగిస్తే అంత పుణ్యం. పూజలనంతరం ద్వాదశినాడులు పంచిపెడితే విశేష ఘలం లభిస్తుంది. ఆ పరమాత్మకు రకరకాల పత్సు, కొబ్బరికాయ నైవేద్యం పెడతారు. ఉనిరికాయతో తినే పదార్థాలను తయారుచేస్తారు. వాటిని కూడా నైవేద్యం పెడతారు. అనంతరం ప్రసాదాన్ని అందరికి పంచిపెడతారు. ద్వాదశి ఘుఢియల్లో ఏ విధమైన దానం చేసినా, ఉనిరికాయ మీద ఆవునేతితో దీపం వెలిగించి దానం చేసినా సమస్త భోగాలను అనుభవించి చివరికి విష్ణు సాన్నిధ్యం పొందుతారని పురాణాలు చెబుతాయి.

అందరూ ఎంతో భక్తితో పూజించే తులసి, ఉనిరిక దైనందిన జీవితంలో అనేక విధాలుగా ఉపయోగపడతాయి. తులసి ఆకుల రసం తీసి దాంట్లో కొంచెం తేనె కలిపి తాగితే జలుబు, దగ్గు తగ్గుతుంది. చేతులకు. కాళ్ళకు గాయాలైనప్పుడు తులసి ఆకులను నలిపి గాయం మీద వేస్తే రక్తం కారడం తగ్గుతుంది.

ఉనిరిక మంచి రసాయనక గుణాలు కలది. ఉనిరికాయతో చేసిన పదార్థాలను తినడంతో శరీరానికి అనేక విధాల మేలు కలుగుతుంది. ఉనిరిక శీత గుణం కలది. తీపి, పులుపు, కారం, చేదు, వగరు రుచులు కలిగి ఉంటుంది. జీర్జశక్తిని పెంచుతుంది. శరీరంలో వుండే వేడిని తగ్గిస్తుంది. కండ్ల మంటలు, పాదాల మంటలు తగ్గుతాయి. అరుచిని పోగొడుతుంది. దాహం తగ్గుతుంది. మామూలుగా ఉనిరికాయను ఏదో ఒక రూపంలో ప్రతిరోజు ఆహారంలో తీసుకుంటే ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవచ్చు. కాని ఇలాచేయడానికి శ్రద్ధ, అవకాశం వుండవు. కనీసం ఏడాదికి ఒకసారి వచ్చే కార్తీకమాసంలో అయినా తప్పకుండా ఉనిరికాయలను ఉపయోగించాలని పెద్దలు నియమం చేశారు. అలాగే కార్తీకమాసంలో సంభవించే వాతావరణ మార్పులతో కలిగే శారీరక

ఉపద్రవాలను ఎదుర్కొవడానికి ఇని ఉపయోగకరం. ఉసిరికొమ్మె, తులసి చెట్టుతో కలిపి పూజలు చేయడం వల్ల ఆ రెండు చెట్ల నుంచి వచ్చే వాసనలతో శాసుకోశ వ్యాధులు సయమవుతాయి.

కార్తీక పౌర్ణమి :

కార్తీక శుద్ధ పౌర్ణమిని ..... పూర్ణమి అని కూడా అంటారు. చంద్రుడు ఈ రోజు కృత్తికా నక్షత్రంలో ఉంటాడు. ఈ రోజు పుణ్య నదులలో స్నానం చేసి జపాలు, పూజలు చేస్తారు. ముప్పుయి మూడు పున్నముల నోము అంటూ కార్తీక పౌర్ణమి నాడు శ్రీలు నోములు చేస్తారు. ఈ రోజు సత్యనారాయణప్రతం కూడా చేసుకుంటారు. అన్నసంతర్పణలు చేస్తారు. పౌర్ణమి నాడు సాయంత్రం పూర్ణ చంద్రుడు వచ్చాక ఎవరైతే పూజలు చేస్తారో వారిటో శ్రీ మహావిష్ణువు లజ్జీసుమేతుడై కొలువుంటాడు. ఆ ఇల్లు ఎప్పుడూ సిరిసంపదలతో కలకల లాడుతుంది. ఈ విధంగా చేసే అన్ని పూజలు ఆ దేవునికే. అలాగే దేవునికి భక్తితో సమర్పించే నివేదనలు మన ఆరోగ్యాన్ని కాపొడుకోవడానికి అన్న విషయం మరువకూడదు. ఈ విధంగా చేసే పూజలు, ప్రతాల వల్ల శారీరకంగా, మానసికంగా మేలు కలగడమే కాక సామాజికంగా కూడా ఎంతో ఉపయోగపడతాయి.

మాహద్ర లభించు గ్రంథములు

1. ప్రతకథలు - పూజలు		
శ్రీ వినాయక ప్రతం	వెల రూ. 5	నాచేంద్ర స్వామి పూజ
శ్రీ విష్ణు శ్రవంపూజా - పుణ్యహితాచనం	20	సుబ్రహ్మణ్య నిత్యపూజ
శ్రీ విష్ణు శ్రవంపూజ (కాచిపాకక్షేత్రమాహత్ముంతో)	9	రామదేవసి కథ
లక్ష్మీగణపతి పూజాకల్పం	...	శివదేవసి కథ
పరలక్ష్మీ ప్రతం	5	శివపూజ (విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రసహితం)
కేదారేశ్వర ప్రతం	5	శ్రీకృష్ణ పూజ, గోపూజ
త్రినాథ ప్రతం(కలర్)	5	లక్ష్మీనరసింహపూజ
త్రినాథప్రతం(సాదా)	3	రాఘవేంద్రపూజ
క్షీరాభి ప్రతం	5	విశ్వకర్మపూజ
మంగళ గౌరీప్రతం	9	విశ్వేశ్వరపూజ
వైభవలక్ష్మీ ప్రతం భోటో యంత్రంతో	15	బ్రహ్మంగారి నిత్యపూజ
లైలక్ష్మీ కుబేర ప్రతం (భోటో యంత్రంతో)	15	సూర్య నిత్యపూజ
కనకమహాలక్ష్మీ ప్రతం (కామేశ్వరీపాటతో)	15	నవగ్రహ నిత్యపూజ
సంతోషమాహ ప్రతం	15	సకలదేవతా ఆచోత్తర శతనామావళీపూజ
విదు శనివారాల ప్రతం	15	పంచాయతన పూజ
సత్యవారాయణప్రతం	15	రుక్మిణి కల్యాణం
శ్రీ సువర్ధలాహసుమధీక్	15	అష్టసాగపూజ
శివదీక్	9	విదేవునికి విపుల్పూలతో పూజించాలి?
మార్గశిర లక్ష్మీవారాలప్రతం	...	విదేవునికి విప్రసాదం నైవేద్యం పెట్టాలి?
శ్రీ వేంకటేశ్వర (దింక) గోవిందమాల	...	విదేవునికి ఏధిధముగాదీపారాధనచేయాలి?
కాత్యాయనీ ప్రతం	15	విదేవునికి ఎన్ని ప్రదక్షిణాలుచేయాలి?
సౌభాగ్య గౌరీప్రతం	15	సంక్షపించాలి శ్రీమహాగణపతి ప్రతం
తిరుప్పాలై (ధనుర్మసప్రతం)	30	పంచముల అంజనేయ నిత్యపూజ
స్తోల (ప్రతకథలు	25	హాసుమద ప్రతం
స్తోలప్రతకథలుపూర్వాక్షరినేచుసారిగంగాధరూపుగారి)	45	28 ప్రతములు
స్తోలపాటలు (కామేశ్వరీపాటతో)	27	పూజలు ఎందుకుచేయాలి?
సర్వదేవతా పూజావిధానం	15	కలశపూజలు (9ఇకేసారి)
ఆరుప్రతాలు	25	కలశపూజలు (విడివిడిగా)
ధన్యంతరి ప్రతకల్పం	9	ఉమామహాశ్వర ప్రతం
రాహుకాలంలోదుర్గాదేవిపూజ	9	2. సోత్రాలు-సుప్రభాతములు సహార్సనామములు
పార్వతీ నిత్యపూజ	9	శ్రీ లలితా విష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు
తులసి నిత్యపూజ, తులసీఉపయోగాలు	9	సర్వదేవతా స్తోత్రమంజరి
శ్రీ చక్కపూజ	9	సకలదేవతా ఆచోత్తరశతనామావళిః (63)
శ్రీ చక్క రహస్య విజానమ్	30	విష్ణుసహస్రనామస్తోత్రమ్ ((కొన్))
శ్రీ చక్క పూజావిధానం(పెద్దది)	30	లలితా సహస్రనామస్తోత్రమ్((కొన్))
లక్ష్మీ - గౌరీ నిత్యపూజ	9	లలితా సహస్రనామములు
శ్రీ లలితా నిత్యపూజ లలితాసహస్రనామస్తోత్రంతో	9	లక్ష్మీ సహస్రనామములు
శ్రీ గాయత్రీ నిత్యపూజ	9	దుర్గా సహస్రనామములు
అన్నపూర్ణ నిత్యపూజ	9	అంజనేయ సహస్రనామములు
శ్రీ బాలాత్రిపురముందరి నిత్యపూజ	9	శివ సహస్రనామములు
శ్రీ సరస్వతీ నిత్యపూజ	9	విష్ణు సహస్రనామములు
మహిమాపూర మర్మనీపూజ	9	గణపతి సహస్రనామములు
రాజురాజేశ్వరి నిత్యపూజ	9	సుబ్రహ్మణ్య సహస్రనామములు
శ్రీ దుర్గానిత్యపూజ	9	గాయత్రి సహస్రనామములు
కాలబ్రైంప నిత్యపూజ	9	లలితావిష్ణు సహస్రనామస్తోత్రాలు
శివపూజ	9	శ్రీరామా సహస్రనామములు
వీరభద్ర పూజ	9	లక్ష్మీస్వసింహసహస్రనామములు
అంజనేయ నిత్యపూజ	9	సరస్వతి సహస్రనామములు

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

లక్షీగృహపతి సహాప్రాణమములు	18	హాయగ్రీవ స్నేతమాల	9
సూర్యపాప్రాణమములు & ఆదిత్యహృదయం	18	దక్షిణమార్త్రి స్నేతమాల	9
శ్రీవేంకటేశ్వరసహాప్రాణమములు	18	పంచముఖాలంజనేయస్నేతమ్	9
మణిధీష్వరవర్ణన (పెద్దది)	18	దండక రత్నాలు	9
సంద్యాపందనం	18	ద్వారస జ్యోతిర్లింగాలు - పంచారామాలతో	9
మంత్రపుష్టమ్	18	శ్రీహక్తం పురుష సూక్తం	9
హాసమాన్ చాలీసా	7	పంచ అధర్వణ శీర్షములు	9
(పాకెట్) మణిధీష్వరవర్ణన	7	ప్రార్థనా శోకములు	9
ఆరు చాలీసాలు	9	గణపతి స్నేతమాల	9
శివారాధన (శివసోత్రాలు)	7	శ్రీ గురుగీత	9
వేంకటేశ్వర సుప్రభాతం (పాకెట్)	7	సర్వదేవతా కపచములు	9
ఆరుదండకాలు	5	సర్వదేవత ఆశ్వస్తములు	9
వేంకటేశ్వర గోవిందసమములు	5	హిందూ సంస్కృతిసంప్రదాయాలు	9
అప్పలక్ష్మీ స్నేతమ్ కనకదారాసోత్రమ్	7	విష్ణు స్నేతమాల	9
దేవీఖఢ మాలసోత్రమ్ (పుష్టిషురమర్మనీ స్నేతంతో) 7		దేవి స్నేతమాల	9
సమశ్శివాయ గేయమ్యుతం	5	శివసోత్రమాల	9
బాలాత్మికుర సుందరీ స్నేతకదంబం	81	విష్ణు స్నేతములు	9
సుందరకాండ (పాకెట్)	9	భర్మలహారి సుఖాపితాలు	9
భగవద్గీత మూలం	18	సవవిధ భక్తిమాగ్గాలు	9
రామార్కణసోత్రమ్	18	సవహర్షలు	9
స్నేత రత్నావళి	30	దశమహివిద్యలు	9
పురాణపండలవితా - విష్ణు సహస్రామసోత్రమ్ (మినీ)	8	తిరుపతి వెళదాం	9
పురాణపండ లలితాసహస్రామసోత్రమ్ (మినీ)	8	సవగ్రహసోత్రమాల	30
పురాణపండ విష్ణు సహస్రామసోత్రమ్	8	మహాశ్వాసమ్	30
పురాణపండ ఆదిత్య హృదయం	8	సుందరకాండ గానామ్యుతం	30
మంత్రపుష్టం (మినీ)	8	సంధ్యా పందనం (పెద్దది)	30
శివానందలహరి - సోందర్భలహరి	30	పురాణపండ రాధాకృష్ణమూర్తిగారి సంకలనం	
కుజదీపం	9	లలితావిష్ణు సహస్రామసోత్రములు (పొంది) ,,, 36	
కాలసర్ప దీపం	9	లలితావిష్ణు సహస్రామసోత్రములు (ఇంగీషు) ,,, 36	
మీ అప్పులు తీరాలా?	9	సూలాక్షరిలలితావిష్ణుసహస్రామసోత్రములు(ప్రతిక్రియా) 81	
దృజ్ఞిద్వాలు నివారణ	9	మూకపండవతీ	81
సర్వదేవతా ధ్యానశోకములు	9	పురాణపండ వారి సోందర్భలహరి	
పంచసూక్తములు	9	(శోకతాత్పర్యసహిత విపులవ్యాఖ్యతో) 108	
సంధ్యాపందన	9	గోమాతపూజాజావిధానము	7
శ్రీరామచూతంశిరసానమామి(తాత్పర్యంతో)	9	ఆనందసిద్ధి - శ్రీదేవి స్నేతమాల	108
రుద్రనమకమ్ - చమకమ్	9	3. శ్రీ సాయి దత్త గ్రంథములు	
మస్యసూక్త - మంత్రపూరాయణం	9	శ్రీ సాయిబాబా సచ్చరిత	99
గాయతీమంత్రాలు	9	సంపూర్ణ శ్రీ గురు చరిత	99
పంచరత్న స్నేత్రాలు	9	శోమ్యుల గురుచరిత	...
కర్మపలంబ స్నేత్రాలు	9	శోమ్యుల సాయిచరిత	...
దశావతార స్నేత్రాలు	9	బాలలబాబా శ్రీ సాయిచరితం	9
అష్టోత్తర శతనామస్నేత్రాలు	9	శ్రీ సాయిత్రామా ప్రియైభవం	99
భుజంగ స్నేత్రాలు	9	శ్రీ సాయిసన్మిదిద్వారకమాయీలలు	....
ప్రాతఃసురణాలు	9	శ్రీ సాయిశాఖ జీవిత చరిత (క్రైన్)	50
జవమంత్రాలు	9	శ్రీ గురుచరిత (క్రైన్)	50
సర్వదేవతా సుప్రభాతములు	9	దాసగణక్త శ్రీ సాయి చరిత	30
ధ్యాదశ నామస్నేత్రాలు	9	నవనాథ చరిత	90
కుమారస్వామి స్నేతమాల	9	శ్రీ సాయిచరిత్ర్యైభ్రంధు (ప్రయాణపూరాయణగ్రంథం 50	
సుదర్శన స్నేతమాల	9	శ్రీ గురుచరిత (క్రైన్) ప్రయాణపూరాయణగ్రంథం 50	

4. డ్రైతిథాలు			
సత్యద్రుత్తపతం దత్తాత్రేయ	15	'శభసమయ' గంటల పంచాంగం	30
సూజాకల్పం, సహస్రంతో	15	సనాతన కైదిక బ్రాహ్మణ పంచాంగం	
అనఘాదేవీ ప్రతం	15	(వంగిసురవువారి వుత్తిక్షేపంచాంగం)	69
శ్రీ సాయిసప్చరిత్ర గానామృతం	15	'కాలచక్రం' గంటలపంచాంగం (గార్హీయ)	50
శ్రీ గురువరిత్ర బాబు జివాబులు	45	చిత్రాలగురుమూర్తిస్థాపంచాంగము	50
భక్తుల ప్రత్యులక్త బాబు జివాబులు	25	గ్రహభూమి పంచాంగము (గార్హీయ)	116
మనసులోనిప్రప్తుక్తులీసాయిబాబాజివాబులు	25	శ్రీచక్ర పంచాంగము (రాష్ట్రతొలిమహిళపంచాంగకర్త)	30
అక్షార్కమములోనిసాయిసూక్తులు	25	వేంకట్రామా & కో సిద్ధాంతుల	
శ్రీసాయి అభైత్తరశతనామావీమాహాత్ముం	25	రేలంగితంగిరాలవారి గంటలపంచాంగము	30
శ్రీ సాయివ్యాజాకల్పం (సహస్రంతో)	15	తంగిరాల పెద్దపంచాంగం	39
శ్రీ సాయిభజనమాల	15	కాలచక్రం జ్యోతిష్ట క్యాలండర్	20
శ్రీ సాయి భజన్స్	15	గ్రహభాలం క్యాలండర్ (శ్రీనివాసగార్హీయ-భక్తిబిషి)20	
శ్రీ సాయిభక్తి గీతాలు	15	ఖఫలగ్స్యం (తంగిరాల) క్యాలండర్	20
శరిదిషారథులు (భావంతో)	15	ఖఫమస్సు (పిదపరి) క్యాలండర్	20
ప్రతిసురువారంసాయినిత్యపూజ	8	సాదా క్యాలండర్	5
"శ్రీసాయి"కోటి	15	పాకెట్ క్యాలండర్	10
"శ్రీసాయిరామ"కోటి	12	తాజకనీలకంఠియమ్	100
ద్వారకామాయి భక్తిగీతాలు	9	40 రోజుల్లో జ్యోతిషంనేర్చుకొనండి	207
శ్రీ సాయిబాబా భక్తిమాల	9	40 రోజుల్లో సాముద్రికంనేర్చుకొనండి	150
శ్రీలజ్యోతిసాయిభక్తిమాల	9	కేరళ జ్యోతిష్ట రహస్యాలు	150
శ్రీద్వారకామాయిభక్తిమాల	9	జ్యోతిష్ట ప్రహ్లాదస్యాలు	150
శ్రీశీర్దిభక్తిమాల	9	మానసాగరి జాతకపద్ధతి	150
శ్రీసాయిబాబా భక్తిమాల	9	వరాహమిహిర జాతకపద్ధతి	150
శ్రీసాయినాథ స్తోత్రమంజరి	9	పథ్మావర వివాహమైత్రిద్వాదశకూటములు	81
శ్రీసాయివేయసామాలు	4	సింపుల్ రెమిడీస్	....
శ్రీ సాయి సహస్ర సామావళి	9	పోర్సార	....
శ్రీ సాయి చాలీసా-సుప్రభాతం	9	శంభు పోరప్రకాశిక	....
శ్రీ సాయినాథ చాలీసా	9	పూర్వ్ పరాశరి	100
శ్రీ సాయి హారథులు (పాకెట్)	9	పరాశర జ్యోతిషపిభ్జాన సర్వస్యం	200
శ్రీ సాయి నిత్యపూజ (పాకెట్)	9	1940-60వరకు పౌతపంచాంగములు	225
శ్రీదత్తాత్మేయ నిత్యపూజ F	9	ప్రత్యుసింధు	90
శ్రీ సాయి సూక్తులు	9	నక్షత్ర విశేష ఫలితాలు	36
శ్రీ సాయి సువన్మంజరి	9	సర్వార్థ ఫలచంద్రిక	90
శ్రీసాయి సక్కతమాలిక	9	సూర్యసిద్ధాంత పంచాంగగటితం చేయడంవలా?150	
పొంది శ్రీ సాయిహారథులు	10	దృసిద్ధాంత పంచాంగగటితం చేయడంవలా?150	
భక్తుల సందేహలక్తబాబా సమాధానాలు	45	ఆయుర్మయి నిర్మయం	36
శని సింగణాహార్ క్షేత్రమాహిత్తుం	45	పంచప్రాచీన జ్యోతిషాలు	36
శ్రీ ప్రిట్రిసాయి లీలామృతం (VG)	25	జాతక గణిత ప్రవేశిక	30
ఇంగ్రీషు శ్రీ సాయిహారథులు	10	భూగు సూత్రాలు	36
జిరిది దర్శనం-శ్రీసాయి మైథపం	90	జ్యోతిషమర్యాదీధిని	45
సాయిపూజావిధి	30	జ్యోతిష ప్రశ్నోత్తరమాల	45
సాయిమహిమ	....	ముహూర్తం నిర్ణయించడంవలా?	45
సాయిసత్యపతం	15	జాతక మహరండం	30
సాయి అనుగ్రహమ్	116	జ్యోతిష సరస్వతి	30
సపగురువారాల ప్రతకల్పము	12	మీజనసకాల విశేషాలు	30
శ్రీదత్తలీలామృతము	72	ముహూర్త విజ్ఞాన భాస్కరం	30
హృదయంలో సాయి	12	జ్యోతిష స్వయంబోధిని	30
శ్రీపిదిసాయి లీలామృతం(శ్రీసప్చరిత్ర)	81	ఖఫమహార్త శిరోమణి	30

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పుటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

నశ్కత ఘలమంజరి	30	జాతక రహస్యాలు	250
పంచాంగం చూసే విధానం	30	జాతకమార్గాండం (కొండపట్లి)	250
సరాధ జ్యోతిషం	30	జ్యోతిషపిద్యాప్రకాశిక (కొండపట్లి)	250
ప్రాథమిక జ్యోతిషం	30	గురువుక్ర ప్రభావము చంద్రకళానాడీ	90
సవరత్నములు పుభ్యమోగములు	30	శనిగుపరామిదీన్	90
జ్యోతిషభావఫలచంద్రిక-1	...	జాతకసుధాసారము-జాతకమోక్షప్రదాయిని	90
శుభశకునాలు	20	నాడీజ్యోతిషం	45
హృష్ణేఖాఫలితాలు	30	వివాహజ్యోతిషమంజరి	45
సంఖ్యల్లో భవిష్యత్	30	గారేయం మీ గ్రహాలం రెమిదీన్	....
ముహూర్త దీపిక	81	మీ పుట్టినశేడినిబట్టి మీ జీవితరహస్యాలు	(స్వామురాలజీ లైఫ్గ్రైండ్)
పుట్టుమహ్నలు ఘలితాలు	20	నశ్కతపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	81
కలలు ఘలితాలు	20	లగ్సుపారిజాతం (గోరసవీరభద్రాచార్య)	45
నిత్యజీవితంలో అద్భుత సంఖ్యలు	9	గౌతమసంపాత	45
నిత్యజీవితంలో నశ్కతాలు	9	హోరంరత్నమూల	45
జాతక చక్రం వేయడం ఎలా?	30	భి.వి.రామున్ గారి గ్రంథములు	
మానసాగరి(ప్రాచీనజ్యోతిషగ్రంథం)	250	జ్యోతిష విద్యారంభం	50
-పుచ్చాలీనివాసరావు	250	గ్రహభావ బలములు	50
జ్యోతిషశాస్త్ర చిట్టాలు	90	కాలచక్రదరశ	50
గుప్తా శతాబ్ది పంచాంగం(1940-2050)	900	అనుభవ ప్రశాస్త్రజ్యోతిషం	50
ప్రశ్నచందేశ్వరమ్	45	జ్యోతిషశాస్త్రంలో వాతావరణ భూకంపాలు	50
జాతకాలంకారం	36	పురోగామి జాతకం	50
జ్యోతిష వైద్య రత్నావళి	36	భావార్థరత్నాకరం	75
ద్వాదశబ్దావ ఘలచంద్రిక	250	భారతీయజ్యోతిష సర్వస్వం	75
జాతకచక్రం మీర వేసుకోవచ్చు	30	అప్పకవర్గ పద్ధతి:	75
జ్యోతిష శతయోగరత్నావళి (సూరుయోగాలఘలితాలు)	90	జ్యోతిషశాస్త్రంలో సందేహాలు, సమాధానాలు	75
అంగసాముద్రికం	30	ప్రశ్నతంత్ర	75
హృష్ణ సాముద్రికం	40	ముహూర్తం	75
పథువర గుణ సమ్మేళనం	....	విశిష్ట జాతకములు	125
లాల్ కితాబ్	81	భారతీయఫలితజ్యోతిషం	125
జాతకరాజజము	36	300 ముఖ్యమైన యోగములు	125
శకనశతం	36	జాతకంపరిశీలించడంఎలా ?	250
అధునికప్రశ్నశాస్త్రం	100	రాప్తపతి అవార్ధగ్రహిత, మహామోహాయ, వాచస్పతి శీమధరకప్పములుగ్రంథములు	
పరాశరజ్యోతిషప్రశ్నజ్యోతిషం	150	బృహత్పరాశరహసోరాశాస్త్రము-1	రూ.200
అప్పకవర్గ	45	బృహత్పరాశరహసోరాశాస్త్రము-2	200
బృహత్తిజాతికం(ప్రాచీనప్రతికిపునర్యుద్రణ)	200	బృహత్పరాశరహసోరాశాస్త్రము-3	200
లగ్సురత్నాకరం	36	బృహత్పరాశరహసోరాశాస్త్రము-4	200
పట్టంచాశిక	120	భావార్థరత్నాకరము	75
40 రోజుల్లో సంఖ్యశాస్త్రం	150	ముహూర్త చింతామణి	150
40 రోజుల్లో సంఖ్యశాస్త్రం ఫలితములు	207	స్వస్థ శాస్త్రము	30
కె.పి.జ్యోతిషం (పరిచయం)	45	శతయోగమంజరి	75
ముహూర్తచింతామణి	81	ప్రతినిర్దయకల్పవల్లి	250
సూర్యచంద్ర గ్రహములు	45	వాప్తుశాస్త్రవివేకము-1	150
ప్రసిద్ధప్రశ్నక్కల జాతకాలు (వేరేకాండప్ప)	150	వాప్తుశాస్త్రవివేకము-2	150
అద్భుతమైనదీన్	99	వాప్తుశాస్త్రవివేకము-3	150
ములుగువారిరాశిఘలితాలు (12రాశులవారికి)	36	వాప్తుశాస్త్రవివేకము-4	150
ములుగువారిరాశిఘలితాలు విధివిదిగాబక్కట్టి	10	అనుభవసులభవాస్తు - 1	75
గ్రహసంచార ఘలసిద్ధయదీపిక	36	అనుభవసులభవాస్తు - 2	125
జ్యోతిష రెమిదీన్	300		

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

5. వాస్తులు			
40 లోహాల్ “వాస్తువిద్య” నేర్చుకొనడి	180	సర్వదేవతా మంత్రకవచములు	45
వాస్తువాస్తు రహస్యములు (బైండు)	108	మంత్రాక్షరాలరహస్యం (బీజాక్షరనిఘంటువు)	45
వాస్తుముబట్టి మీ జల్లు	30	సర్వదేవతా మంత్రరత్నావళి	45
మీరూ మీ వాస్తు	30	దత్తాత్రేయ మూలికాతంత్రమ్	45
గృహవాస్తు చిట్టాలు	30	సదాచార దీపిక	45
వాస్తు పూజ	30	గాయత్రీ తంత్రమ్	108
వాస్తు సూత్రములు	30	గుప్త సాధన తంత్రం	45
వాస్తువాస్తు రహస్యాలు	30	యుంతుసిద్ధి	333
వాస్తు సూక్తలు	10	మంత్రక్రత్తి	45
గృహవాస్తు వర్గాలు	90	దత్తాత్రేయ తంత్రవిద్య	45
డోలనవిద్య ఉపయోగాలు (డాజింగ్)	36	మంత్రశాస్త్రం (గ్రంథము)	250
విశ్వకర్మవాస్తు శాస్త్రరీత్యా మీ ఇంటి ప్లానులు	45	పూజన తంత్రం	250
విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం చిత్రాలు	81	పంచదశ మహాఖాడ తంత్రం	90
విశ్వకర్మ వాస్తు శాస్త్రం (చిత్రాల)	....	మహాశక్తి మంత్ర తంత్ర రహస్యాలు	150
ప్రాచీన వాస్తువాస్తుములు	36	ప్రత్యుంగిరాక్షరాత్మాతంత్రం	360
అధునిక గృహవాస్తు	81	షోదశనిత్యతంత్రం	250
శుభవాస్తు	207	శాత్రేయతంత్రం	250
శుభవాస్తు సలహోలు	36	యూగినీ-వాషపేశ్వరతంత్రం	45
వాస్తువాస్తు రత్నావళి	90	రుద్రధయామతతంత్రం	250
వాస్తువాస్తు	45	ప్రపంచసారతంత్రం	45
హౌన్ ప్లాస్టిక్	30	బదనిక తంత్రమ్	45
గృహవాస్తుసారం	30	ఉచ్చిష్ట గణపతి తంత్రమ్	45
గృహవాస్తు చంద్రిక	30	రుద్రాచౌధ్యాయః	90
గృహవాస్తు దర్శణం	30	పరశురామతంత్రమ్	108
జోతిష - గృహవాస్తు చంద్రిక	....	లక్ష్మీప్రత్యుంగిరా తంత్రమ్	250
వాస్తురత్నాకరం (కొండపల్లి)	...	గంధర్వ తంత్రమ్	45
వాస్తు శిరిమణి	...	హీరణ్యహాలిని తంత్రమ్	250
తీక్ష్ణవాస్తు	...	హాయాప్రత్యుంగిరా తంత్రమ్	250
పంచవాస్తు పారిజాతం	90	శీ విశ్వరూప ప్రత్యుంగిరా తంత్రమ్	250
వాస్తుదీండ్రిమ్	45	కామదేహము తంత్రం	360
వాస్తుదుందిభి	90	శూలినీదుర్గాతంత్రం	360
విశ్వకర్మవాస్తుశాస్త్రము	“	సౌందర్యలహరి (మంత్రయంతరత్నావళి)	45
కృష్ణవాస్తుజలము	45	మహామంత్రశాస్త్రసంగ్రహః	150
శల్యవాస్తుజలవాస్తు(దంతూరిపండీనాథ్)	81	యంత మంత తంత్ర	45
మయవాస్తు (గోరనివీరభూతావార్య)	120	శూలినీదుర్గాతంత్రం (చిస్టుది)	100
6. మంత్రశాస్త్రాలు			
7. గ్రంథాలు - ఆరాధనలు			
శీ లక్ష్మీ తంత్రమ్	360	భగవద్గీత క్లోక తాత్పర్య సహితం	45
శీ గురు తంత్రం	108	గంచేశ ఆరాధన 1	90
సర్వ (నాగ)తంత్రం	250	గంచేశపోసన 2	90
మంత్రమహాదధి (ప్రీదేవతాఃకల్పమ్)	360	నవగ్రహపోసన	144
మంత్రమహాదధి (పురుషదేవతాఃకల్పమ్)	360	నవగ్రహాతైభవం	90
శీ దుర్గ తంత్రమ్	200	నవగ్రహ రెమెడీస్	90
మంత్రసిద్ధి	90	నవగ్రహ వేదం	90
మంత్రసాధన	45	శనిగ్రహపోసన	90
తంత్రజ్ఞాలం	45	ఆదిత్యారాధన	90
యుక్షీ తంత్రం	45	సుబ్రహ్మణ్యారాధన	90
మాపుపత తంత్రం	90	శీ శివ ఆరాధన	90
మంత్రస్వాన చంద్రిక	45	అశ్వి ఆరాధన	90

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పుటికప్పుడు మారుచుండవచ్చును.

మానుమదారాధన	90	చతుర్భేదములు	108
లలితారాధన	90	సహస్రలింగార్థిన	120
శ్రీ చక్రారాధన	...	ఐహాత్ తివ్ స్తోత్ రత్నాకరము	200
గాయత్రీ ఆరాధన	90	ఐహాత్ దేవీ స్తోత్రరత్నాకరము	200
వీరభద్రారాధన	90	ఐహాత్ విష్ణు స్తోత్రరత్నాకరము	200
కాలసర్ప యోగం	90	కేదారానాథ్ బదరీనాథ్ యాత్రాగైదు	36
నిత్య జీవితములో రుప్రాక్షలు	90	పంచమవేదం మహాభారతం	81
నిత్య జీవితములో నవరత్నాలు	90	దేవుళ్ళ దాట్ కామ్	81
సుందరకాండ వచనం	90	తాళపత్ర సమాపోర గోపురం	144
వేదసూక్మములు	90	శ్రీ హయగ్రీవ ఆరాధన	90
అష్టాదశపురాణములు	...	శ్రీలక్ష్మీసరసింహ ఆరాధన	90
వేమన పశ్యసౌరామ్యతం	90	బైవారాధన	90
పండగలు పశ్యదినాలు	90	(సూరి) వాయ్శీకి రామాయణం	90
కుజగ్రహారాధన	90	గణపతిభాష్యం	90
కైరవారాధన	90	దక్షిణాపూత శంఖములు	45
సూక్తిరత్నాలు	90	108 దివ్యదేశాల విష్ణుక్రైతద్వని	30
మనుధర్మ శాస్త్రం (వచనంలో...)	144	ధర్మసింధుపు(క్రైస్తిండింగ్)	240
పురాణపండ రామాయణం	90	గీతారాధన	90
పురాణపండ భారతం	90	యజ్ఞరేదు ఉపనయనవివాహప్రయోగమంజరి	90
పురాణపండ భాగవతం	90	శ్రీ శివగీత	108
శ్రీ లక్ష్మీసన్నిధి	90	భారతీయ కైవ్యైతయాత్రాదర్శిని	100
సర్వదేవతా స్వరూపులు వేంకటేశ్వరుడు	90	చిలకూరి బాలాజీచరిత్ర	30
మానుమచ్ఛరిత్ర	90	నవయోగులు	90
పంచముఖ మానుమత్ వైభవం	45	అంగ్రెపదేశోనిదర్శించపలనిన ప్రముఖదర్శాలు	90
శ్రీ దేవీ స్తుతమి	90	సకలదేవతా అష్టాత్రశతనామావళి(పెద్దది)	90
మానవధర్మాలు	.....	-(108 అష్టాత్రశతనామావళులతో)	90
గరుడపురాణం	36	భగవత్సుతి	90
మాఘపురాణం	30	సూర్యోపానస	30
శివపురాణం	30	8. షైద్యగ్రంథాలు	
వైశాఖపురాణం	30	అపోరం అరోగ్యం	30
సూలాక్షరి మాఘపురాణం	45	మూలికాషైద్య చిట్టాలు	30
సూలాక్షరి శివపురాణం	45	అయ్యర్చేద షైద్య చిట్టాలు	20
సూలాక్షరి వైశాఖపురాణం	45	అయ్యర్చేద షైద్యం	30
కార్తిక పురాణం	25	గృహషైద్య రహస్యాలు	30
సర్వకార్యాల్మిట్రికి రామాయణపారాయణ	45	అయ్యర్చేద షైద్యచింతామణి - సెట్	...
మహామచ్ఛుట్టంజయామ్యుత్పాపాపతమ్	150	గృహషైద్యారం	30
పెద్దబాలశిక్	36	హోమియావైద్యం (ద్వాదశలవణచికిత్స)	45
గాయత్రీ మహిమ	30	ప్రకుతిషైద్యం	30
మత్స్య యంత మహిమ	45	అపోరం-షైద్యం	81
పురాణనాయమ చంద్రిక	.....	సంపూర్ణ అయ్యర్చేద-చిట్టా షైద్యం	81
వేదమంత సంహిత	108	అయ్యర్చేదమ్	30
పృక్షదేవతలు	36	అసుపాసతరంగిణి	....
మానుమద్విజయం	30	అయ్యర్చేద మూలికాషైద్యదీపిక	90
మానుమద్విజఫలమ్	30	దుంపకూరలు, ఆకుకూరలు, కాయగూరలు	
యాజుప స్వార్థ సంస్థార చంద్రిక	150	వాకడం - ఉపయోగాలు	90
సనాతనషైదిక భ్రాహ్మణస్వార్థగమకల్పమ్	150	ఆకుకూరలు	...
సవగ్రహ దర్శనమ్	90	పనమూలికాషైద్యం	300
నిత్యజీవితంలో సవగ్రహాలు	90	ఏకమూలికాషైద్యం	90
సౌలగ్రామములు	90	అష్టాంగ హృదయం(4భాగాలు)	1200

ఈ ధరలు నికరముకాదు, ఎప్పుటికప్పుడు మారుచుండవచ్చను.

రహస్యాల్మిశ్రమ్యాగ్రణ్యసారమ్	90	పంచగలు-పుణ్యాత్మికాలు భక్తిగీతాలు	30
ప్రాథమిక హోమియోపైడ్యం	90	గొట్టిళ్ళపాటలు, లాలిపాటలు, కోలాటపాటలు	30
బిబెసిటీ	90	గానవిద్యాబోధిని	90
పొల్యోన్	90	అస్ఫల్మయ్య సక్కిరసలు	90
ఆయుష్మం-జీవనవేదం	90	పెళ్ళిపాటలు-స్త్రీలపాటలు	30
పుడ్చిథిరపి	90	భక్తిసంద భజనకీరసలు (ఒక్కసిన్సైల్)	30
న్యూమరల్చిథరపి	90	సర్వదేవతాభక్తిమచిమాల	30
సంపూర్ణతరోగ్యానికి 20ని॥	90	ఒపుకమ్మ ఉయ్యోల పాటలు (జానపదగీతాలు)	30
కీళ్ళనొప్పులు మీ సమస్యలుతే...	90	11. హించ్ సాంగ్	
యోగామంత	90	ఘంటసాల భగవద్గీత	15
యోగా సందే టు మందే	90	ఘంటసాల సుమధురగీతాలు	90
పొర్చుల మెడిసిన్-పొల్యోటుడే	90	పి. సుశీల సుమధురగీతాలు	90
పొల్యోల్	108	ఎస్. పి. బాలు సుమధురగీతాలు	90
9. అయ్యప్ప - భవాని రకాలు		ఎస్. జానకి సుమధురగీతాలు	90
తీ. అయ్యప్ప లీలామృతం	25	వేటూరి సుందరరామమూర్తిపాట్స్	90
తీ. అయ్యప్ప ఆరాధన	45	సిరెన్సైల సీతారామశాస్త్ర వీట్స్	....
తీ. అయ్యప్ప యూత్రా విశిష్టత	45	సినీభక్తిగీతాలు	90
తీ. అయ్యప్ప భజనపాటలు	45	12. ప్రీలకు ఉపయుక్త పుస్తకములు	
తీ. అయ్యప్ప పూజాకల్పం	15	తీకంతామచి వంటలు (వెణీ)	45
తీ. అయ్యప్ప భక్తి గీతాలు	15	శాకపోర వంటలు	20
తీ. అయ్యప్ప దీక్ష F	9	మంసాపోరవంటలు	20
తీ. అయ్యప్ప భజనమాల F	9	చిట్టిచిట్టాలు	20
తీ. అయ్యప్ప నిత్యహూజ P	9	అందానికి చిట్టాలు	20
తీ. అయ్యప్ప నిత్యనియమవాళి P	6	పిల్లల పేర్లు (పెద్దది)	20
తీ. భవాని లీలామృతం(చుర్చాభవానిదీక్)	25	పిల్లల పేర్లు (చిస్చిది)	9
దేవీలిలామృతం	81	లేచిస్తే ఎంట్రాయిడరీ శారీబోర్డర్స్	30
తీ. దేవీ పూజాకల్పం	15	లేచిస్తే ఎంట్రాయిడరీ డిజైన్స్	30
దేవీ భక్తిగీతాలు	15	చిన్నారులక్ చిరుతిఱ్చు	20
జై భవానిదీక్ F	9	పసందైన ఖాస్టిప్పుడ్ వంటలు	20
భవానిదీక్ P	6	పలావీలు, ట్రైడ్ రైనీలు, వెరైటీరైనీలు	20
దేవీ భక్తిమాల	9	వేపుఱ్చు-ఇస్రార్	20
తీ. అయ్యప్ప భజనావళి	99	తీకంతామచి వంటలు (సాన్వెనీ)	45
అయ్యప్పపూజావిధి (జేసుడాసుపాంగ్స్తో)	15	ఇగ్గిమహలో ఆడపిల్లల పేర్లు	36
10. భజనలు - కీర్తనలు		ఇగ్గిమహలో మగపిల్లల పేర్లు	36
అస్ఫల్మయ్య కీర్తనలు (బిగీ)	15	బ్రేక్సిప్ప్ వంటలు	20
అస్ఫల్మయ్య కీర్తనలు (చిస్చివి)	9	పంచగలలో చేసుకొనే పిండివంటలు	20
శీరామదాసు కీర్తనలు (బిగీ)	15	బ్రైక్స్ వేవెన్ వంటలు	81
శీరామదాసు కీర్తనలు(చిస్చివి)	9	సర్వదేవతాభక్తిమాల	30
శ్రీగమ్య కీర్తనలు	9	పిల్లల పేర్లు (ఆబు)	30
సర్వదేవతా మంగళ హారతులు	20	పిల్లల పేర్లు (పాప)	30
పసుంధర మంగళ హారతులు	20	మాధ్రువ మెహంది (గోరింటాకు డిజైన్స్)	30
సర్వదేవతా భజనలు	30	ఒచిభ రకాలు	
జానపదగీతాలు	20	ఎందరోమహసుభావులు	150
చిట్టి పొట్టి పాటలు	9	యోగాసనాలు	30
చాప్పియ గీతాలు	9	సూర్యానమస్యారములు	30
శివభక్తి మాల	9	పొదుపుఢటలు (పెద్దది)	20
విష్ణు భక్తిమాల	9	పొదుపు కథలు (చిస్చివి)	5
దేశభక్తి గీతాలు	30	కాలజ్ఞాన తత్త్వాలు	20
సౌభాగ్య దేవతా మంగళహారతులు	30	హిందీ-తెలుగు-స్వచ్ఛోధిని	15

జంగీము-తెలుగు-స్నేహోదిని	15	కాళహస్తి దేవీభాగవతం	90
జనరల్ నాలెక్స్	15	కులార్థవ తంత్రమ్	150
సూరు ఎక్కాలు	7	ఆపార్య సిద్ధ నాగార్జునతంత్రం (బరిజనల్)	250
1-100 టైటల్ బుక్	7	యోగాససాటు (VG/TNL)	30
తీర్మానకోటి	25	రామరాయ వాస్తువార్పం (ముదగడ రామారావు)90	
తీర్మిశిక్కటి	25	ఎం.ఎస్.ఆర్.హసుమాన్చాలీసా	9
మేజిక్	20	ఎం.ఎస్.ఆర్.సుందరకాండ	70
అంకెలతో గారడీ	20	అష్టముఖ గండబ్భేరుండతంత్రం	75
ప్రైమకథలు	20	బ్రహ్మంగారిజీవితచరిత్ర (జవంగుల)	75
యువతరంగాలు (యువతరంకోసం)	20	శరిగొందవెంగమాంబిచిత్ర-తీవేంకటావలమాహశ్శుం150	
ప్రైమా సీకు జోహోర్లు (లవడిక్కనరీ)	20	తీర్మి ఆదిశంకరావార్య దివ్యచరితామృతం	36
హృదయస్పందన (కవితలు)	20	గీతాంజలి (రవింద్రనాథ్యాగురు)	45
వాత్స్యాయిన కామసూత్రాలు	30	కాళిరామేష్వర మజిలీ కథలు	75
ఎ.పి.టూరిట్ గైడ్	30	తీర్మి లలితాసహస్రనామము(భాస్కరభాష్యం)	500
ఇంద్రజాల రహస్యాలు	25	తీర్మి దేవీభాగవతం షైండు	261
మహేంద్రజాల రహస్యాలు	25	తీర్మి దేవపురాణం షైండు	260
విజయం మీదే	30	ప్రకృతిసిద్ధాంతములు-వేదవిజ్ఞానము	
కలిసి జీవిద్మాం	30	-ఫలితజాతక సూత్రములు	595
నాదబ్రహ్మాప్రాపసన (ధ్యానం+సంగీతమేలు కలయిక)	90	విశ్వకర్మ ప్రకాశము	106
శరీరభాష (బాఢీ లాంగ్విడ్)	90	ప్రాచీనవాస్తుస్థాప్తాలు-ఆధునికవాస్తుపరిశీలన250	
క్రియాయాగం	30	గుప్తవాస్తు వాస్తువిజ్ఞానజీలీ	150
ఆనందంగా జీవిద్మాం	81	నారద సంహిత	150
హరిశ్వర నాటకం	45	రాఘవేతువుల సమస్త ప్రభావములు	100
మూర్ఖీక్కుండ్రము,తమహాలు-కపటిప్రపంచం	90	అంగారకచు (కుజాడు)	45
చదరంగం	90	పరోపాత దర్శని (గోరసమీరభద్రాచార్య)	150
వాత్స్యాయనకామసూత్రాలు	90	విశ్వకర్మవాస్తువిద్యార్థాస్తుములు	225
పంచసాయకం	90	వాస్తు విజ్ఞాన చంద్రిక	,,100
రతిరహస్యాలు	90	మహాదేవా-పారిజాతం	,,100
అనంగరంగం (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	90	25సం॥ పంచాంగం (2000-2025)	,,250
శుంగారకేళి (కంభంపాటి స్వయంప్రకాష్)	90	Latitude - Longitude (English)	,, 50
మార్భల్తాశ్చ్యు (కరాబీ,కుంగీపూనేర్చుకోండి)	90	జాతక నారాయణియం(వాద్రేవువారివి) రూ.150	
మంత్రశాస్త్రమహాద్ధి	90	వాస్తు నారాయణియం	120
అసతోమయ సద్గమయ	36	యోగాపీఠిఖండం	120
గాయత్రీవిజ్ఞాన	90	మహాశ్రాద్ధప్రవృత్తి	150
చింతామణి (నాటకం)	50	జయులూరతి (పురాణపండ్రీనివాన్)	21
పాండవ ఉద్యోగం (నాటకం)	45	జయుఁ...జయుఁ...	27
బాలనాగమ్మ (నాటకం)	50	జయుతు...జయుతు...	27
కాళహస్తి స్ట్రీల ప్రతకథలు	30	సాయి...	45
కాళహస్తి రామాంజనేయ యుద్ధం(బదిరెడ్డి)	45	తీర్మాలిక	20
కాళహస్తి గోవింద నామాల భగవిష్ట	25	ఆరతిసాయిబాబా	25
కాళహస్తి గృహపాస్తు చింతామణి	90	అంగారకచు	45
కాళహస్తి గృహపాస్తు మర్మాలు (షైండు)	45	ఖక్కుడు	45
కాళహస్తి దేవపురాణం	90	రాఘవేతువుల సమస్త ప్రభావాలు	100

తమకు ఏ బుక్కు కావలసిన, మనియార్థనీ, డి.డి.గాని క్రింది అప్రస్తుత పంపగలరు.

ఫోన్: 2462565 (0883)

మోహన్ ప్రింట్స్,

సహార్ధాదిక తెలుగు ప్రైంగ్రంథములకై వీళ్లించండి.... అజంతా పత్రించు ఎదుట,

WWW.MOHANPUBLICATIONS.COM కోటగుమ్మం, రాజమండ్రి.